

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3 } చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ అక్టోబరు నెల 3వ తేది మంగళవారము } No 155
సంపుటము 3 } స శ నా మ స ర న త్స ర ఆ శ్వ యు జ మా స శు ధ ప స్తి ఓ. } సంచిక ౧౫౫

"SMILE"

సర్వజన సామీప్యములో నున్న
నిజమైన ధాతువృద్ధ్యాపథము
దీనిఫలిత మందరిని నవ్వజేయును
స ర స మై స వి క్రి య మ.
30 బిల్లులగల పెట్టె 1-కి రూ. 2 మాత్రమే.

VANDAN

అందు కంపెనీ,
ఇంగ్లీషు మందుల వ్యాపారులు,
260, బై నాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

AMRUTANJAN

Best Indian Pain Balm

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చూచి డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8.0
తలనొప్పిలమాన్యును వాయువుపోట పోగొట్టును
చార్వపునొప్పిల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూదేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
సువాసన గలిగి యుండును.

గోరోజనము తులం ౧కి ౨-౦-౦
అమృతాంజనం డిపో. } 109, క్రేకోడ్డు, బొంబాయి
7, తింబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

సంగీత ప్రదాయిని

వెల రూపాయలు 3.

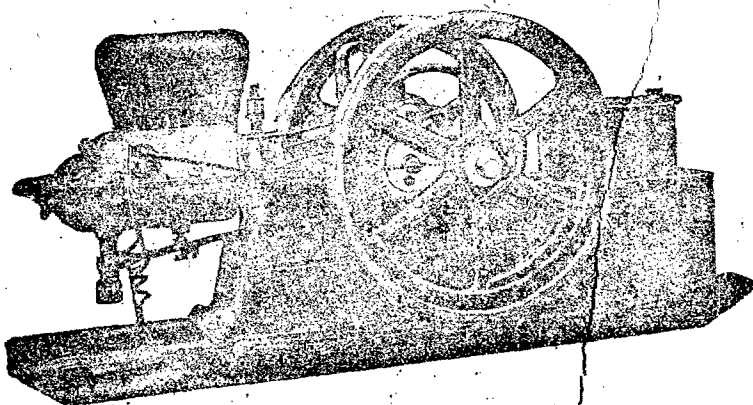
ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి తెలిసిన గాక్షిటాశ్యాగాన
విద్యాపాఠశాలకులైన విద్యార్థి కె. కరవచార్యులు, కె. వి.
శ్రీనివాస అచార్యులు, వీణ కృష్ణమూచార్యులు వీరిలచే
తయారుచేసినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులు
ను, స్వరజతులు, వక్రములు, త్యాగ్యగారి కృతులు, పట్నం
సుబ్రహ్మణ్య స్వారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు,
సుమారు 140 పురుబకలుల స్వర, సాహిత్యపాత్ర, కాలము
లకుగురుతు లేర్పరచిఅందరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగునట్లు
ప్రాచుర్యమును, విశిష్టతను, వీణ ఈ ఉభయవాద
ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి సాపచోగించు
విధములను ప్రాచుర్యమును, దిలిక్ క్రాసు 16 పుటలు
వైజు. 500 పుటలు. దశసరి గ్లెసుకాగితములతో ముద్రితము.
కాలి బయిండు బంగారు గింటలు చేయబడి యున్నది.
కలయువారు ఈ క్రిందివారికి ప్రాసాదించవలెను.

మొసర్పు హో అందు కంపెనీ,

282

(సింట్స్, మదరాసు.

"ఆమెక కో" యంత్రములు కూడ్ పెట్రోలుతో నడువబడును

ఈయంత్రము నడపుటను సె పిల్లవాడు అయిన నిమిషములలో నేర్చుకొనగలడు
చిన్న యంత్రసహాయము గావలసినవాడికికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారు చేయుపబడినది.
పంపులను, రంపపుయంత్రములను, బియ్యపుమరిలను ప్లాడ్, ఫేక్రీలను, అచ్చయంత్రములను,
ముదలగు నానావిధ యంత్రములను అర్భతముగ నడపగలగు.
'వెల అతిసులభము, పనిచేయుచుట కిగు న్యయములును. చాల తక్కువ. 1 1/4 మొదలు 6,
వి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మానవ స్థానముల నున్నవి. కంటన్ డెలివరీ చేయబడును.
శైలులు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు వచ్చుచేసి మాకిల్లు వ్రాయును.

బెన్లు అందు కంపెనీ లిమిటెడ్డు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
బోస్టాబాక్సు నెం 63 మదరాసు

327

కలియుగ కల్పవృక్షము.

కృత్రియగమందుకల్పవృక్షము మనశ్శులకోరిక
లను నెరవేర్చుచున్నట్లు ఈకలియుగమందు మానవజాతి
యొక్క ఈదిభాదలనుతీర్చి ఆయుగాగోత్రైక్యము
లనిచ్చునది మన వైద్యవిద్య ఈపుస్తకముకోరికవారికి

ఉచితముగా పంపబడును

రాజవైద్య సాగ్రాయణజీ కేశవజీ, ఆయుర్వేదము
బోధకలయము. 20, వీనాబజారురోడ్, మదరాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమున శాశ్వతమగునాపొందుట స్యాభ్యాస
మైన కొన్ని కథలను అనానందుట వలననే కల్గుచున్నది.
ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి
శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును అయ్యున్నది ఇష్టించు
న, ఈపుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జీ
యేమే ధరి చిడలపెడము. వెంటనే వ్రాయును
219 వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆశంకనిగ్రహ బోధకలయం 155, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఆంధ్రసర్వకళాశాల

విద్యా ప్రవృత్తి

ఇది

శ్రీయుత కిట్టమంచి రామలింగారెడ్డి
గారిచే వ్రాయబడినది.

వెల 0.4.0]

[పోస్టేజీ ప్రత్యేకము

ఆంధ్రసర్వకళాశాలయము

7 తింబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

వృత్తాంత లేఖలు.

చీమకుర్తి వార్తలు.

(గంధాలయము.)

ఈ గ్రామములోని ప్రముఖులచే నెలకొల్పబడిన ఆంధ్ర సరస్వతి గ్రంథాలయము, పున్నమ చంద్రునివలె, వృద్ధి లోనికి వచ్చుచున్నది. అనేకులు, గ్రంథముల, పత్రికల, గృహములకు తీసికొనిపోయి చదువుకొనుచున్నారు. గ్రంథాలయము వృద్ధిలోనికి దెచ్చుట కెంతయు పాటుపడుచున్న కోటు జయరామరెడ్డి సుంకర వెంకట సుబ్బారెడ్డిగారు వందనీయులు. వీరి నిరంతర కృషిచే గ్రంథాలయ మింకను వృద్ధిలోనికి వచ్చి జమల నాకర్షించు గాత!

స్వరాజ్య సమితి.

నేటి యుదయము, ఆంధ్ర సరస్వతి ప్రసన్న గ్రంథాలయ భవనమున, శ్రీయుత జగద్గురూడి వెంకట సుబ్బయ్య శాస్త్రిగారి యాజమాన్యము క్రింద జరిగిన యొక గొప్ప సభ యందు; ఒంగోలు నుండివచ్చిన, ఎం. వి. ఎల్ శర్మగారు స్వరాజ్య సమితివారి యుద్దేశ్యములు, వారు చేయవలెను కొనిన పనిని విశదముగా వివరించుచు గ్రామవాసుల స్వరాజ్యసమితి కొక కాళి నిచ్చుట నెలకొల్పి వేడిరి. ఈ గ్రామవాసులు శ్రీయుత సుంకర సుబ్బారెడ్డి గారు, స్వరాజ్య సమితిని గురించి పత్రిక లిచ్చిన అభిప్రాయముల విశదీకరించుచు కాళి నెలకొల్పబడవలయు ననిరి. సమితిలోని కవుడే గొందరు సభ్యులు చేర కాళిను నెలకొల్పిరి. దానికి, శ్రీయుత కోటు జయరామరెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగను, సుంకర వెంకట సుబ్బారెడ్డిగారు కార్యదర్శులుగను సభ్యులచే నెన్నుకొన బడిరి. తదనంతరము సభ్యులు, స్వరాజ్య సమితివారి చిత్తు యుద్దేశ్యముల, దాట్లగు గోరరాజు పట్టాభి సేవారామయ్య గారి భాషా ప్రయుక్త గాష్ట్ర విభజనను, కంగీకరించుచు కది యాచరణ లోనికి వచ్చు సంకల్పము శ్రీయుత వి. పి. వాడియాగారిని రాష్ట్రీయ కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొన బడిరి. అంతటితో సభ ముగిసినది.

ఒంగోలు వార్తలు

మాస్కోయ విలేజుకుని యొద్దనుండి.

కవిన్యా

ఒంగోలు, సెప్టెంబరు 29:—మా కవిన్యా డిరిజనుకు చూరవలయుగా, నలుకలెక్కురుగ నియోజింబడిన, కుమారస్వామి నాంపొగారు చుడవల్లినండి ఇచ్చటికి వచ్చేసిరి. కొద్దికనులులోగా చాట్టి పుచ్చుకొందురు.

నామహాన సాంకర్షిక కోల్పోవము.

గతబుధవారము సాయంత్రము, చుండి వీరయ్యగారి ద్యాలయమునందు ఆధునిక భావతత్వ జనకులగు, చాచా రామమోహన రాయలవారి సాంకర్షికోత్సవము జయప్రదముగా జరుపబడినది. డిప్రీప్ర మునిసిపు గారుగొండపల్లి కల్యాణస్వామి డి. ఎ. వి. ఎల్ గారు అగ్రాసనాధి పత్యము వహించిరి. అక్కరాజు గాళువరావుగారును, నొకవిద్యార్థి గానమోహనుని వీరిమును చంద్రహాసుగా వివరించుచు, తేటపల్ల రాజగోపాల రావుగారిచే వ్రాయబడిన పద్యముల చెదిరిరి. అనంతరము, శ్రీయుత మైసముపాట కంగింహము పంతులుగారు, రాయలవారి శీకరమును కేశదముగా వివరించుచు వారు ప్రతి ఉద్వేగమునందును ప్రవేశించి నేటి యాంధ్రోళనకు కారకు లయినారని చెప్పిరి. ఎం. వి. ఎల్. శర్మగారు రాయలవారు హిందూమత వృక్షము నావరించియున్న అనేక తీటకముల నాశముచేసి, తరుదలమునలయును నుపయోగించి, జనులకు నుర్రునుం దొకవిధపుగు అభివృద్ధిని కలుగజేసి నారని చెప్పిరి. టంగుటూరి నాయకశాస్త్రులుగారును రెవరొండు కేశరరావుగారును రాయలవారి మతమును గురించి మాటలాడిరి. అగ్రాసనాధిపతి కల్యాణస్వామిగారు పయలము రాయలవారి పలుముద్రముల వివరించుచు బ్రహ్మసమాజ చరిత్రను విశదీకరించిరి. అనంతరము మిషను సెకండరీ విద్యాలయ ప్రధానోపాధ్యాయులు రెవరొండు నాగయణ రావుగారు అధ్యక్షులకు, ఉపన్యాసకులకు వందనముల నర్పించిరి.

సిల్వరుజూబిలి

విచ్చి సాయంకాలము, మిషను హైస్కూలునకు ప్రవ్వి పాలుగా మన్నప్రా సనకు ముచ్చినుగారికహానీయులు ఆరుండు కృష్ణారావుగారి యాధిపత్యము క్రిందసిల్వరు జూబిలి యుత్సవముగా జరుపబడినది.

హంపిచుగూర

మాపునము నందుగల కొందరు విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులచేత పిగూత్ర కుత ప యు ముగుచున్నారు. ఇట్టి గూత్రము మా పునమున కిదియు ప్రభువు పర్యాయము.

స్వరాజ్యసమితి.

మా పురమున గల స్వరాజ్యసమితి పక్షమున గత ఆదివారమున నొక సభ, సమావేశ మయినది. అందు మైసంపాటి నరసింహముపంతులుగారు, సమితికి, కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

బ్రహ్మపుర వార్తలు

(మాస్కోయ విలేజుకుని యొద్దనుండి)

కాలమానము.

బరంపురం సెప్టెంబరు 30:—కన్నములు కురియుట లేదు. ఎండ లతిత్తిక్షుముగా మన్నవి. పంటలు పాడగు నేమోయని రైతులు గుండుచున్నారు. ఏమి కానున్నదో యెవ్వరెరుగుదురు.

ఆంధ్రోద్యమము

ఆంధ్రనిధికి గాను భవమున ప్రోగుచేయు నుద్దేశముతో మాయూరికరుడెంచిన కొండా నేంకటప్పయ్యపంతులు వి. ఏ. వి. ఎల్ కవుడా శ్రీరామశాస్త్రి, ప్రసాదరావుగారు మొన్నటివరకు ఇచ్చటనుండిరి. శ్రీశాస్త్రిగారు నేంకటేశ్వరాలయము, సుబ్బారెడ్డిదాలో హరికథల మాలమునను ఉపన్యాసముల మాలమునను ప్రజాప్రబోధ మొనరించిరి. శ్రీనేంకటప్పయ్య పంతులుగారు రెండురోజులు సాయంకాలముల యందు కల్లబ్బిలో "నిష్టాగోష్ఠి" మాలముగా మాయూరివెద్దల కార్యోద్యమము గూర్చి, వీరు వారుజెప్పిన శంకలను నివారించి. వారి నొప్పించి, భవమున ప్రోగుచేయ మొదలుమీద రమారమి నేయిరూప్యముల వనాలు జేయగలిగిరి. యుద్ధసమయమగుటచే చాలమందికి జండాలునిచ్చుటయే కష్టము. వివను ఉత్తరకాంధ్ర మిశ్రమప్రదేశమున నిదియును గొప్పయే కృతా!

ఆంధ్రభాషాభి వర్ధన సమాజము.

వీ కియేడు జాతీ యోత్సవముల జరుప తీర్మానించి నారు. దసరాలో శ్రీ సరస్వతి పూజను సాగించుచున్నారు. ఇప్పటి కార్యదర్శులగు శ్రీయుత గాదె గాజుపన్నుగారి యుత్సాహము కార్యపత్ర గాఘాపాత్రములు.

స్వరాజ్య సమితి.

వివేరటమ్మగారి స్వరాజ్య సమితి కీ యూరగూడ నొక కాళి నెలకొల్పబడి యున్నది. ఆయ్యది ఉత్సాహవంతులును, యువజనులును నగు చిన్న వక్తలు మున్నగు ముప్పదిమందితో ప్రారంభింపబడి యుండుట గాఘాపాత్రము. పెద్ద తీసమితిలో జేర వెనుకకు లాగుచున్నారు! గాని యీ ప్రతిష్ఠాపథులు కేవల ప్రతిష్ఠాపథోత్పత్తినిందక, కార్యకూరులగుదురు గాక!

రాజా రామమోహనరాయలు.

శ్రీ రాయలవారి నిర్వాణ దినోత్సవ సందర్భమున శ్రీయుత రేణికింటి సత్యనారాయణ శర్మగారను నొక బాలుకు బారకాసు మైదానమున గత 27వ తేదీనాటి సాయంకాల మొక బహిరంగోపన్యాసము నాంగ్లేయ భాషలో గంభీరముగా నొసంగియున్నాడు. శ్రీ శర్మగారివంటి ఆంధ్ర యువజనులు తమ మార్మభాషలోనే యువస్వసింఛిన బాగుగా నుండెడిది.

బారిష్టరు వరహగిరి వెంకటగిరి గారు

వీరిగోరవాళ్ళు మాయూరియువజన సంఘమువారు గత 27వ తేదీన నొక గొప్ప సాంఘిక సమావేశమును జరిపిరి. అందు వీరికి గాఘాపత్రము (అడ్రసు) నొకదానినిచ్చి బహూకరించిరి. మాజిల్లా జడ్జి, బి.సి. స్మిత్తుదొరగారు గ్రామాధిపత్యమున వహించిరి. తరువాత సగ్రాసనాధిపతిగారు "యువజనులు-గ్రంథపఠనము" అను విషయమును గూర్చి యుపన్యాసించిరి. సభ్యుల కల్పాహారము లొంగబడెను. తరువాత 35 తేదీనాడు శ్రీయుత బచ్చి రామగోపాలుగారు తమ స్వగృహమున నొకటి పాట్లని జేసిరి. ఆసమావేశమునకు గృహదేవాలయంబు బోయియుండిరి.

స్కూలీ వార్తలు.

(మాస్కోయ విలేజుకుని వద్దనుండి)

కాలక్రితి.

స్కూలు, అక్టోబరు 1:—వారము డిఫములుగా నెండ తీవ్రముగానున్నది. రాత్రిళ్ళ పుడపుడు ఈపాదవృష్టి యుగలదు. పినాకినిప్రహహము తగ్గి అనకట్టపై నొన్న నేడు నడకయిచ్చి నది. పాణులకు సమృద్ధిగా నీరు ప్రస్తుతముగలదు. చిత్రాస్వామిలు కంఠించి, అతిసృష్టిచే ములుగుడుకలుపులు కాక సౌమ్యవృష్టిచే రుష్టిగాం బండుటపై ప్రజ లెదురుచూచుచున్నారు.

నరలు.

యుద్ధవ్యాజముచే విదేశీయవస్తువు లటుండ దేశీయములై యుటనే వ్యయముగానలిన యాహారవస్తువుల వెలును మిలినిజినవి. ఎంతవెల వెట్టినను పాడికి బేరె త్తిన మాయుండ

లమున నేయి దొరకుటలేదు. నెయ్యివలెనే మావట్టు, తెల్ల వస్తువు నొకదానిని వీక్షణల వెంటను, బహుదనను, వికయించుచున్నారు. విధితేక యీ ధుగ్ధద్రవ్యమును గొని కడుపు నేసికొనుటచే నిప్పటికే విశూచి బీజము లుండురించి శ్రీమ్రుప్రధితై యేదేని దోహద మనేక్షించుచున్నవి. ఇప్పుడు కానెండ దాని సమకూర్చినవో నిక మాయవస్థ దురూహ్య మాపారిశుద్ధ్యసంఘాధ్యక్షులవై గానివా రెవరో లంచటల్లరులు పుట్టిరిచ్చి, విచారణకుఁ దెచ్చుటచే గాబోలు వారనన్యాయ త్తి చిత్తులై యీ యుగమున నేయి యన్యకము విషయమై తగుచర్య నింకను బుచ్చుకొనెరి.

మోటారు సర్వీసు.

స్కూలునుండి యీ జిల్లాలోని అన్ని స్కూలుకా ప్టేజములకును, ముఖ్యగ్రామములకును, ఈబండ్లు నడుపు జతనముపక్రమించి శింగరాయకొండనుండి కనిగిరికిని, కావలినుండి యుదయగిరికిని, పడుగుపాటి (కోవూరు) నుండి ఆత్మకూరికిని గల రస్తాలవై జాలవఱకు కార్లు కొలది దినములుగా నడుపుచున్నారు. ముత్తుకూరు, పోదలుకూరు, మైపాడు, స్థాలవై నడప నేడే యారంభించిరి.

పోటి నేయబడిన నాటక ప్రదర్శనపుఁ బరీక్ష

నాటకప్రోత్సాహ సంఘమువారి ప్రేరణమునఁ జిత్రి నళీయము బ్రదర్శించు పోటికి వచ్చిన నాటక సమాజముల మూటిలో నొకటి చెన్న పురదనియు, రెండు మాపట్టణమందలి వియ్యయనియు, పరిక్షించి బహుమతుల నిచ్చియుచు ప్రాప్తి కులలో నొకరు మాయూరివారేయగు క్రీమాక. కే. క్రినవా చార్యులనియు, కేషించిన యిరువురిలో నొకరు బి. శ్రీ నాళ్ళ పురమోత్తమకవిగారు, రెండవవారు హరిప్రసాదరావుగారనియుఁ దెలియనయ్యెడిది. మాయూరి సమాజములలో నొకటి జ్ఞానోదయ సమాజము. రెండవది నైసమాజమునుండి యిప్రస్తుతిములగు కొన్ని కారణములచే వేరైనవా రెన్నఱచిన ఆంధ్ర విజ్ఞాన సమాజములు. ముందు జ్ఞానోదయమువారు, వారివేంట చెన్న పురవారు, పదంపటి ఆంధ్రవిజ్ఞానమువారు చిత్రనళయము ను బ్రదర్శించిరి. నిన్న నేటి నానుడింబట్టి నాయక నాయక పాత్ర బహుమతులు, విజయచిహ్నముగు రజితభాజనము, జ్ఞానోదయము వారికిని, సుదేశ పాత్రమునకైన పతకము, శిశురణ్యమైన భారతిపతకము, ఆంధ్రవిజ్ఞానమువారికిని, ఇంద్రనే కపూర బహుమతి, కారుణ్యముగానే, చెన్న పురవారికిని, ప్రాప్తి కు వాహుళ్యాభిప్రాయమున నిశ్చితముగాఁ దెలియుచున్నది. మువ్వరిలో నిర్వచితప మొక్కటియై, మాడవవారు వేటుగా నిశ్చయించినందున నేర్పడిన భాహుళ్యముగా గాక మువ్వరినంగిన గుణములలో నిరువు గానంగిన గుణములకంటె మాడవవారిచ్చిన గుణములు మించినందున నిరువురి యభిప్రాయ మల్పముగాను, ఒకరి యభిప్రాయము గురుతరముగాను నేర్పడవలసి యుండుటయే యందలి వైచిత్ర్యము

ఒక వాచి ఇనాము.

సి.రా. అద్దకనే న్రాయుట్టి ఫౌన్టెన్ పేనా సి.రాబుడ్డి నో సహ రు 22.0 లు వెల గల దానిని తెప్పించుకొను వారికి ఒక వాచి ఈనాముగా ఇవ్వబడును. మదరాసు మెయిలు ఆర్డరు కంసెని, 37 వై నాబజారు, మదరాసు

ఉచితము.

మా యొక్క కంపెనీ యందుగల చెట్లు, విత్తనములు పూలు, పండ్లు, కూరగాయలు, మరిన్ని సుగంధ ద్రవ్యముల తెలుగు, ఇంగ్లీషు, క్యాటలాగును, వ్రాసినవారికి ఉచితముగా పంపబడును.

టి. ఎన్. గిరియప్ప అండ్ సన్,

లాల్ బాగ్ రోడ్ బెంగళూరు సిటీ

నర్వతేలు విషనంజీవి (రీ జిప్టరు)

ఏడ్చుచువచ్చువారు నవ్రవము బోదుగు. గుణము లేనియెడల 100 రూపాయలు యినామివ్వబడును. ఒక అణా ప్లాంపు పంపిన సాంపిలు పాకెట్ ఉచితముగా పంపబడును. వి. ఎ. ఎన్. పాణి, 3, ఇరుళప్పకవిధి, మద్రాస్

శ్రీరామ మోహన రాయలు - కృష్ణాపత్రిక.

28-వ సెప్టెంబరు తేదీగల కృష్ణాపత్రికలో రామమోహనరాయల వారిని గూర్చి సంపాదకులు, వ్రాసిన ప్రధాన వ్యాసము విమర్శనాత్మకముగా నామదికి దోచుటచే నీవ్యాసమును వ్రాయ సమర్థుడని.

వారి వ్యాసము పూర్తిగా జదివిన తరువాత నందలి గొన్ని వాక్యములు మరికొన్ని వాక్యములకు ఖండనములుగా పండినట్లు తోచినవి. మరియు రామమోహనుడు విగ్రహారాసనము ఖండించెనా లేదా? ఏకేశ్వరుని మానసికముగా సుపాంపవని జెప్పెనా లేదా? లేక రెండును గావలెనని బల్కెనా? యను సంశయము వోచుచున్నది. ఇట్టి సందిగ్ధ ప్రాతలల్ల రామమోహనుని పవిత్ర జీవితమున కొక్కింత కళంక హాపాదించుటయేగాక లోకమునంతను వెడత్రోవను ద్రిప్పిన గారగుదురు.

రామమోహనుడు "ప్రతిమార్చన స్వల్పబుద్ధుల కని టూటాపథముగ వాదించెను" అనివ్రాసిరి. రాయలవారు ఈ వాక్యమును జెప్పియుండలేదు. శ్రీవారు వేదాంత సూత్రములను గ్రహణలోనికి భాషాంతరీకరణము జేయుచు నాగ్రంథము వక్క యుపోద్ఘాతములో నిట్లు వ్రాసిరి.

"పురాణములలోను తంత్రములలోను విగ్రహారాధన గురుల కొఱకేర్పడినదని చెప్పబడినది. కాని అట్టివారికి కూడ యు ఈశ్వరోపాసనయే సులభమును ఫలకారియు" నగును" నీవినిబట్టి విగ్రహారాధన స్వల్పబుద్ధులకని ఘంటాపథముగ వాదించినా గాని వారు సాహసించ వచ్చునా?

స్వల్పబుద్ధులకు విగ్రహారాధన పనికిమాలినదని సూచించుటకు రామమోహనుడు ద్విప్పిన యాక్రిందివాక్యముల వల్ల మరింత బలపడుచున్నది.

"టర్కి అరేబియాలోని మహ్మదీయులును, యూరపు దేశమందలి ప్రాప్టెస్టెంట్ల క్రైస్తవులును, మనహిందూమత సాంప్రదాయములో జీవన దీర్ఘ నానక్య-పంథులు మున్నగు వారును విగ్రహముల సాహాయ్యము లేకనే యేకేశ్వరుని సుపాసించు మండగా మనమేల ప్రతిమార్చనలేక మానసికముగ నీశ్వరుని ధ్యానింపలేము? యనము వారికన్న స్వల్ప బుద్ధులమా?" అని రామమోహనుడు చెప్పుచుండెను.

వీనినిబట్టి రామమోహనుడు ప్రతిమార్చన స్వల్ప బుద్ధులకు కూడ తగదని ఘంటాపథముగ బల్కినట్లు స్పష్టపడుచున్నది.

(2) "సర్వసాంప్రదాయములవారును తమ మతములను తమ ప్రత్యేక అనుష్ఠానములలో విసర్జింపవలయునని వారి (రామమోహనుని) అభిప్రాయమెందుగాను" ఇట్లభిప్రాయపడుట కుద్ర పారపాటు. ఎవరికి వారు గొరిగిందగ్ధ ప్రత్యేక అనుష్ఠానములను జేసికొనుచు వారమునకో పక్షమునకో మానమునకో అందఱు బ్రహ్మచంద్రిముచేరి రాసనికారాధన చేయవలయునని రామమోహనుని యాశయము నట్టికాదు. అది యెన్నడు పాసగ నేరదని యాయనకు బాంధ్య గ్రాహ్యము. మరియు మనహిందువులలో మత్తెవ మత్తెవ ద్వేషములు అనాది నుండి చచ్చుచున్నవి. మాతమార్చి న్న గుహింజులవారు అగ్రవర్ణములవారి దరికి రాగూడదా. క్రైవులకు వైష్ణవులకు పరస్పర వైషమ్యములుగ వా ఈ విధముగ హిందువులలోనే పరస్పర ద్వేషములు ప్రబలమున్నవి. ఇక పరమతముల విషయమై కేలుగ జెప్ప నవసరమేమిగదా. క్రైస్తవులను జూచిన హిందువులు మారముగ దోడ మందురు. మహమ్మదీయుడు హిందువుని తాకిన ఆభాలో నటకీశేయ వలెనని గూడ మనవారు కాసింపిరిగదా! క్రైవులలో సర్వ సాంప్రదాయములవారు, మతములవారు నొప్పు సమావేశమై ఏకేశ్వరోపాసన జరుపుట యెన్నడు పాపముగదని ఘంటాపథముగ బల్కివచ్చును. రాయలవారిలో గుగ దెలిసియే యున్నది. కావున అన్ని సాంప్రదాయములకు తమ ప్రత్యేక కానుకలములను విసర్జింప వలయునని గూర్చి వారి యభిప్రాయము కాదనుట మిగుల పారపాటు. హిందువులకు మిగులతప్ప.

ఇంటివద్ద నొకవిధముగా బ్రహ్మచంద్రిముగ మరొక విధముగా ఉపాసన జరుపు నేడ రామమోహనుడు ప్రత్యేకముగా బ్రహ్మచంద్రిమును నెలకొల్పుట, లేక యభ్యంతరీకరణమునకు భంగము వాటిల్లును. కావున కృష్ణాపత్రికలోని సందేహము లీవిషయమై వీర్లు ముగా నాలోచింపవలయును.

రామమోహనుడు తన బ్రహ్మచంద్రిలో నేవిధముగ బొమ్మలు ప్రతిబింబములు కల్పిత విగ్రహములు మున్నగునవి యిచ్చట వాడుకచేయబడవు. పూజకై బలులు, ప్రసాదములు మాంసాహారములు పనికిరావు అని స్పష్టముగా వ్రాసియున్నాడు. అట్టి పట్టుదలగలవాడు ఎవరి సాంప్రదాయము ప్రకారము వారు గృహములవద్ద ఉపాసన చేసికొనుటకు సమ్మతించి యుండదని నొక్కి చెప్పవచ్చును.

ఎవరి సాంప్రదాయము ప్రకారము వారు ఇంటివద్ద విగ్రహారాధనజేయుచు అనగా భగవత్తులు శివుని విష్ణుశక్తులు విష్ణుని క్రైస్తవులు మహమ్మదీయులు వారి సాంప్రదాయము ప్రకారము ఉపాసనలను అను దినమును సల్పుకొనుచు వారమునకో పక్షమునకో యొకతూర్పు బ్రహ్మచంద్రిమున సమావేశ మైనంతమాత్రమున అన్యమత సహిష్ణుతయు సోదన భావమును వర్ధిల్లననుటకు సందియము లేదు. అని కృష్ణాపత్రిక సంపాదకులు వ్రాయుట ఎంతమాత్రము సత్యమును సంధకమును కాదు.

(3) "ప్రతిమలు ఉపాసనకు సాధనము కాని ఉపాస్యములు కావు" అని వ్రాసిరి. మరొకచోట "ఉపాసన యనునది బాహ్యచేష్ట కాదు. అయ్యది ఆంతరంగికము. హృదయావేదన మునుండి బయల్పడుటనది..... ఉపాసన మానసికము గాక ఇంకొకవిధమున నుండుటకు విలు లేదు." అని వ్రాసిరి. ప్రతిమలు ఉపాసనకు సాధనములు; అనగా వారి భావమేమో దెలియదు. కాని ప్రతిమలను ముందు నిడుకొని యుపాసన చేయవలెనని భావింపవచ్చును. అటులైన నది బాహ్యచేష్ట యనిపించుకొనునుగదా! వారు చెప్పినట్లు ఉపాసన యనునది బాహ్యచేష్ట కాదు. ఆంతరంగికము. అట్లయినచో ప్రతిమలెట్లు ఉపాసనకు సాధనములు కాగలవు.

మనస్సు స్వాభావికముగ నొక వస్తువుమీదనే లక్ష్యముంచగలదు. కాని యొక కాలమందు విరుద్ధ గుణములుగల పలు వస్తువులయందు నిలవదు. భగవంతునకు మనకు మధ్యమరొక వస్తువుండినచో మన ఉపాసనవైపును నుండి తొలగి మధ్యమన్న విగ్రహముమీదనే లక్ష్యము నిలుచును. ఈశ్వరునందు లక్ష్యము కుదరనప్పుడు ఇక నట్టి యుపాసనవల్ల ఫలమేమి? కావున దేవునికి ఉపాసకునకు మధ్య మరేవస్తువు నుండకగదా. ప్రతి వస్తువునందును నీశ్వరుని వీక్షించగల సామర్థ్యము యోగిశ్వరులకు మాత్రమే గలదని పెద్దలు జెప్పుదురు. స్వల్పబుద్ధులకు తమ ముందున్న ప్రతిమయొక్క రూపమే కనులకు బాడగట్టునుగాని యీశ్వరు డగపడడు.

మరియు విగ్రహారాధనవల్ల ఎక్కువ యరిష్టము గలుగుచున్నదని నీ క్రింద వ్రాయబడినవారి స్వంత వాక్యముల వల్లనే స్పష్టపడుచున్నది.

"అలయములు నేడు దురాచార భూయిష్టములై యున్నవి. జనసామాన్యము ప్రతిమల యుద్దేశ్యమును గ్రహింపజాలక అవియే యుపాస్యములని భావించుటచే నిజమైన భక్తి జ్ఞానములు కుష్మించుచున్నవి." వీరు వ్రాసిన దానిలో జనసామాన్యము గ్రహింప లేకున్నారని వ్రాసిరి. జనసామాన్యమేగాక పండితులనహా నడ విధముగా నున్నారని మనము ఘంటాపథముగ జెప్పవచ్చును. ఇన్ని నేల సంవత్సరములనుండి విగ్రహారాధనయొక్క యుద్దేశ్యము గ్రహింప లేనప్పుడు దానియందే దోయొక పెద్ద లోపముండితీరవలె నని నమ్మి తీరనలెను. రామ మోహనుడు వీని నన్నిటిని పరిశీలించియే విగ్రహారాధన హేయమును అన్యదాయకమును నైయున్నదని ఘంటాపథముగ బల్కెను.

"ఈశ్వర, రూపము కొంతవఱకైనను దెలిసినవారే విగ్రహములు బ్రహ్మజ్ఞానమున కుజ్జీవికములగును" అని వ్రాసియున్నారు. వీరు అదివఱకు జెప్పిన దానికి యీవై వాక్యమునకు విరుద్ధాభిప్రాయము గలిగినట్లు తెల్లమగుచున్నది.

స్వల్పబుద్ధులకు విగ్రహము లావశ్యకములని వీరిదివరకు నొప్పికొనిరి. ఈశ్వరరూపము కొంత వఱకు దెలిసికొన్నవారు స్వల్పబుద్ధులని యెట్లు భావించును. మరియు ఈశ్వరరూపము కొంతవఱకు దెలిసికొన్న వాడు ఆయనను గూర్చి పూర్తిగా దెలిసికొనుటకు తెలివి తక్కువ వారికై నిర్ణయింపబడిన విగ్రహారాధన కెందుకు సమ్మతించును. వై తిగ్రాతిక బోయినవాడెన్నడైన జ్ఞానార్జనకై తిరిగి క్రింది తరగతుల కేల వెళ్లును అది నాశ హేతువుగాదా.

ఇట్టి యసందర్భములన్నియో ఆ వ్యాసమునందు గలవు. గ్రంథం దురభిలీచే విరమించవలసి వచ్చినది.

రామమోహను డెన్నడు విగ్రహారాధనకు సమ్మతించి యుండలేదు. వీనిని నిర్మూలించుటకే రామమోహ

నుడు శ్రేణి క్రి సామర్థ్యములను వినియోగించెను. వీనిరూపు మాపుటకే 16వ యేటనే "విగ్రహారాధన ఖండన" అనుగ్రంథమును వ్రాసెను. వీని నిరుత్సాహపరచుటకే నేదగూత్రములను, ఉపనిషత్తులను అంగ్రవంగి భాషలోనికి భాషాంతరీ కరించెను. వీనివల్ల పిన్న నాడె స్వగృహము నుండి వెడల వలసినచెప్పి, ఇదిమనస్సులో గాఢముగ నాటబట్టయే టిబెట్టులోని, శాస్త్రులువారి గురువులను దేవునివలె అరాధించుచున్నప్పుడు వారిని ఖండించెను. వీనినికుద ముట్టించుటకే చిన్న పురిపండితుడగు సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారితో ఘోషమైన వాదన సల్పి యాయనను నోడించెను. విగ్రహారాధనను నశింపజేయుటకే బ్రహ్మ మండిము స్థాపించెను. ఇవి యన్నియు మోచించిన రాయలవారు తనజీవితమునంతను విగ్రహారాధనను నిర్మూలించుటకే వినియోగించినట్లు స్పష్టపడుచున్నది (గుంటూరు) రామమూర్తి

చిన్న పురుగులు పెద్ద పెద్ద బట్టతలకు జేయును. చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పురైపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల నలన గలుగును.

పాతకులారా! ఈపురుగువలె కేయింబవళ్లు, విధివిరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీరీగొన్నాములలోని నేల కొట్టెల బంగారుతో నింపబడియుండును.

తీరక లేక పనిజేయుచుండు ఈమిండు పురుగునకు, అతివ్యాప్తికయి పేరొందిన తేనెటీగ సహకారిగా నుండదగినబంటు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరోధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక పుకేషించినచిరకాలముననే బట్టతల వారితో సహాధ్యాయి గావలెనవచ్చును.

కావున ఇట్టి పరమకత్తువును "కామినియా నూనె" సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును. వెండ్రుకలను కాలనిర్వృతు. పురైచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిచుకొ నుగంధద్రవ్యము. తోరితిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.

నెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. రు. 0-4-0
" 2-కి రు. 2-10-0 వి. పి. రు. 0-7-0
ఉ చ త ము.

ఈ గుగుణముల ఋజువు పరచుటకయి, ఆధికారిజీ పంపుకొనువారికెల్ల ఒక పారి వాడుకొనుటకు పరిపోవునంత నూనె గల నీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:— ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం 155, జుమ్మా మసీదువీధి, బొంబాయి.

Wanted. 1 Compound Engine 9x15x16 or same with multitubler boiler 1 20 N H P portable steam Engine and 1 single Cylander Engine about 10"x22." Apply grapotone Mount Road, Madras. (563)

కావలెను. గుంటూరుజిల్లా సంఘమున కిచ్చు సంచార కార్యదర్శులు కావలయును. నెల 1-కి 30 మొదలు 40 రూపాయలు జీత మియ్యబడును. వలయువారలు జిల్లా సంఘ కార్యదర్శులకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును.

నీమిల్లుఎక్కడైనా విరిగిపోయినదా? మద్రాసు, రాయపురముపోస్టు, బేసిక్ ఖాండ్రీ, సి. గోపాలనాయకర్ అండుసన్ను వారు చాల త్వరితముగను చాల శ్రేష్ఠముగను బాగుజేయుదురు. మీకు కావలెనా? R.L.N. ట్రానిక్ మాత్రు డజల్లు 4-కి రు. 1. చుదాగు నస్యము కేకు 1-కి రు. 1. "వివ్యాసిధి," 81, రామస్వామి వీధి, చుదాగు.

న్యాయస్థాన వార్తలు

హైకోర్టు.

ముఖ్య న్యాయమూర్తి.

న్యాయస్థానము, శ్రీమగిరి అయ్యలగారు.

న్యాయస్థానము కేసు.

నిన్నటిదినము తరువాయి.

రెండవది. భాష్యము శుక్రవారమునాడు విచారించు తీర్మానింపబడిన పదవ బీసెంటుగారు తన ప్రత్యుత్తరవాదనల నారంభించిరి.

ప్రతికా శాసనము ప్రకారము దొరతనమువారు పెరిగిపోయిన చర్యలలో లోప మున్నట్లు న్యాయమూర్తులకు తోచిన యెడల ప్రతికా శాసనము 22 వ సెక్షను ననుసరించి కోర్టువారు ధరావత్తు గోరుటకు ముందు జరిగినచర్యలను చూచి చూచి ధరావత్తును తెప్పించినట్లుననుచు ననియును, ప్రతికా శాసనము 4 వ సెక్షను ప్రకారము ధరావత్తును స్వీకరించుటకు ముందు ఉద్దేశ్యమును బుజ్జవు పరువలసి యున్నదనియు సెక్షను 4 (1) "కోర్టు"నిగూర్చి చెప్పబడినట్లుగా హైకోర్టు వారి కధికారమును 17, 19 సెక్షనులలో "కోర్టు"నిగూర్చి యేమియు చెప్పబడ కుండుటచే హైకోర్టువారు విషయమును గూర్చి విచారించవలయు నకర్హము లేదనియు చెప్పెను.

న్యాయ. శ్రీమ:— సెక్షను 4 (1) లో "కోర్టు"నిగూర్చి వ్రాయబడి యున్నది. 17 వ సెక్షను దానిపై నాధారపడవలసి యున్నది. అందుచే నా సెక్షనులలో నామాట లేకున్నను ఆ సంకతి నాలోచింపవలసి యున్నది.

బీసెంటుగారు:— మనుష్యులు ఉద్దేశ్యము గలిగింప బ్రయత్నింప గలరు. కాని సెక్షను 4 (1) లోను వాని వ్యాఖ్యానమునందును ఉద్దేశ్యమును చూపించినట్లు మాటలు "ప్రయత్నించు న"నియు "కోర్టు గలిగి యుండున"నియు చెప్పటం యసం దర్భము.

న్యాయ. వి:— "ప్రయత్నించు" మొదటి యుద్దేశ్యమును గలిగియుండుటను చూపించుచున్నది.

బీసెంటుగారు:— తన వాదనల కెప్పుడు తనమీద నేదియు క్రిమిలు లేరను స్థాపించబడవలసి ఎడ్వోకేటు జనరలుగారు తలంచుచున్నట్లున్నదనియు, ఏదియో హత్యగావించుటయో హత్యకేసులుటకు పునస్సరించుటకో ప్రయత్నించినంత నేరము చేసిన గాని ధరావత్తు స్వీకరింపబడగూడ దనియు 4 వ సెక్షను లో నుదహరింపబడిన సేములు పెద్ద సేములుకావనటు య సందర్భమనియు అందుచే సంశయాస్పదములగు విషయములు తన కనుకూలముగా విచారణ చేయవలసి యున్నదనియు బీసెంటుగారు చెప్పిరి.

"ఏపూర్తి అనియత" అను మాటల కన్యాయము గల్పించుటగూర్చి యామె 22 జనవరి 152 కేసు నుబాహరణముగ జూపించెను. దానిప్రకారము దేశమునం దుద్రేకమును గాని దొరతనమువారిపై యధికారమునుగాని ప్రబోధింపని యెడల దొరతనమువారిపై నెట్టి విమర్శనల వ్రాసినను తప్పు లేనట్లు ఆయన్వయము తెలియబడుచున్నదని యామె చెప్పెను. సెక్షను 4 (1) ప్రకారము వ్రాతకాయని యుద్దేశ్యమని చూడబోయిండుట యవసరమని ఎ. జ. గారు చెప్పిరి గాని శాసనమునందును సెక్షనునందలి ముఖ్య భాగములందు నిశేషముగా ఉద్దేశ్యమును గూర్చి యే చెప్పబడి యుండుటచే ఆ సెక్షను మాత్రమే గాక ఆ శాసన మంతయు గూడ ముఖ్యముగా ఉద్దేశ్యమును గూర్చియే వివరపడి నట్లు లున్నవని బీసెంటుగారు చెప్పిరి. పిమ్మట దొరతనమువారి యొక్క ముఖ్యభాగము దొరతనపు యంత్రము ఈరెంటియందు ను గల భేదమును తెలిసికొనవలయునని యామె చెప్పెను. ఎడ్వోకేటు గారును, న్యాయమూర్తులును గూడ ఆమె నిర్దేశముల నంగీకరించినట్లు గన్పించెను.

ముఖ్య న్యాయ:— కేసు చట చెప్పవచ్చు మాపరిణామాభిప్రాయముగ విలువగలదు.

బీసెంటుగారు:— న్యాయపద్ధతుల ననుసరించి నిర్ణయించుట దొరతనము అనునది రాజుగారి యాధిపత్యమును బ్రీటిషు సంబంధము చేయించుచు మున్నదనటము ఎడ్వోకేటు జన. గారు గణకరించిన ఆంగ్లేయ సేను వాదనలతోవున్నాయి.

ఎడ్వోకేటు జన:— ఆట్టి యుపసాదము నేదియు నేనంగీకరింపలేదు.

ముఖ్య న్యాయ:— అది ఉండుటకు వ్యతిరేకముగా నాదించెను.

ఎడ్వోకేటు జన:— ఆ సెక్షనులో "రాజుగారి" కని, "న్యాయపద్ధతుల ననుసరించి నిర్ణయించబడిన దొరతనము" అనునవి కల భేదము స్పష్టముగా తెలుపబడినవి.

"ఆంగ్లో ఇండియా", "బూరోక్రసీ, (నిర్ణయకాధికారిత్వము", "ఆటోక్రసీ, (ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యము)" మొదలగు మాటలను "న్యాయపద్ధతుల ననుసరించి నిర్ణయించబడు దొరతనమువారికి సమముగా నేను వాడితిని ఎడ్వోకేటు జన. గారు చెప్పిరి. వారి వాదనల నన్నిటిలో గూడ వారాపదముల దొరతనము వారికే చెందుచున్న ననుకొనుచున్నాను. ఆంగ్లో ఇండియా యనునది ఆంగ్లో ఇండియను పత్రికలకును, వక్తలకును, ఇట్టి యభిమానవృత్తులగుల తక్కిన ఆంగ్లో ఇండియనులకును ఆమెచే వాడబడినవి. ఇది తిన్నగా బోధపరచుకొన కుండుటయే ఎడ్వోకేటు జన. గారు వాదనలన్నియు మిగుల చిక్కుగా చేయబడినవి, మదరాసు నందలి యొకానొక పత్రిక కు ద్వైతముగా వ్రాయబడు విమర్శనలలో "ప్రప్టియాత్వము" నామెచే నుపయోగింప బడలేదు. "న్యాయ ఇండియా" లో నామాట నామె రెండు వ్యాసము లందు మాత్రమే వ్రాసెను.

ముఖ్య న్యాయ:— నేరస్థములుగా నాగోపించబడిన ఆ వ్యాసములనుగతియే మేము వివరింపబడుచున్నాము. తక్కిన వ్యాసములలోని యంతములతో మాకు సంబంధము లేదు. అని బీసెంటుగారు చెప్పిరి.

పిమ్మట నామె ఎడ్వోకేటు జన. గారిచే నేరాగోపణము జేయబడిన వ్యాసములపై విమర్శనల బోధింప నారంభించెను. "ఇచ్చటి జీవితము జీవింపరాదు" అను నంతమునై ఎడ్వోకేటు జన. గారు విశేషపు పట్టుదల గలిగియున్నారు. ఇంగ్లాండు నందలి ప్రజలందఱు మిగుల స్వేచ్ఛగలగి యుండగా "ఇండియా"లో జీవనము జీవింపదగినది కాదనియు, అందు మన యాస్తియు; వ్యక్తిత్వమును యొకరి కటాక్షా భీషములగు నున్నవి." గావున నామె యటుల వ్రాసినట్లుల నొప్పుకొనియెను.

ముఖ్య న్యాయ:— అనగా నీయుద్దేశమేమి? అనగా మనయాస్తియంతయు కార్యనిర్వాహక శాఖాధికారులచే బలవంతముగా తీసికొనబడుచుండును. ధరావత్తును స్వీకరించుటకు ప్రతికా శాసన మున్నది. ఆస్తుల నంగీంచుటకు దేశసందర్భక శాసన మున్నది.

న్యాయ. శ్రీ:— దేశసందర్భక శాసనము ననుసరించి యింగ్లాండులోగూడ నాస్తులు తీసికొనబడును.

బీసెంటు:— ఇండియాలో 1818 వ సంవత్సరపు రెగ్యులేషను ఆట్లన్నది.

న్యాయ. శ్రీ:— అట్టిచట్టములు ఇంగ్లాండులో గూడ నున్నవి.

బీసెంటుగారు:— ఉండవచ్చును. ఆ యధికారము లెప్పుడును ఉపయోగింప బడలేదు.

ముఖ్య న్యాయ:— మీరు మీ శత్రువుల కటాక్షమున బ్రతుకవలయు నంటిరి. శత్రువు లనగా మీ యుద్దేశ మేమి.

బీసెంటుగారు:— ఇప్పటి ఇండియా దొరతనమునకు మారుగా స్వపరిపాలన వలయుననియు దొరతనములో మార్పులు గలుగవలయుననియు వాదించు ప్రజలందఱును ఇంగ్లిషువారిచే శత్రువులగు పరిణామంబు బడుదురు.

పిమ్మట నేరాగోపణము లగు వ్యాసములగూర్చి తన వాదనల చెప్పవలసిన దని ముఖ్య న్యాయమూర్తి బీసెంటుగారి నడిగిరి.

ఆ వ్యాసములు సందర్భమును బట్టియు, ప్రతికామత మనుబట్టియు, దేశకాలపాత్రాచిత్యముల బట్టియు చదువవలసి యుండునని బీసెంటుగారు నిరీరి.

ముఖ్య న్యాయ:— ఇండియా బ్రిటిషువారి సంబంధమును తెగగోసికొన గూడ ననియు, ఇండియా (బ్రిటిషుసామ్రాజ్య) మన నుండవలయుననియు మీరెప్పుడును బోధించుచున్నారనియు అదియే మామతమనియు అనుకొందము. సెక్షను 4 క్రింద వక్షియముగా నెన్నబడు భోరణిగల మాటలగూడ మీరుపయోగించి రనుకొందము. అప్పుడు మీ మతమున నేమైన భేదము గన్పించునా? ఒకానొక పత్రిక యెల్లప్పుడును రాజభక్తిని ఆంగ్లో ఇండియనుల పాక్షికమును, ఎల్లప్పుడును వెల్లడించు ననుకొందము. దానిలో గూడ 4 వ సెక్షను క్రింద కెత్తొమ్ములు పరిగణింపబడు మాటల గలిగియుండు ననుకొందము ఆ పత్రికను ప్రతికా శాసనముక్రింద కెత్తొమ్ముగా భావించదునా?

4 వ సెక్షనుయొక్క వ్యాఖ్యానముపట్టి పత్రికలగానా డుచున్నదని బీసెంటుగారు చెప్పిరి.

పిమ్మట రెయిల్వే యిబ్బందులగు రిప్రెజంటేషన్ వ్యాసములపై విమర్శనల కామె సమాధానము జెప్పవారంభించెను.

ముఖ్య న్యాయ:— ఎడ్వోకేటు జనరలుగారు మొదటి వ్యాసమునుగూర్చి విశేష పట్టుదలగా నున్నారు కాబట్టి దానికిసమాధానము మొదటచెప్పిన బాగుగా నుండగలదు.

ఆయుత్తరము నతి తీక్షణవృత్తి వ్రాసుబడినది దొరతనమువారి నామెను పలువిధములుగా బాధించెదరను పలువిధములగు వదంతులు వినవచ్చుచుండెను. ఆమెపత్రికపై నదివారిలోనే ధరావత్తు విధింపబడినది. ఆసంగతివిని దేశమంతయు కలగుండు పడనాగను. భారతీయు లందఱికిని దానిపై మిగుల కోపము గలిగెను. మొదట ఆనాంగ్లేయ ప్రచురణముగల ఆంగ్లేయులు తీవ్రముగా నెదిరింపబడిరి. ఏలనన మదరాసు మెయిలు మొదలగు పత్రికలు దొరతనమువారి నామెపై చర్య నడపించుటకు పురిగొల్పుచున్నవి. "మదరాసు దొరతనమువారి మూర్ఖత్వము" శత్రుత్వమునగా దొరతనమువారు ఆంగ్లో ఇండియనుల చే బుజ్జగింపబడి ఆమెవద్ద ధరావత్తు విధించిరను సంకల్పిని తెలియజేయుచున్నది.

"ప్రహేలునిపై హిరణ్యకశ్యపుడు" అను దానిలో ఎడ్వోకేటు జన. గారు చెప్పినంత దురభిప్రాయము లేదని యామె వాదించెను.

న్యాయ. శ్రీ:— ఆకథయొక్క సారాంశమే యిది ప్రహేలుడు దబ్బు లాడునట్టి కుట్రవాడుకాడు, హిరణ్యకశ్యపుడేమి బాధలబెట్టిన వానినన్నిటిని మారు మాటాడక మోర్చువాడు ప్రహేలుడు దబ్బులాడుడు.

ఎడ్వోకేటు జన:— హిరణ్యకశ్యపుడనునాడు కడు హింసించెను. వానినిసముద్రములో ముంచింపెను అన్నిటిలో బడవై చెను వాడు నిజముగా క్రూరుడు దుర్మార్గుడు.

బీసెంటుగారు:— హిరణ్యకశ్యపుడేమి దేవనియోబరి కార్యము నెరవేర్చుటకు ప్రయత్నించుచు కంపించెను వారి చిన్నికుమారుడైనను వానిపై నేనంచుకొనలేదు అదియే పాపు పుంజముకాదు.

న్యాయ. శ్రీమ:— హిరణ్యకశ్యపుడేమి ప్రజల నణచివేయలేదు.

బీసెంటుగారు:— ప్రజల నణచివేసినట్లు ఎచ్చటను చెప్పబడియుండలేదు.

న్యాయ. వి:— హిరణ్యకశ్యపుడు గర్హితుడగుగాని పూజనీయుడుగ జూడబడలేదు.

న్యాయ. శ్రీ:— దానినితీ యేకనగా నెట్టిబాధల కోర్చి యైన దైవము నమ్మిన పురుషుడు ముప్రమదగును.

బీసెంటుగారు:— తరువాత "Might to overawe and put down down-right" (బలము న్యాయమును భయపరచి అణచివేయుట, అన మాటలనుగూర్చి.

న్యాయ. శ్రీ:— ఆభాష్యకముగను, కెలికె లెక్కవగను ఉన్నదనుటకు సందేహములేదు. మీయనుచును మీకు దన్ను గానున్నారని ఆలోచించు సభ్యులలో నామాటలు వ్రాయబడినవి. అది ఆశయము గలిగించు దౌర్బల్యకారమును గలుగ జేయుచున్న యను సంకతి విచారణీయము.

ఆభాష్య యటులుంటుల బీసెంటుగారు రంగీకరించిరి ఆసమయములో నామె మాటల సంకతి బోధించుకొనలేదు. ఆయననది మందలి)గా నుండదగును గాని ధరావత్తును స్వాధీనము జేసికొనదు.

తరువాత తనవన చెప్పుచు నామె రెండవ గ్రూపు నందలి వివిధవ్యాసము గూర్చి చెప్పమొదలిడెను ఈవ్యాసములలో నుపయోగించు మాటలు తీవ్రముగా నుండవచ్చును గాని నేరస్థములుగా.

ముఖ్య న్యాయ:— మీ కేదియు మందలింపురా లేదని జెప్పితిరే. కేసు విచారణములో నేదియో మందలింపువచ్చినట్లుల జెప్పినట్లుల జెప్పినట్లు.

బీసెంటు:— అది 1914 నవంబరులో ధరావత్తు దుగక పూర్వము.

ఎడ్వోకేటు జన:— మందలింపిచ్చిరా మానిం యను అంతము కేసున కిది సంబంధించదు.

ముఖ్య న్యాయ:— దొరతనమువారు తన పత్రికలో దేనినిగూర్చి బట్టినదియు న్యాయ ఇండియా పత్రికా సంపాదకలగుటచే బీసెంటుగారికి తప్పుకము తెలియజేసియుండెను ఆమె యాతిప్పుల మగల జేయకుండల చున్న జను లందఱును ఈకేసులో నుండలింపు

యల్లప్రాముమ్యున్నారు. మందలింపు పద్ధతుల ను సంబంధము గలిగియుండినదియు మాననదియు చేరు

మృత్యువు లేవు అయినట్లంటే బంధుప్రత్యేకముగా నుం చు తానుసింధు లా కిపోయి ననునదియు నిజమని అనధికారములు గా తీర్మానింపబడిన

“ప్రక్షాల్పము”నుగూర్చి యుద్ధమునకు పూర్వము తామే చెప్పి అక్రమము వినియుండలేదని ముఖ్యన్యాయమూర్తి చెప్పిరి.

యుద్ధమునకు పూర్వమే ఏకచ్ఛత్రాధిపత్య సంబంధ అక్రమ “ఎన్వైక్లోపీడియా” అను నిఘంటువునం దీయ

పిమ్మట బిషప్ చంద్రపాలుగారు వ్రాసిన వ్యాసమును తనవాదన నామె చెప్పెను. ఆ వ్యాసము నామె బాగ రతో జదివి ప్రచురించుటలను అందేముయు తప్పు లేన

మరికొన్ని వ్యాసముల నిర్దుష్టతలేవి “ఇంటర్న లు” అను శీర్షిక క్రింద తాను వ్రాసిన వ్యాసము లందఱి విమర్శింపబడెనని యామె చెప్పెను. అందువయోగిం

ఆ వ్యాసములో వ్రాయబడినదంతయు నిజముగా పరిగ జింప బడినను దాని గుతించేమియు నెఱుంగని వారలు దానిని చదివిన నొక విధమగు ఏవ్య భావము గలుగ వచ్చును. అని ముఖ్య న్యాయమూర్తి గారనిరి.

బీసెంటుగారు.— అది ఇండియాలో నన్ని చోట్లను ప్రచురింపబడినది.

ముఖ్య న్యాయమూర్తి— అఫీషియలు గజెట్టులో గూడనా? బీసెంటుగారు.— ఆ సంగతి నాకు బాగుగ తెలియదు గాని “అన్సెసియేటెడ్ ప్రెస్సు” వారి భాతాగల అన్ని పత్రిక లును ప్రచురించినవి.

తరువాత బీసెంటుగారు బెంగాళీ సహాయసాదకుని శిక్షించుటను గూర్చి వ్రాసిన వ్యాసమునుగూర్చి వాదించిరి, పిమ్మట “స్వపరిపాలనకు మూడుమాసములు” అను వ్యాసము తిలకుగారివై వ్యాసము, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి వ్యాసము ఇవ న్నియు పత్రికాశాసనము ప్రకారము నిర్దుష్టము లని వాదించెను. తమ వాదనల ముగించుచు నామె తరచుగా నేర ములుగా పరిగజించుటయే జరుగుచున్నదిగాని వానిని సమ ముగా ఋజువుపరచుట జరుగకున్నదనియు, తమ విమర్శన లెప్పుడును దొరతనమువారి నెదిరింపలేదనియు, వారలం బించు నిరంకుశాధికారాధి ప్రాయములు మాత్రమే ఖండింప బడినవనియు, 1914 వ సంవత్సరములో తనమత మెటులుం డెనో 1916 వ సంవత్సరములో గూడ నటులనే యున్నదనియు ఇండియా దేశమునకు తన సహాయము చేయవలయునను యు ద్దేశముతోనే 67 ఏండ్ల మునుపిప్రాముమన గూడ తాను పత్రి కా వృత్తి నవలంబించెననియు, అప్పటినుండియు తాను దొరత నమువారికి నిజమైన సేవను చేయుచున్నట్లును, జనుల ఏవ్య తన పురికొల్పు వ్యాసము లేవ్వియు తాను ప్రచురింపలేదని యు, కోర్టువారు కలకత్తా కోర్టు తీర్పు ననుసరించిన పత్రికా ప్రపంచమునకు విశేషోప ద్రవముగ గలుగక మానదనియు తాను న్యాయమూర్తుల తీర్మానమువై ఇండియా దేశపు పత్రికా స్వేచ్ఛ యాధారపడి యున్నదనియు, ఆ పత్రికా శాసనమును సమన్వయించుటలో దేశభిమానులగు పత్రికా సంపాదకులు సంపదించు రీతినుండి పత్రికా స్వేచ్ఛ కనుమంతుడైన నాధార నియమలయుననియు ననవి చేసికొనియెను.

విచారణ ముగిసెను. ఇక తీర్పు చెప్పబడును.

ఎగ్మారు పోలీసు కోర్టు.

(సి. బి. ఎస్. పిల్లె గారు)

అక్టోబరు 3 మంగళవారము.

విద్యాధి కష్టమునం దుండుట— మధురలోని అమెరి కను యున్నత విద్యాలయమునందు చదువుకొను చున్న పదు నెనిమిది సంవత్సరముల ప్రాయముగల విద్యాధి ముత్రియ సరలి అనునతడు, ఇరువది వత్సరములుగల ఉన్నామలె అను యువతితో, గత శుక్రవారమునాడు ఎగ్మారు రైలుస్టేషను లో దిగెను. పోలీసువా రాతని చర్యలను ఆ ను మా నిం చి, చూడ నతనియొద్ద బంగారు పట్టెడ, రూ॥ 800ల వెలచేయు నగలు, మారుమోపాయలనోటు, వైసికలుగంట రెండు గడి యారములు దొరకినవి. పోలీసువా రితనియొద్దవస్తువు లెందుకున్న వియోగరయుటకు నేడు కేసు తెచ్చిరి. పిల్లవాడు తనగృహ మున తల్లిదండ్రులతో తగవుపెట్టుకొని, మేనత్తకాసురగు నీయువతితో వచ్చితినిని చెప్పెను.

న్యాయాధి పతిగారు బాలికను పోలీసువారి చేతులలో నుండి విడిపించిరి. విచారణయగు నంతవరకు పిల్లవానిని మాత్ర ముపోలీసువారి సంరక్షణమునందుంచిరి.

జాజ్జి బాను పోలీసు కోర్టు.

బజ్జాలాసా హేబుబహద్దరు.

అక్టోబరు 3 మంగళవారము.

పోర్టు స్టేషను గడవిడ కేసు.

ఈ కేసు మరల నేటి దినమున విచారించబడెను. చాల కృష్ణ రెడ్డిగారు నేటి దినపు మొదటి సాక్షి. అతడు భారతీయ యువజన మందిరమున వాణిజ్యపాఠముల జభువు వి ద్యాధి. వైదాపేటలో నున్నాడు. జూలై 27 వ తేదీ నాడు పోర్టు స్టేషను వద్దనుండెను. బుక్కింగు ఆఫీసు వద్దనుండగా సుమారు 15 గురు ఆంగ్లో ఇండియనులు ఉద్యోగిగ్గుల మొదటిబండిలో నుండి దిగుటనతడు చూచెను. వారిలో పరిపండ్లెండుగురి చేతులలో కర్రలుండెను. పిమ్మట భారతీయుల విద్యార్థులు త్రెయిసులోనుండి దిగిరి. వారాద్వారమునుండి పోవుచుండగా ఆంగ్లో ఇండియనులు భారతీయుల గొట్టుటనతడు చూచెను. భారతీ య విద్యార్థుల చేతులలో పుస్తకములు, ఫలహారపు పెట్టెలుం డెను గాని కర్రలు మొదలగున వేమియు వానిక గన్పించలేదు. పిమ్మట నతడు టిక్కెట్లు నిచ్చుచోటికి పోయెను.

ట్రాఫిక్ నూపరింపెండెంట్లు స్టాటుఫార్ము నవతల నుండు మూకనుండి స్టాటుఫార్ముమీదికి వచ్చుట నతడు చూచెను. పిమ్మట నరికొందరు ఆంగ్లో ఇండియనులు వచ్చు చుండిరి. డి. టి. యస్. గారు కేటువద్దనుండి వచ్చుచుండగా నతడు వానిని జూచెను. సాక్షి 6, 8, 9 ముద్దాయిల గుర్తించెను. వారిచేతిలో కర్రలుండెను. అప్పటికి పోలీస్ ప్రాహ్మణుడు వెదలి వెంటి కర్రయు కారుడు స్టాటుఫార్మువైకివచ్చి డి. టి. ఎస్సును జూచి, “నేనేమి చేసితి నం డి” అని యడుగుచుండెను. అంత నతడు “నీకది తగునని” ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. పిమ్మట డి. టి. ఎస్. తక్కిన ఆంగ్లో ఇండియనుల వడిగా స్టాటుఫార్మునుండి పొమ్మనియాజ్ఞాపించెను పోలీసు వారు వచ్చెదనని వానిభయము నూచించెను. పిమ్మట సాక్షి రెయిలు నెక్కెను.

బి. మునెరత్తుము రెండవసాక్షి.

సాక్షి అంబటూరులో నున్నాడు. కులశేఖరమును వాని బజారునెఱుగును. ఈదబ్బుఅటాయ నత డెఱుగును. అది తొలిసాక్షి సాయంకాల మతడు కులశేఖరము నాపునిద నాలుగుగంటలప్పుడు స్టేషనుముద్దాయి చెప్పచుండగా విసె ను “నేటి దినమేమైనదియు నడుగకుము. రేపటిదినము సంగతి జూడుము” అని ఆముద్దాయి జెప్పటలనేకిజ్ఞాపకమున్నది. మాం టువద్దనుండు జనులలో ననేకులు దుర్మార్గులు వలెంకొనెయగు గాడ్సులూ నున్నారు.

మాడవసాక్షి గోపాలకృష్ణను అతనికి పోలీసువారి వద్దనుండి ఎర్రటిచును కాకిరములు వచ్చెను. అతడుపచ్చప్పా కి భాతాల రెండవరంగతి విద్యాధి హోస్తలు విద్యాధికారు మంబళములో నున్నాడు. 25 వ తేదీన ఉద్యోగిగ్గుల మొదటిబండిలో ప్రయాణముచేసెను.

పోర్టు స్టేషనువద్ద నాడతడు దిగలేను. రెయిలు కిటికీ ద్వారా స్టాటుఫార్మువెనుక నొక మూకచేరుట జూచెను. పిమ్మటసాక్షి రెండవరక్తముండి బండి దిగిఅచటికి పోయెను. రిచ్చాడ్సుఅందులో నుండుట గుర్తించెను. అతడు వెంటటరెడ్డి ని గొట్టుట జూచెను. కష్టపట్టుకొనిన వారిని పోల్సులనని ము ద్దయి చెప్పెను. 318 ముద్దాయిలు రాళ్లు విసినటులనతడు పో లేనను. ముద్దాయిల గుర్తించు కోట 2, 3, 5, 6 ముద్దాయిల నతడు గుర్తించెను.

ఎనురకత్త న్యాయవాదులతో నాలోచించి న్యాయాధికారి గారు ఈ కేసు తీర్పును రక్కిన రెండు కేసుల తీర్పుల తో గూడ చెప్పెదమనిరి.

ఇద్దరు సాక్షులు రెప్పు తక్కిన సాక్ష్యము లన్నియు పూర్తి యయ్యెను. వారు దుర్మార్గు సెలవులకు బోయిరి. కేసు రేపటి దినము 3 గంటలకు వాయిదా వేయబడెను.

ఇంగ్లీషు మెయిలు స్టేషను:— ఇంగ్లీషు మె యిలుస్ట్రేషను 4 వ తేదీ బుధవారమునాడు ఉదయము 4 గంట లకు బొంబాయికి వచ్చుచున్నది. గురువారము సాయంకాలము మదరాసులో ఇంగ్లీషు మెయిలు తపాలా పంచిపెట్టబడును.

ప్రయాణములు:— ఎక్స్ క్యూటివు కాన్సిలరు సర్ హోలొడ్జు హూవర్ గారి స్థానమున నియమితులయిన, గిల్బును ఐ. సి. ఎస్ గారు, కొలంబునుండి బోటు మెయిలులో నే డుదయము నీ నగరమునకు వచ్చిరి. క్రెంచి యిండియా గవ ర్నరు జనరలుగారు, తమ ఆంతరంగిక కార్యదర్శులతో, మొన్న సాయంకాలము కలకత్తా మెయిలుబండిలో, హా రాకు ప్రయాణము చేసిరి.

బెజవాడ రామమోహన పుస్తక భాండాగారము.

(ఒక విశేషము పంపిన తంతివాగ్)

బెజవాడలో రామమోహన ధర్మ పుస్తక భాండాగా రము కలదు. ఇది సర్వజనుల యుపయోగము కొరకును ఏర్పరు పబడినది. సభలు జరుపుటకు భవనము నిర్మిం ప బ డి న ది. వీరి యాజమాన్యమున నొక పంచమ దినపాఠశాల ఏర్పరుప బడినది. రామమోహను మిషను (ఇది యింకొకటి) వా రేర్ప రచిన పంచమ పాఠశాలా వార్షి కోర్సుమును జరుపుట కీసభా మందిర మియ్యబడినది. అపుడు పంచమవిద్యార్థులు వచ్చిరి. రాజా రామమోహనరాయగారి వద్దలి అజీమల జరుపబడినపు డు నభివృద్ధి, పంచమ విద్యార్థులలో దైవప్రాధా నాగత ములను పాడిరి. దానివలన కార్యనిర్వాహక కర్మ్యులలో నొక రగు వెద్దభొట్ల వీరయ్యగారి పూర్వచార, పాక్షికమగు ప్రత్యగాత్మ కర్మ్యంతరము కలిగినది. మొన్న మొన్న టి వర కునునేను సంఘసంస్కర్తనయే వీరయ్యగారు చెప్పకొను చుండిరి. ఈమందిరమును పంచముల కేలనిచ్చితిగో సమాధా నము చెప్పవలెనని వీరయ్యగారు సంఘాధ్యక్షుడనడిగిరి. నిన్న కార్యనిర్వాహక సంఘసభ జరిగినది. నిబంధనల నేర్పరుచుట కొక యుపసంఘ మేర్పరుపబడినది. నిబంధనలు జుగువరకు ను మందిరమును పంచములకియ్యవని సంఘాధ్యక్షులు వీరయ్య గారిని సమాధానపరచుటకు చెప్పిరి. ఇవి చాల ముఖ్యవిషయ ములు. ధర్మపుస్తక భాండాగారములకును పురపంచీరముల కును సంబంధించిన ముఖ్య విషయములు వీనిలో నిమిడియు న్నవి. నిన్న జాత్యుద్ధరణోద్ద్యమము దేశమున విస్తరించు చున్నది. ఆ నిన్న జాత్యుద్ధరణ సభలకుగూడ నీమందిర మియ్యరా దందురేమా తెలియదు. రాజా రామమోహనుని పేరు ఈసంఘమునకు వీ సి నే య వ తె చ ని గూడ ఈ వీరయ్యగారును మ రి కొం ద రు ను ప్రయత్నించుచున్నా రని మరియొక వార్త వివరములు మరింతసంభావకము

జర్మనుల యుద్దేశము

కో వెన్ హేగన్, అక్టోబరు 2.— జర్మనుల మఱల జలాంతగ్రామి యుద్ధమును ప్రారంభింప దలచు విషయమును గూర్చి వెనెడెంటో విల్సనుగారితో మాట్లాడుటకు చెల్లెను నగరము నందలి అమెరికను రాయబారి జరాద్దగారు అమెరి కాకు వెళ్ళుచున్నారని “పోలిటికన్” పత్రిక వ్రాసినది. పరిస్థి తులు మఱల విశేష తీవ్రత నొందుచున్నది.

జర్మనులకు మందా.

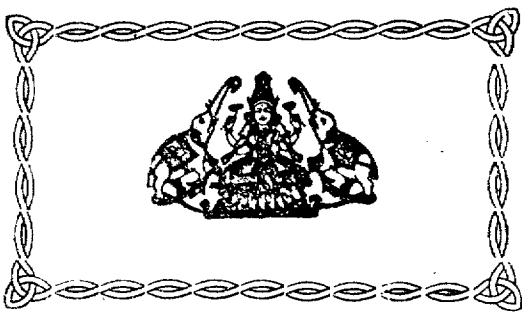
కోము, అక్టోబరు 2:— ఇతరంగములందు జర్మనుల కుయుక్తులను భగ్నముచుటకు అభిప్రీనియు చక్రవర్తిని పద క్షప్తుని చేయుటయే మిత్రమండలివారికి. ముఖ్యమగు మందని రాజకీయసభయందు సోనినోగారు చెప్పిరి.

అమృతాంజనం డిపో వారి దివ్యోపధములు

	రూ. అ
జీర్ణసాయనము మాత్రలు అక్షిరమునకు	... 1.4
వజ్రగురికలు ధాతుపుష్టికి	... 1.0
జ్వరహారి జ్వరములకు సీసా 1.కి	... 0.12
మూలశంకుల తైలము డబ్బీ 1.కి	... 0.8
బాలామృతము	సీసా 1.కి ... 0.12
తామర తైలము; తామర, తీటకు	... 0.4
కలరామాత్రలు వాంతిశ్శదులకు	... 0.6
తేనుపండు తేలుకాటుకు సీసా 1.కి	... 0.8
దంతిశూలహరి పండ్లపోటుకు	... 0.8
కర్ణశూలహరి చెవిపోటుకు	... 0.6
గడ్డికి తైలము గడ్డిచీడలకు డబ్బీ 1.కి	... 0.3
పగుళ్ళకు తైలము శిశిపగుళ్ళకు	... 0.6
అమృతాంజనం డిపో; బొంబాయి, అండ్ మద్రాసు.	

విషయానుక్రమణిక.

పుత్రాంతరీఖలు	2
గాయతాహారములు - కృష్ణాపత్రిక	3
వ్యావస్థాపన వార్తలు	4-5
ప్రధాన వ్యాసము	
మైసూరులో పరపతి	6
ఇండియా కోరునదేమి	7
ఆంధ్రసభలు పూర్ణోద్యమము, ప్రాంతముగము	8
విరోధా మహాసభాగ్రామము	
విదేశాంతరీఖ వార్తలు	9
దేశీయాంతరీఖ వార్తలు	10
ఇంగ్లీషు క్రైస్తవములు	11-12
విదేశ విషయములు	13
ఆంధ్రదేశ వార్తలు	14
జాబులు	15

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ అక్టోబరు నెల 3-వ తేదీ
మంగళవారము

మైసూరులో పరపతి

దసరా మహాత్మ్యవ సమయము మైసూరు నిర్భానమున సమావేశములకు చచ్చులకు ఉప న్యాసములకు తావలమగుచున్నది. సంస్థానపు నాలుగు చేరులనుండియు ప్రజ ఈ నాటిలో మైసూరునందలి యుత్సవములకు మూగుట ఆచారము యున్నది. జనులు అన్ని భాగములనుండియు విచ్చేరినప్పుడు సమావేశములు పెట్టుకొనుటచేత అందు జరుగు చర్చ ప్రజా సమూహాబునకు కొంతకు కొంత అనగతమగుటకు అవకాశము కలదు. కాబట్టి మైసూరు ప్రభుత్వమువారు ప్రాంతీయములలో గూడ రాజకీయ సంబంధములు అట్టిక సంబంధములును నగు సభలను ఈ దినములలో జరుపుటకు ఏర్పరచి యున్నారు. తదనుగుణముగానే ప్రతివిధుల సమావేశము, వ్యవసాయ నాణ్యత ప్రదర్శనము, పశు ప్రదర్శనము, పరపతి సమావేశము ఇవి ఎల్లయు ఈ నవరాత్రులలోనే నిర్వహింపబడుచున్నది. మన దేశమున నన్ని సమస్యలలో ఆర్థిక సమస్య ప్రథమ సమస్య. మన పేదరిక మెట్లు తోలగి పోగలదు? మన కైదు ఎట్లు బాగుపడగలదు? మన సోదరులు కడుపార భుజించి బ్రతుకుట కుచాయ మె? మన పట్టు ఇతర జాతులతో సమానముగా తలమెత్తికొని పోకమునకు మనము ఈమధ్యియుండు సందేశమును ఈయగలము? అను ప్రశ్నలే మనల హాస్రాతములు ఎగురుచున్న ప్రశ్నలు. మన పాత్రాజ్య ప్రజ అప్పులలోనుండి బయటపడి తమ సంతోషమును విత్తమును కొలవగనో గొప్పగనో సేసించి పడుగు కొక్కనాటగా ఆర్థికమును ఏక కార్యమునకు వినియోగించుట కెప్పుడు శక్తి కలవారగుదురో అనాడే

పై ప్రశ్నలన్నింటికిని ప్రత్యుత్తరము సమకూరగలదని రాజకీయ జ్యోతిషులును ఆర్థిక జ్యోతిషులును ఎందరో ఇదివరలో ఉద్ఘోషించియున్నారు. ఈ ఫలములను గలిగించు నుద్దేశముతోనే మనదేశమున పరపత్యుద్యమము ప్రచారములోనికి వచ్చినది. మన పాశ్చాత్య సోదరులే ఆ పద్ధతి యిచ్చుట నెలకొనుటకు ప్రథమ కారణభూతులైనారు. అన్ని సమస్యలలోవలె అన్ని జీవిత శాఖలలోవలె ఇచ్చుటను మొదలుపెట్టిన ఉదార కార్యమును తలపెట్టిన అధికారులు తమ పనిని తరువాతి వారికి నదలిపెట్టిపోవుట చేతను ఇచ్చుట ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించుట ప్రభుత్వాధికారులకు అవసరము కాకపోవుటచేతను పరపతియు అధికారవర్గములోని మార్పులతో మారుచువచ్చి మందగమనమును వహించినది. కొందరధికారులకు నట్టి ప్రతిష్టాపనా పరంకర పెరుగుటచేత నష్టము కలుగునను నూహ ప్రబలినది. అందుచేత వారు పరపతి రథమునకు బూన్చిన తురంగముల కల్లెములను బిగబట్టి త్వరితగమనముచే రథము ప్రక్కలకుదిరిగి గుంటలలో బడుకుండ నిరోధించుచున్నామని వాదమునాగించినారు. త్వరిత గమనముచే నేలోపము రాదనియు మార్గము దప్పకుండ నడుపుట రథచోదకుని ధర్మమనియు మీరు గ్రహింపలేక పోవుటచే పరపతి సగమో వాతీకయో వేగముతో న్యాపించుట సంభవించినది. ఈ నిరోధము అసహజమని కనుపరచుటకో యరునట్లు ఇప్పుడు మైసూరులో జరుగుచుండు పరపతి సమావేశమున మైసూరు యువరాజులుంగారును అధ్యక్షత వహించిన దివాన్ బహదూరు చక్రవర్తిగారును తమ స్థానమున నియుద్యమము శ్రేణుతరముగా పాగుచున్నను అది చాలదనియు ఇంకను నెన్నియో రెట్లు పనిచేయుట యవసరమనియు హెచ్చరించినారు. యువరాజుగారు చెప్పిన రీతిని ఆ సంస్థానమున నిప్పుడు 625 పరపతి సంఘములు పనిచేయుచున్నవి. 65,000 ప్రజ పరపతి సంఘములలో సభ్యులుగా నున్నారు. చాలు మూలధనము 45 లక్షలతో ఈ సంఘములు కార్యనిర్వహణ మొనర్చుచున్నవి. ఈ సంవత్సరము సంఘములు సంపాదించిన నికరమైన లాభము రు 2,20,000 లు. ఈ సంఘములకు గల రిజర్వు ఫండు రు 1,60,000 లు. ఈ సంఘములవలనసభ్యులైన ప్రజలు తక్కువ వడ్డీలచేసందిన లాభము రు 3,50,000. కడచిన మైదేండ్లలో మైసూరు పరపతిసంఘములు సభ్యులకు 47 లక్షల రూపాయలు అప్పులిచ్చి వారియప్పులు తీరుటకు సహకారులైనవి. ఇంత కార్యనిర్వహణ మొనర్చిన పీదప పరపత్యుద్యమము చక్కగా సంస్థానమునకు సేవ యొనర్చినదని సంస్థానపు ప్రజలు యువరాజుగారితో గూడ సంతోషించుట విపరీతము కానోపదు. పది సంవత్సరములుగా పరపతి విషయమున హాలోపముగా పనిచేయుచుండు మద్రాసు పరగణాలో పోల్చి చూచినచో మైసూరున నెంత త్వరగా నభివృద్ధి కావచ్చి యుండునదియు అర్థము కాగలదు. మద్రాసు పరగణాలో జనసంఖ్యనుబట్టి చూచిన యెడల లక్ష జనమునకు నాలుగు పరపతి సంఘము లున్నట్లు నీలెక్క చేయుచున్నది. మైసూరున విదేవిధముగా లెక్క వేసిన యెడల లక్షజనమునకు పదునాలుగు పరపతిసంఘములు నెలకొనియున్న పనిస్పష్టమగుచున్నది. నాగెక్కడ పదునాలుగుగెక్కడ? మనయభివృద్ధి రేటు మైసూరు అభివృద్ధిరేటు మూడింతలకంటె నెక్కువ యున్నది. అయినను మైసూరులో అధికార ఆగుడు, ఆగుడు, అని చేయెత్తి హాళికారి లొనర్చలేదు. ప్రజాపరిశ్రమ నెరింగి ప్రజలలో వారై కార్యనిర్వహణ మొనర్చువారలకును అధికార వ్యయంత్రమున నున్నితమగు చక్రములనకగిరిగి దిరిగి పనిచేయువారలకును ఇట్టి సందర్భములలోనే అంతరము విశదముగా గానవచ్చుచున్నది. బ్రిటిషు పరగణాలోని యధికార యంత్రము కొన్ని విషయములలో మహాపయోగకరము కావచ్చును. కాని సూక్ష్మముగా ప్రజా వితమునకు సంబంధించిన సమస్యలను దీర్చనలొనర్చినప్పుడు మాత్రము ఉపయోగమును వ్యర్థమగు చూర్ణము చేసివైచునట్లు ఈ యంత్రము బిరి దిరిగి పనుల జెరుపుచున్నది. దీనిని మార్చవలసినదనియే స్వపరిపాలనా వాదులు గొంతులు బొంగురు ప్రావమొర పెట్టుచున్నారు. మైసూరులో నిదివరకు పరపతి సంఘములు బయటను విశేషముగా అప్పులు తెచ్చుకొనలేదు. తెచ్చుకొనకయే సాధ్యమనంత సాయము సభ్యులకు చేయగల్గినవి. మన రాజధానిలోను పరిస్థితి యీతరకంటెను భిన్నముగా నున్నదని చెప్పుటకు వీలులేదు. మన పరపతి సంఘములును అప్పులకు బోవుటకు పేరుపడి యుండలేదు. ఇట్టి చరిత్ర పరపతి సంఘముల యెడల నమ్మకము పుట్టించుటకు సహాయకారి యని మైసూరులోని అధికారులు అంగీకరించినారు. సామర్థ్య మీ రీతిని కనుబరచి యుండుటను బట్టి తమ స్థానములోని పరపతి సంఘములు విస్తార ద్రవ్యాధార మార్గములను నెడకీ ప్రజల యథమర్ణతను సంపూర్ణముగా దుడిచివేయ నాలోచింపవలసినదని మైసూరు యువరాజులుంగారు సూచించినారు. మైసూరు ప్రజయొక్క మొత్తపుఅప్పు అయిదుకోట్లండునట! ఈయప్పు తీర్చుటకు పరపతిసహాయకారి కావలెనట! ఇది గొప్పి. య. వాచాగారి పథము. కైతుయొక్క అథమ గృతను బాపనిచో విశేషము ఫలము లేదని వారు నాడే స్పష్టముగా తెలియజేసిరి. స్వయం ప్రకాశమగు నీ యార్థిక తత్త్వమును మైసూరు యువరాజులుంగారును ప్రభుత్వమువారును గ్రహించి యుండుట కడుగడు ప్రశంసనీయము. ఈ తత్త్వోక్తము నాచరణలో బెట్టి మైసూరు ప్రభుత్వము వారు పరపత్యుద్యమమును శిఖరాగ్రమునకు నడిపించు చుండగా వాచాగారిని పరిహసించిన మహానుభావులు ఇంకను పండ్లిగించుచునే యుందురు కాబోలును. మద్రాసు పరగణా ప్రజలును పరపత్యుద్యమ కార్యనిర్వాహకులును ఒక్కసంగతిని ఆలోచింపవలసి యుండును. మైసూరులోని హైందవుడు మద్రాసు పరగణాలోని హైందవునకు ఏ మాత్రమును భిన్నుడుకాదు. అతడితనికిసన్నిహిత సోదరుడు. అతడు చేసిన కార్యములను ఇతడు చేయజాలని వాడుకాదు. అతడు అందునట్టి యభివృద్ధి ఇతడందజాలని వాడుకాదు. అతనికి కలిగిన యనుకూలములు ఇతనికి కలిగిన చాలును. వీనిని కలిగించునట్టి శక్తి సాధారణ ప్రపంచమున అధికారుల యందును నాయకుల యందును కలదు. ఆశక్తి సద్వినియోగమగును గాకయని నమ్ముచున్నాము.

ఇండియా కోరునదేమి?

వ్యాపార వాణిజ్య పార్శ్వశామిక సంబంధ లలో మనము కోరునట్టిది ఇది యని ఆంగ్ల నీతిజ్ఞులకు అనేకులకు తెలియవచ్చినట్లు లేదు. కల న్యూ స్ట్రేట్సును కృత్రికలో నొకానొక ఆంగ్ల సోదరుడు మన వాంఛితములను గురించి వాయుచు మనము సంరక్షణ సుకములను మాత్రము పూర్ణముగా కోరుచున్నామను గొప్ప భవయందు పడి సంరక్షణ సుకముల యొక్క చినుకూలాననుకూలములను గురించి పెద్ద యువ న్యాస మొనర్చినాడు. మనము కోరునట్టి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యములలో సంరక్షణ సుకములు నైచు కొను స్వాతంత్ర్యము గూడ గలదనుటకు సంది యము లేదు. కాని సంరక్షణ సుకములచేత మాత్రము హైందవభూమి ఆర్థికాభివృద్ధి నంద గలదని తలంచు వారు గాని సంరక్షణ సుకములవలని అర్హములను ఎరుగక వైన నైచు కొన నుత్సుకులై యుండువారు గాని హైందవ భూమి నాయకులలో నెవరును లేరు. బొంబయి నాయకుల ఆర్థిక సమస్య వివరణమునకు నగ్ర ణ్యతనొంది సర్వ భారతభూమి గౌరవమునకును శత్రులై యుండు డి. టు. వాచాగారు అనిర్బంధ వ్యాపార పక్షపాతు లనినయెడల హైందవభూమి కనులు మూసికొని సంరక్షణ సుక సముద్రముగో నికిమముక నెంచుచున్నదని ఎవ్వరికిని వాదించుటకు హక్కు ఉండబోదు. సంరక్షణ సుకములకు న్యతి రేకముగా వేయి వాదములు భావ ప్రపంచమున దీసికొని రావచ్చును నిజముగా కార్మిక్ మాబు నను జట్టి సుకములచే ననర్థములు కొన్ని వాటిని వనియు చూపినను చూడవచ్చును. అవకాశ మున్నప్పుడు భావ ప్రపంచమున ప్ర త్యుత్తర మిచ్చుటయు సులభమే. పొడచూపిన యనర్థములకు వేరు కారణములనుగనుబరచుటయు సాధ్యమే. ప్రస్తుతము మేమాపనిలోనికి దిగవలసి న యవసరము కానరాలేదు. ప్రయోగఫలముల చే సిద్ధాంతముల సోనర్పు నిప్రకృతి శాస్త్రయుగ మున ప్రయోగములకంటె వెక్కువ భారములను మేము సంరక్షణ సుకముల పక్షమున గనుబరచ నక్కరలేదు. ఆంగ్ల భూమి హైందవ వ్యాపారముల తో పదునెనిమిదవ శతాబ్దమున పోటీనిలువలసి వచ్చినప్పుడు సంరక్షణ సుకములు నైచుకొని విజయంబుదెను. నేటికిని లంకాపైరు దూదివస్త్ర ముల ప్రచారమును క్షీణింపకుండ కేయులకు ఇచ్చుట లోదేశపు సుకముపేరిట సంరక్షణ సుక ము సహాయ కారియై యున్నది. ఇంగ్లండునకు తరువాతి లోకమున వ్యాపారమున ప్రాముఖ్యము కన్న జాతులు జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, జపాను, అమెరికా లు ఈ మన్ని దేశములును సంరక్షణ సుకముల ప్రా పుననే తలపెట్టికొనినవి. లోకములోని ఇతర సభ్య రాష్ట్రములును—ఫ్రాంసు, ఇటలీ స్పెయిను ఇత్యాదులు—సంరక్షణ సుక పద్ధతినే అవలంబించి యున్నవి ఒక్క పర్యాయము ఆంగ్ల విజ్ఞాన సర్వ స్వమును తిప్పి చూచిన యెడల ఆంగ్లాధి నివేశ ములును సంరక్షణ సుకముల పద్ధతినే శరణ్యము చేసికొని యుండుట సువ్యక్తము కాగలదు. 1878-వ సంవత్సరమున నీ పద్ధతి కనడాలో జాతీయ పద్ధ తిగా నుపక్రమింప బడెనట! పరిశ్రమలు అందు వలన వృద్ధియొనవట! లోకమున కంతటికిని ఈ రీ తిగా పనికి వచ్చుచుండు పద్ధతి ఆంగ్లాధి నివేశ మాలకు పనికి వచ్చియుండు పద్ధతి కనడాకంటె ఎన్ని యో యుడుగులు పార్శ్వశామికానుకూలములు ఎక్కువగా గల భారత భూమికి పనికిరాదనుట మాకుంజూడ విచిత్రముగా నున్నది. ఈ పద్ధతి

యంతయుపయోగకరము కాదని యంగీకరించినను వ్యాపార వాణిజ్య పార్శ్వశామికాభివృద్ధి కెన్ని ఇతర పద్ధతులను సభ్యలోకము కనిపెట్టి యుండలేదు. ఈ నాములు కేరంటీలను గురించి మేమిదివరలో నెన్ని యేని పర్యాయములు వ్రాసియున్నాము. కేరంటీలు “స్మి సాధనములకంటెను తక్కువ ఆక్షేపణీయ ములైన సాధనములు. హైందవభూమినుండి అపకృ వస్తు సముదాయము ఎగుమతి కావలసిన యవసర మున్న యప్పుడు ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు కేరంటీల నిచ్చి కదా ఈ దేశములో రైల్వేలను నిర్మింపించిరి. ఇం కను ఆ కేరంటీలు అమలులో నుండనే యున్నవి. వానివలన అధికారులు చెప్పరీతిని, మనమును కొంతవరకు ఒప్పుకొను రీతిని, హైందవభూమికి లాభమే కలిగినది కదా! ఆ కేరంటీ పద్ధతిని మా స్వదేశ పరిశ్రమలకు వ్యాపింపజేసికొనుటకుమాకు స్వాతంత్ర్య మున్నదా? మాకేగాదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దయానుయలై ఇష్టపడిననువా రైనను ఇట్టి కేరంటీలను ఇచ్చునట్టి యధికారముకల వారైయున్నారా? ఇండియా కార్యదర్శి వలదను చుండుటచేత గదా ఈ విషయమున ఉన్న కొలది యాదార్యమును ఉన్నచోటనే యింకి పోవుచున్న ది. సంరక్షణ సుకముల మాటవలదు. “నాము లమాట వలదు. కేరంటీల మాటవలదు తుదకు పరిశ్రామికులకు ప్రభుత్వమువారు అప్పలిచ్చు పద్ధతయైన సాహసముతో నవలంబింప బడుచున్న దా? పరిశ్రామిక విద్యాలయంబులు కాని పరిశో ధనా గారంబులుగాని వివిధాని నెలకొల్పబడు చున్నవా? పరిశ్రామికులకు గానలసిన విద్యార్థి భృతి ఇత్యాది ప్రోత్సాహమేమైన పక్షులముగా సమకూరుచున్నదా? ఏమియుగానము. సానికప్ర భుత్వములవారు సాఫమేదియో ప్రయత్నించుచు న్నారుగాని ధనము లేమినిదరిగాన లేకపోవుచున్నా రు. ఈయెల్లయవస్థలను బాపునాలోచన లొనగ్గవల సినదనియే హైందవభూమి ఆంగ్ల సోదరులను ప్రబో ధించు చున్నది. ఆర్థిక విషయములలో ఇండియా కార్యదర్శిగారి యధికార మదృశ్యము కావలెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి సంపూర్ణ స్వాతం త్ర్యము సమకూరినలెను. ఇండియా శాసన నిర్మాణ సభకు ఆర్థిక విషయములలో సమ్యక్తు లిచ్చు స్వాతంత్ర్యము కలుగవలెను. లిక్కుంగల విషయ ములలో నే డేర్పడియుండు పరిశ్రామిక కమిషను ఏమి సలహా లొనర్చునో చూడదగి యున్నది. సూక్ష్మ విమర్శ అప్పుడు చేయవచ్చును.

ఆంధ్ర నభలు; హాలోద్వమము; ఔత్త్రయుగము.

శత వ్యా ఆంధ్రజన సహసంధలలోను. అనేక నుండల సభలలోను, చర్చింపబడిన ముఖ్యాంశములలో, ప్రతి వాద రహితముగ తీర్మానింపబడిన విషయము భారతీయులను నిరాటంకముగ జాతి మత వర్ణాది భేదభూత్యముగ వైర్య ములతో చేర్చుకొనలేనని యొకటి గదా. ఈ తీర్మానమును యుక్తి యుక్తముగ విశేషోదేశముగ, ఉపపాదించిన వారు ఏలూరు వాసులగు కూర్మా వేంకట రెడ్డి నాయకుగారు. వీరి సహజ వాగ్దేశము, దేశభిమానలక్షితముగ నుత్సాహ మును యుద్ధ మన గడగడ వణువణ్ణి గురదేశ్వల నందరికి అంటి సమరనన్నాహమునకు పురికొల్పినదని విని యున్నాను. శ్రీ నాయకుగారు కార్యాధ్యక్షులగు మార్గదర్శకులనియు, గౌరవ నీయులగు సభ్యులనియు గూడ పేరుగలదు. ఆంధ్రులకు ప్రత్యే కముగ వైర్య సాంప్రదాయములను, పూర్వీకముగ సాంకామిక చరిత్రయు వీరికి పూర్తిగా తెలుసునని అనుకోవలెను. ఇటు వంటి చరిత్రను విపులముగా నానుడుగారు త్వరలో ప్రక టించిన తన సహోత్సాహమును ఆంధ్రాభిమానులందరియందు పుట్టించి, వైర్యనేహద్వ్యులగునట్లు చేయవలెను. విశాఖమునైన పూనుకొనినప్పుడు ఆకార్యమునకు మనము తగినవాగ మగునా

కాదామని పూర్తిగా నాలోచింపవలెను. ఈ నిగూఢణకు పూర్వ చరిత్ర చాలా సహాయపడును. పూర్వముందు మనము వివిధగా యుద్ధముచేసి జయపజయముల పొంది, రాజ్యములను గెల్చి ఓడి, శత్రువులను వంపి వారిచేత చంపబడి, ధర్మములపై నె నుగులాడి అధర్మము నడంచుటకు యత్నించిన యత్నము లన్నియు “బాగా మనసుకు నాటివనో, ప్రస్తుత దుర్దశమ తొలగించుటకు ఆభివృద్ధిని పొందుటకు, చాలా ఉత్సా హము కలుగును. ఇదిగాక, ఆంధ్రులలో నుప్రసిద్ధవైర్యాధిప తులు, రణరంగువీరులు ఉండినయు మనకు తెలుసును. కాని, విశేషముండికి ఆవీరుల జీవితచరిత్ర పూర్తిగాను నమ్మకముగాను తెలియదు. సోమము పుట్టించి, వైర్యమును కలిగించుటకు, త్మగ్ధంగురములగు శరీరములందుగల మోహసాశేములను త్రెంచుటకు, విషయానక్తి నడంచి పాపముగు దేశాభి మాన మును ప్రజ్వలించ జేయుటకు మహనీయుల పవిత్ర చరిత్రలు నిరుపమాన సాధనములు. ఈ త్రైత్రయుగముందు తృణప్రాయు లగు ప్రతిజాతికి సమరక్షితి పుట్టి, యుద్ధమునకు సిద్ధ పరచు ప్రయత్న ములు జరుగుచున్నవి. మనము పూర్వచరిత్రను మరిచి పోలిమి గనుకకు, వైర్యపుత్రియందు చేవలెనని ఆంసక్తి రలచూపు చున్నది. గనుకను మన సాంకామిక చరిత్రను మన నందరము జాగ్రతగా చదువవలెను. ఈ మధ్యగలిగిన భాషాభి మానము వలన కొందరు ముప్రసిద్ధులగు చరిత్రకారులు వెలువడి నారు. హిందూ సహాయముగ, నుహమ్మదీయ సహాయములను వ్రాసిన లక్ష్మణ రావు గారు, మహారాష్ట్ర చరిత్రను వ్రాసిన క్షీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రచరిత్రకారులగు వీరభద్రరావుగారు మన కృతజ్ఞులకు పాత్రులు. వీరుగాని, న రెవ్వరైనను సంగ్రహముగా ఆంధ్రసాంకామిక చరిత్రను వ్రాసి ముఖ్యముగా మన యశోధనులగు కీర్తానరుల జీవితమును ఉత్సాహజనక మగునట్లు ర్వలో పత్రికలలో ప్రచూరి పూ ర్యముగ ప్రచురించినచో, మనముక్క ఔత్సాహ తేటప డగలదు.

నిరుగు బందరు, రెజవాడ, తెనాలి, గుంటూరు పట్న ములలో ఆంధ్రపటాలము ముచ్చట జరిగినప్పుడు, విచిత్రమగు అభిప్రాయములు వెలువడినవట. బందరులో ఈనాటివైర్యము మును తాటకధ్యముగ కొందరు ఉత్సాహ యువముగ కొంద రు ఆమోదింపిరి; రెజవాడలో నంగీకరింపబడినది. గార్విరెక్కె న ఆంధ్రనాయకులు తప్పక నిరుత్సాహపరచెనని వెలుకా డిరి. తెనాలిలో యువజను లందరు మహోత్సాహముతో నామోదించినారు. ఒక రిక్తర వృద్ధులు “నరేలే, మనము వీరికి వాళ్ళము, పదిమంది ఒప్పురు. చిన్నవాడు వైలుదేరితే వాళ్ళను పటాలములలో చేరనిచ్చెదరా? ” అనిరట. గుంటూరు యథా గ్ధులగు నవీనాంధ్రోద్యమాభిమానులగుల పక్షము, గాని, పటాలము ఆంధ్రోద్యమమున కెల్లు సహాయపడునో వీరికి బో ధపడలేదు; గనుక వీరు నిరాకరించిని ఉపొందుటకు వీల య్యునట. ఇప్పటికి ఒక్కసంకల్పము రహితము గడచినది. ప్రపంచముందు మార్గ వ్యవహారములు జరిగినవి. మన దేశంలోందు ఒకవైపున యుద్ధవిధులకు మహారాజులు, భూస్వాములు, దేశ సేనకై వినియోగింపవొల్లని ధనాశ్వులుగూడ, భవన్నమును కురిపించుచున్నారు. రాజప్రతిని పొంది, ఉక్రేకోస్తోత్ర మా నములై ఇంకా దాకముల నిచ్చుచున్నారు. మరొకవైపున సుకరులకు వైర్య వృత్తి నొసంగ బడినది. బం గా శీలకు వైర్యనేహ లభించినది. “మద్రాసు మెయిలు” కంటి స్నేహితులుగూడ మనలను ప్రోత్సహించుచున్నారు. మన నందరము అనేకనాలుకలతో శేమరిమించినట్లు, వైర్య సేవన కోరుచు తీర్మానములను బహు గంభీరముగా చేసినాము. కలకత్తా నేతృభువుకు మనకు గూడ వైర్యనేహ కాళ్ళ ఎన్నడు దొరుకునా! యిన్ని సంప్రద పడినాడు. మన విశ్వవిద్యాలయము వారి సహాయముచేత నేలకువేలు యువకులు పరీక్షలలో తి ప్పిపోయి “అలో, లక్ష్మణా” యని నిమ్మగానక, ఆమోరిం చుచున్నారు. యుద్ధము మూలమున చిన్నచిన్న జీతములు గల వారికి జీవనములు పోయినవి. ఔధుధులలో ప్రతి వస్తువు ఆ ముచ్చున్నది. మనచుట్టు నుండేవారికి యువ మహా సేమిలో చూడవలెనని అనేకులకు కుతూహలమువీరిగిరి. చదువు చున్న విద్యులవైన నదిలి తన మే మసాహాయముగూడ పారెనని గూడ ప్రయత్న ములు జరుగుచున్నవి. ఆంధ్రదేశముకు పోవుటకు ఉక్రేకము గలిగినప్పుడు రిడ్డిపర్వతలకు ఎదురుండు దొంగతనముగ నొట్లవ్రాసి, వైర్యమును ఏమి కుచిపోయినవారు ఎక్కువ వడ్డికిచ్చి పంపించిన దేశాభిమానులు గుంటూరులో గలరు. ఇప్పుడు వారి కార్యత ఆక్రమణికేనే, మనదేశసాంకా మముద్రయాత్ర, సంఘ సంస్కరణము దేశోద్ధరణము ఈయన

కుల సమర దృశ్యోత్సాహమునలన, రానున్నది. ఒకరిద్దరు ఇది వరకే వెళ్లివచ్చి తెలిసినది. మరికొందరు స్వంతహాకరుగా వైద వెంటదీసుక పొమ్మని వైద్యములోనున్న యుద్ధోగస్థులను ప్రోత్సహించుచున్నారు. ఇవన్నియు శుభసూచనలు. ఇదిగాక, మనయొక్క మానాభిమానములే పటాలోద్యమమునకు పురికొల్పుచున్నవి. కనుక విద్యావంతులు, దేశభిమానులు, అంతకుండు ఆంధ్రోద్యమాభిమానులు పటాలమును విర్రాటు చేయుటకు ప్రజావజోధమును గావించవలెను. సర్వార్థు నానికి నివేదికల కంపకలెను. ఆంధ్రదేశమునకు పలు విధముల సేవచేసి, దురాచారముల తొలగించి, కీర్తి ప్రదమగు సిరికి ఆంధ్రదేశమును తెచ్చుటకు, ఆంధ్రదేశక సంఘమును ప్రతి యూర సేర్వించవలెను. దానిలో కొక కాఖగా ఆంధ్ర పటాలనిర్మాణోప సంఘమును ప్రతి యూరను ఏర్పరచవలెను. ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారకులు ఎచ్చటికి బోయిన వచ్చుట పటాలోద్యమమునుబోధించి రికూట రాబట్టవలెను. సమయము దించినచో నడక కళ్ళోగలి తప్పదు. ఆంగ్లేయుల నిరసనను మోల్చిపోవును. తక్కిన సాంగ్రామిక హైందవ జాతుల తిరస్కారము మితిమీరినది. మన సభ లన్నియు వాక్పూర్వకత అలసి, మూలనడచు. ప్రస్తుత యుద్ధము గమయము నడచు నూరేండ్లకైనను రాదు. కనుక తన దురభిమానములను, ప్రాస్థవృత్తిని, వదలి, కూర్చున్నట్లుగాక, నలుగురు పోయిన దోడనే పోవలెను. సర్వార్థుడు నిశ్చేతుక మగు సేవ సేయవలెను. మనల నిరసించుచున్న ఆంగ్లేయుల కేల సాయము చేయవలెను. ఈపటాలమునలన మన నిండు ప్రాణముల నేల పోగొట్టుకొనవలెను? అనెడి అల్పప్రశ్నలను, భృగ్వంశోద్యమములను వదలి, వివేకవంతు ప్రతిమనుజుడును, శిశువునాటగు యువకులకు మానవమగు జీవనమును కల్పించి వ్యవస్థాయుతము స్వాగతం లియ్యవలెను. ఉపన్యాసములతోను, ఏడాదిపండుగయగు సభాత్రిత్వానములతోను తృప్తిచెందిన, ప్రయోజనము లేదు. తమకుగల పదవిని పూర్తిగా వినియోగించ వలెను. లేనిచో, సర్వార్థువారేమనగలరు. ఈయనగారు నిజముగా వైద్యవృత్తినికోరి, ఉపన్యాసములచేయలేదు గాబోలు, లేనిచో సభలోనేరిన పిమ్మట మనలను వెళ్ళుకొనరాదా?

శ్రీభాగ్యవతి మహాగాజుగారు మనకు మహాదాతలు. వారి మానకర్ణ్యముచేత ఆంధ్రులకు కీర్తిని తెచ్చుచున్నారు. వీరికి వారు నిశ్చయముగా వందనీయులు. ధనమిచ్చుటతోనే కాదు, వారివలకుబడిని, సురపటాలోద్యమమునకు ఉపయోగించినచో తిప్పక మనకు నూతనయశోవంతమగు జీవనోపాయమును కల్పించివారు రగుదురు. శ్రీవేంకటగిరి కుమారరాజుగారు చాలా సామ్యునిచ్చుటయేగాక, యుద్ధసహాయమునకు, నాకాదేశమును గూడ ఏర్పరచవలెనని యుత్సాహియయి యున్నారు. ధర్మాత్రసహాయముతోతృప్తిచెందరాదు? మనము ప్రాణములతో సహాయము చేయవలసి యున్నాము. ఇందుకు మనజమీదారులు మనకు నాయకులు గావలెను. మన పటాలములో రాజపట్టమందిన ఉద్యోగస్థులు వీరివంటి సమగోత్సాహులు గావలెను. వారును మనలను అనుగ్రహించు గాక. ఇంకచుంది మిరుదాంకితులు, రాజకీయములు, పలుకుబడిగలవారు సేమాసేమీలు పటాలమును గురించి పట్టుపట్టిన గవ్వరుగారు సందేహించెదరా? వీరి దానము లన్నియు వృథా లగునా? ప్రజలను మొగ్గించుటకు, ప్రస్తుతము సంచారముచేయుచున్న కొండ వెంటటప్పయ్యగారు కివుతా శ్రీరామశాస్త్రిగారు చాలరా? వీరికంటె ఎక్కువ కోరుగా బోధించి, నవలను సమృద్ధిపరచగలట్టి వారు గలరా? కనుక వీరు వీరినిబట్టి ఉపన్యాసముల చేయవలెను. కంకతలలో వైద్యులు పుట్టిగారు బంగాళీపటాలోద్యమము నెట్లు సాధించికో వారికివారి వారితో కలసి ఉపాయముల వెదికికొని, ఆవిధముగానే, మన ఆంధ్ర నాయకులు ప్రయత్నము సేసి పటాలమును స్థాపించవలెను. మనకు మార్గదర్శకులు, ప్రోత్సాహకులు బంగాళీలు గలరు. మనము క్రొత్తగామార్గా వైద్యము చేయకక్కరలేదు. పది నందితోపాటు ఆనందించుదుము. ఉరంతా ఒకదోక ఉలిపి కట్టెకొకదోకయను సామెతకు హాస్యమునకు మన మెడను యొగలమా?

వ్యవస్థాపనవి బంధులలో స్థాపించినారుగా? గృహస్థము యొనికి క్షేమాకా కృష్ణము గనుక, సమితులనుప్రతి పోటపోస్తూ చిరంజీవ్యమునకు వీరునుభ్యముగా పాటు పడవలెను. వీరివలె తక్కిన ప్రయత్నముల మానుకొనవలసిన అవకాశము లేదు. కాని, వారిని శ్వేతగా సభాకృత మగువల్లు చేయుటకు, ప్రస్తుత ప్రయోగములో ప్రాధికారము ముఖ్య సాధనము.

యుగధర్మము.

ఆంధ్రవాణి

ఆంధ్రోద్యమ దైనికపత్రిక.

ఆంధ్రదేశము బహువిధముల మైనది. లక్ష్య సరస్వతుల కటాక్ష వీక్షణములకు బాక్రులైనవా రాంధ్రులలో నెందరైనయొం గలరు. 60 నిమిషము కాలములో సకలరాజ్యాంగ తంత్రముల విమర్శించి ప్రతిపక్షులకు బునర్విచర్యనమున కాను కూర్చుండు గల్గింపకుండ వ్యాసముల వ్రాయగల లేఖకు లాంధ్రులలో లేకపోలేదు; తమ సంపత్న రాదాయములనే స్వల్పభాగమునో వ్యయపఱచు కంటటి స్వాధ్యత్సాగ మున్నచో యొక్కలున్నంత వఱకు ఆంగ్లేయై నక పత్రికా నిర్వహణ మనాయాస కార్యమగునటులు జేయునంతటి రాజు లాంధ్రులలో లేకపోలేదు; విత్తైర్జనముమాని నిరంతర దేశోద్ధార తత్పరత్వమునందే నిమగ్నులైన స్వాధ్యత్సాగ లాంధ్రులలో లేకపోలేదు; క్రొత్తకాసముల నిర్మించి వైస్రాయగానిని సహితము ముక్కుమీద వ్రేలిడుకొనునట్లు సేయగల రాజ్యాంగవేత్త లాంధ్రులలో లేకపోలేదు; తమవాగ్ధ్యు యందు నెట్టివచో వక్తలనైన ఒడవేయగలవత్త లాంధ్రులలో లేకపోలేదు; ఎట్టి కష్టనష్టములకైనను భయపడక మహాత్మావ్యములనిర్వహించు ధీరోదాత్తు లాంధ్రులలోలేకపోలేదు; ఖండాంతర గౌరవ పాత్రులగు ముప్రసిద్ధు లాంధ్రులలో లేకపోలేదు. కాని ఇంతవరకు నింగ్లీషున దైనికపత్రికను బ్రచురించుటకు నిశ్చయించుకొనిన యాంధ్రుడు లేడు. ఇట్టి దైనిక పత్రికను గుఱించి సభలలో దీర్ఘములు జరుగుచున్నవి; కాని క్రియార్థమున నెట్టి యాందోళనమును జరుగుచుండ లేదు. ఈలోపము నకవృద్ధానముగ నాంధ్రులు నివారించు జూడకున్న నెట్టి శాశ్వతలాభమును నాంధ్ర దేశమునకు గలుగజాలదు. ఎన్ని ఆంధ్రమహాసభలు జరిగినను ఫలముండదు; ఎన్ని తెలుగు పత్రికలను బ్రచురించినను ఫలముండదు; ఎన్ని విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించినను ఫలముండదు; ప్రజాభిప్రాయమును బాలకులకు యుక్తకాలమునకే వెలుపగల ఇంగ్లీషుపత్రిక లేని లోప మిట్టిదని వ్రాయు మా లేఖినికి వ్రాణ చాలదు, పెన్సాన్సును, బాలకానాదర భావమును, నిరుత్సాహ కారణములుగా నెత్తుకొని యేతత్కార్య నిర్వహణమునకు ముందంజ వేయకుండ గూడదు. మనపని మనము చేయవలయును. పిమ్మట ప్రభుత్వాన్ని దేవుడున్నాడు. లక్ష్య పుత్రులు ముందునకువచ్చి కత్తికొలది సాహాయ్యంబొనర్చు యత్నించినచో ఆంధ్రదేశమునకు మహాపకారం బొనర్చుచున్న ఆంధ్రదైనిక ప్రతికాధికతులే ఆంగ్లేయై నకపత్రికనుగూడ నిర్వహింపగలరు. ఇది తరుణము. తనివిశాల నేత్రములను దెలుచుకొని తనపుత్రులవంక జూచుచున్న ఆంధ్రమాతను నిరుత్సాహ పఱచుట సేయకృత్యమని ప్రతియాంధ్రుడును దలపోయవలెను. ముప్రసిద్ధాంధ్ర నాయకు లందఱు కొక సంఘముగ గూడి ఇట్టిపత్రికను నడుప జాతుపడ వలయును:—ఆంధ్రచంద్రిక.

ఆంధ్రరాష్ట్రము—లీడరు పత్రిక.

ఆంధ్రరాష్ట్రమునుగూడదని వీడరుపత్రికాధిపతి రెండు ప్రబలకారణముల జెప్పుచున్నారు. ప్రథమకారణము. దేశ ముగియు జన్న రాష్ట్రములు గావలసివచ్చునని. చిన్న రాష్ట్రములయొక మీకేటికొకటి. చిన్న రాష్ట్రములు పరిపాలనా సౌమ్యమునకును పరిపాలనా సౌకర్యమునకును సాధనభూతము లగునని మీకు తెలియునా? నాగరికతయందు ప్రసిద్ధిగాంచిన యమెరికాలోని రాష్ట్రముల వైశాల్య మెంతో గమనించి తిరా? కొలంబియా యను రాష్ట్రము 70 చతురపుమైళ్లు వైశాల్యమేయని. తెలియునా? నిర్మింపబడబోవు ఆంధ్రరాష్ట్రపు వైశాల్యము 88,488 చదురపుమైళ్లును. ఇట్టిరాష్ట్రము తెల్లియము, సిల్వర్ జర్జాండు, హాలెండు, యూరపులోనుండుతున్న, బాల్కనురాష్ట్రములకంటె పెద్దదిగ నేయుండును. కావున రాష్ట్రనిర్మాణము విస్తీర్ణత ననుసరించి యుండదని నిశ్చయించుకొనవలెను.

బొంబాయి రాజధానిలోని మహారాష్ట్రలను మధ్యకర్ణాటకలోని మహారాష్ట్రలనుగలిపి మహారాష్ట్రమునిర్మించిన విశాలమగు రాష్ట్ర మగును. చిన్న రాష్ట్రము లిష్టములేకున్న స్వదేశరాష్ట్రముల గలియేమి? కొచ్చికు, తిరువాన్కూరు, బంగనపల్లి, మొదలగు స్వదేశరాష్ట్రములు చిన్న రాష్ట్రములు కావా? వానికేటి ముస్సవాటి ల్లి నది? వంగళ దేశము నుండి విహార రాష్ట్రమును విడదీసినపుడు హిందూదేశమునం దెట్టివిప్లవ మును గలుగవచ్చుదు, విహార రాష్ట్రమునుండి యంత్రదేశమును విడదీసినయెడల విప్లవము జనించునని మీకింత విశ్రాంతియే? ఇంకొక యాత్ర.

పణమీరు జెప్పుచున్నారు. ఉభయభావను మాట మహమ్మదీయులు ఉరుమరాష్ట్రము నిచ్చగింతురట మీయూహా చమత్కృతి! ఏరాష్ట్రము నందలి : దీయు లాయారాష్ట్రపు భావలో వ్యవహారముల జ తెలుగు దేశమునందలి మహమ్మదీయులకు వ్యావహారిక ఆంధ్రమే. తమిళదేశములోని మహమ్మదీయులకు త. వ్యావహారికభావ. వంగదేశమునందలి మహమ్మదీయులకు దరు వంగభావలో ఆంధ్రమగుడ రచించిరి. కొన్నిక భాగములలో మహమ్మదీయు లాదోపుభావ నేగృహము గూడ మాటలాడెదరు పల్నాడునందలి మహమ్మదీగృహములం దాంధ్రమునే యుపయోగించెదరు. అట తమిళ, మళయాళ దేశములందును ఆయాభావలను వ భావలుగ నుపయోగించెదరు. గుజరాతు దేశమునందలి : మహమ్మదీయులు గుజరాతిభావ నే మాతృభావగ నుపయోగించెదరు. మహమ్మదీయులలో చాలమంది హిందువులన చేరినవారే. కావున వారివే భావధికుములు హిందువుల సరించి చాలవరకుండుట సహజము. హిందూమహమ్మదీయులు సర్వార్థద్యోగములయందును. కాసన సభ మునందే కావించుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో యేభాగపు: మహమ్మదీయు లాభాగపుభావను వ్యావహారికభావగా నుపయోగించెదరు. మహమ్మదీయులవిషయమే వీరిద్వైపక్షమగుచున్నటుల గానించుచున్నది. ఆంగ్లేయభావమాటల ఆంగ్లేయిండియనులును. పార్సీభావను మాటలాడు పార్సీరును, ఇంక నితరభావలను మాటలాడు జాతులును పృథిమునందును గలరు. వీరందరికిని పృథ్విక రాష్ట్రముల నిల సినచున్నవి వీరిభయముగాబోలు! ఏరాష్ట్రములో ప్రజా మాన్యమందెక్కువభాగ మేభావ నుపయోగింతురో. యాభావనుబట్టి రాష్ట్రములను నిర్మింపవలెను. భావధారకమగు రాష్ట్రవిభాగమువలననే, హిందూ మహమ్మదీయు సమన్యను సాధించుటకువీలగును. ఏరాష్ట్రపు మహమ్మదీయుల రాష్ట్రపుభావ నభ్యసించిన యెడల, యాంధ్ర భావాభిమానము వారి యందు గాఢముగ నాటుకొని, మహమ్మదీయులు తామును హైందవులమేయను భావము దృఢపడును. హిందువులకును వీరికిని యొకమత్య మేర్పడును.

భావలనుబట్టి విశ్వవిద్యాలయము లేర్పరుచుటకష్టపడి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మొకటి నిర్మించుట యావశ్యకమని ఆనంద్ బెల్ చింతామణిగారు “విద్యుపత్రికలో” నివివరకు స్పష్టపరచినటుల జ్ఞాపకము. ఆపుడేమహమ్మదీయుల విషయము వీరికి స్ఫురించలేదు గాబోలు! చిన్న విశ్వ విద్యాలయములయిన గవ్వదాయక చుగునవాడ మప్పడు వీరుపయోగించలేదే! మీరు ఆంధ్రోద్యమమును గూర్చి యాలోచించి యుండలేదనుట స్పష్టము. అందునుగూర్చి తేలికకొనుటకు ఆంధ్రపత్రికలను జూచుచున్నటులే ననుభవము. ఆంగ్లేయభావలో నిందునుగూర్చి ప్రచురింపబడిన వాఙ్మయమయినను పఠించిటుల గనుబడుటలేదు. అట్టివారి మానమే యుత్తమ లక్షణము. ఆనాలోచితమగు వ్రాతలవలన కీర్తి రానేరదు. దేశీయ మహాజనసభలో మీబోటి నలుగు రైదుగురుచేరి శాసితం రనుటకల్ల. ప్రజాభిప్రాయము పొంగిపొరలి విజృంభించుచున్న యిక్కాలమున, దాని నరికట్టుట మీకు సాధ్యముగాదు. అరికట్ట యత్నించితిరా, యది పిమ్మటను అత్యుహ ప్రవాహములో ముంచి వేయును. ప్రజాభిప్రాయము యొక్క యథుటనథుటనా సాచర్య మివత్పరమక లక్ష్మీమహాజన సభలో మీరే చవిచూచెదరు. మీరు ఆంధ్రులై యుండి పరరాష్ట్రములో నున్నతపదవినిండి కీర్తిగాంచు చున్నారని మీయాంధ్ర సోదరులు గర్వపడుచున్నారు. కాని, మీరు ఆంధ్రుల మహాభావముల తృణీకరించి సభలలో జర్పించుట కయినన; యవకాశముల నీయుటకు యభ్యంతరములను కల్పించిన, మీగౌరవమునకు గళంక మా పాదించునని రూఢిగ నమ్ముదు. ఆంధ్రనాయకు లింతటి నుండియు తమయత్నముల ద్విగుణీకృతము జేయదురుగాక :—దేశభిమాని.

నెల్లూరు వార్తలు:—నెల్లూరు శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ దేవస్థానపు ధర్మకర్తగా రగు శ్రీ బచ్చ వెంకట సుబ్బయ్య శ్రేణిగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు. ఈనగరమునం॥ ఆశ్వయుజ శు ౧౦ లకుసరియగు అక్టోబరు 6 వ తేది శుక్రవారమునాడు చెన్న పురి వైశ్యులును ఉదారగుణ పూరితులను నెల్లూరు రాజరాజశ్రీ సంజారు వెంకట్రామ శ్రేణిగారు సుమారు 1500 లు ధరగల అద్దాల గంధర్వ విమానమును వైదేవస్థానమునకు సమర్పింపబోవు చున్నారు. కనుక ఆ దినము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు పయిగా జరుగు విమాన సంగ్రహకును రాత్రి 8 గంటలకు పయిగా జరుగు శ్రీకన్యకాపరమేశ్వరీ అద్దాల గంధర్వవిమానోత్సవమునకును విచ్చేయునట్లు సకలజనులను ప్రార్థించుచున్నాను.

విరోధా మహా సంగ్రామము

సోమరంగము—మిత్రమండలి వారి నిరంతర పురోగమనము

ఇంగ్లండుమీద విమానములదాడి—ఒక శత్రువిమానము నేలగులుట

అమెరికా నాయకులు—చక్రవర్తిని కప్పిబిడ్డలునొసరించుట

గ్రీసుదేశ సైన్య ప్రభుత్వము—అధికారవ్యాప్తి

జర్మను రాజ్యాంగసభ - చాన్సలరు బ్రిటిషువారిని నిందించుట.

[రైటరు ఏ జెన్సి.]

ఇంగ్లండు

విమానముల దాడి తరువాత

లండను, అక్టోబరు 2:—అధికారము నాడు రాత్రి 10 గంటలకు విమానముల దాడి మొదలుపెట్టినది. మొదట విమానములు నూర్పుచున్నప్పుడు మిగిలినవి వారిలో కొంత లండను నగరమునకు దూరముగా గోరుకులనుగాల్చి బ్రిటిషు విమానములు నానినరేమిచేయి. ఆది మరల రాబోగాలదని దానిపై గోరుకులను కాల్చిరి. దానితో నది నుండి పోయి పోలేరును దగ్గర క్రింద బడినది. ఇది క్రొత్త మారి విమానము. దీనివలన చచ్చుమేమియును కలుగలేదు. మరి యొక విమానము ఈశాన్యమునండి రాబోగాలదని నేనెరిగి. తక్కినవి తూర్పు బిల్లాలలోను లింకలను మైసలోను విరిగి పడి. అవి చాలభారములను వేసెనుగాని వానిలో చాలభాగము మైదానములమీదనే పడెను.

లండను, అక్టోబరు 2:—4 కేబుల్లములను ఒకమరసేరం గేయు విమానమునందు కనబడినది. జులైనుఅనేక భాగము లందు క్రిందబడినది. విశేషభాగ మొకచెట్టుపై గూలిను. అది నూతన విధమున జేయబడినదని వలెకన పడుచున్నది.

స్టీమరులను ముంచుట.

లండను, అక్టోబరు 2:—మరిరెండు నార్వేజీయరులు ముంచివేయబడినవి.

ఇంకొక విమానములదాడి.

లండను, అక్టోబరు 2:—ఈనాడు 2 కేబుల్లముల దాడి రాత్రిమునందు లండను కు దూరమున ఒక విమానము ముంచుచు నేల గూలెనని ప్రకటింపబడినది.

నివరములు.

నిన్నటిరాత్రి విమానముల దాడినిగూర్చి యీ క్రింది నిధమున ప్రకటింపబడినది. శత్రువిమానములు రాత్రి 9 గంటలకు అగ్రరాత్రిమునకును నడుమ తూర్పుతీరమున దాటివచ్చి తూర్పుతీరమునందు కొన్ని బాంబులను వేసెను; గాని నష్టము గలుగలేదు. దాడియింకను జరుగుచున్న దనియు కొన్ని విమానములు లండను ప్రాంతమునకు వచ్చినవనియు విమాన ఫిరంగులు వానితో బోరుచున్నవనియు తెలియవచ్చుచున్నది.

లండను కు దూరమున ఒకవిమానమిప్పుడే దగ్గరమున బడి నేలగుల్లుబడినది తెలియవచ్చినది. ఆకాశము నక్షత్రములతో నిష్కల్మషముగా మండెను. అగ్రరాత్రి సమయమునందు అన్వేషకాజ్యోతి యొకటి ఒకజల్లినను గుర్తించెను. ఇంక కొన్ని నిమిషములలో జల్లిననుండుచుండెను. చుట్టుప్రక్కల కొన్ని మైల్లదూరము వెలుగుబటపుచు నది మెల్లగా నేలగులెను. వేలకొలది జనులు దానినిచూచి సంతోషముతో కరతాళధ్వనులను జేసిరి.

ఫ్రాన్సు

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 2:—కోర్స్ లెట్టి కు దూరమున తీవ్రమగుపోరు జరిగినది. శత్రువులు తలపడుటచే రెజినా కందకమున కొంతభాగము మేము వదలవలసినవచ్చినది. యూకోరు లచ్చేకు తూర్పున మేము ముందునకు పోయినచోట శత్రువులు ను ముల్గులను తలపడగా మేము తరిమితిమి. మేముచట సేనాముఖము నేర్పరచి యూకోరులచ్చేలోను ఇంకను పశ్చిమమునకు కర్మదములలోనుండి శత్రువులను తరిమితిమి. హెస్సీను కందక

మునకు కోర్స్ లెట్టి 1200 గజములలో నొకచోటగూడ మేము తీవ్రముగా పోరుచేసితిమి. న్యూవెల్లీ సెటువాట్టు కు తీవ్రము నను బావెంటికి తూర్పునకు శత్రువుల కందకములపై దాడి చేసితిమి.

ఆంగ్ల పురోగమనము

లండను, అక్టోబరు 1:—నిన్నటిరాత్రి సర్దగ్లన్ హేగ్ గా దిట్టు ప్రకటించిరి. ఈయధ్యక్షము మనసేనా మధ్యము నుండి యీ కోరుకు తూర్పునకు అల్బర్ట్లహేము కోర్డ్లల కు నడుచుచు, డెస్సిమాంబు మైదానమున కీశాన్యమునను, మేము 3000 గజముల సేనాముఖముతో ముట్టడించి యాప్రాంతములను స్వాధీన మొనరించుకొంటిమి. యూకోరంతయు ఇప్పుడు మన వశమున నున్నదని తెలియుచున్నది. మన ముందు పంపులను తూర్పు ప్రాంతములనుండి ముందునకు జరిపితిమి. ఇంతవఱకు 300 మంది తైచిలను పట్టుకొంటిమి. మనవచ్చు మత్తెల్లము. శత్రు సేనలను పరికరములను యుద్ధరంగమునకు వచ్చుచున్నప్పుడు మన వైమానికులు జయప్రదముగా మా ఫిరంగుల గాల్చి నిరోధించిరి. పదాలినేన లతకములు చెల్లాచెదురుగా బాహుళ్యమున జరిగి. సెప్టెంబరు 18 వ తేదీనుండి ఆంకోర్ సోమునకులకు వడుపు మేము 24 యుద్ధ ఫిరంగులను. ఆ హాల్ బిట్టర్ నా లి ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. జూలై 1వ తేదీనుండి 588 మంది వైనికోవోగులును 26147 మంది వైనికులును మాత్రమేదైరి. ఈనిపు యుద్ధమునందు సాయుధములగు మోటరుబండ్లు ముందుగా బోయి శత్రుకందకములను దుడిచివెట్టి మన పదాలినేనకు మహావిజయము చేసెను. మన ఫిరంగిదళము శత్రువుల రాకపోకడల స్థానములపై అగ్నివృష్టును గురిపించి చుండు చుండు సామగ్రి నిలువస్థానమును వేల్చివేసెను. నిన్నటిదినము మావిమానములు రెండు శత్రువిమానకాలలపై బాంబులువేసి అధిమము ఒకవిమానమునైనను ధ్వంసముచేసినది. సేనాముఖముయొద్ద విమానయుద్ధమునందు 4 విమానములు నేల గుల్లుబడినవి. మన విమానమొకటి కనబడుటలేదు.

వరాసురంగము.

సోమరంగము, అక్టోబరు 2:—నిన్నటిరాత్రి యిట్లు ప్రకటింపబడినది. సోమరంగమున స్వల్పయుద్ధములందు మనకు విజయము కలిగి రాంకోరు హ్యాల్ లయొద్దగల కందకముల నాక్రమించుకొంటిమి. హాంకెనందుపట్టి మిసెల్! అను స్థలమున శత్రువుల ప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థమొనర్పబడినవి.

రుష్యా

రష్యావారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 2:—హల్బిలోను చక్షిణమునను తీవ్రమగు పోరు జరుగుచున్నది. మేము 1600 మందిని పట్టుకొంటిమి. కాల్వేకయా ఆడవులలో జనలు తెచ్చివేసెగాను 19-9-16 మొదలు 28-9-16 వరకు 2600 మందిని చాల సాగు గ్రులను పట్టుకొనిరి.

బాల్కను

సలోనికాలోని బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండను, అక్టోబరు 2:—30-9-16 న మేము స్ట్రీమా సమీపమున రెండు గ్రామములను పట్టుకొంటిమి. ఆచట శత్రువులు వెక్కుసాగులు తలపడి యోడిరి. 250 మందిని మేము పట్టుకొంటిమి.

సెర్బియావారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 2:—కజువక్కునకు ఈశాన్యమున బల్గేరియావారిని తరుముచు మేము 1½ మైళ్లు ముందునకు పోతిమి. వారిపూలములలో 8 దిండిని పూర్తిగా కొట్టితిమి.

గ్రీసుదేశ సైన్య

సోమరంగము, అక్టోబరు 2:—సోమరంగ ప్రభుత్వము క్రింద కెయోవ్ మిటిలిన్ దీవులును జేరినవి.

బాల్కను రంగము

పారిసు, అక్టోబరు 2:—1వ తేదీని బ్రిటిషువారు మహాయుద్ధము నలిపి బలీయులగు గ్రామములను వశపఱచు కొనిరి. కస్పాకలన్ ప్రాంతమునందు సెర్బియనులు ఒకబలీయు మగు. పర్యవ్రాసదేశము నాక్రమించి బల్గేరియనులను నిశ్చేషముగా నోడించి వారికి విశేషనష్టము గలిగించిరి. బల్గేరియనులు, ఒక ఫిరంగిమునమును కొన్ని శవములను యుద్ధరంగమున వదలివెట్టి పోయిరి.

గ్రీసుదేశ సైన్య

గ్రీసు మంత్రివర్గము - మిత్రమండలి.

లండను, అక్టోబరు 2:—ప్రభుత్వమువారు మిత్రమండలి యుద్ధేశ్యముల నింకను గ్రహింపలేదు. సోమవారమునాటికి వారేదెయి యొకటి తీర్మానించుకొందురు. గ్రీసుదేశము వారు తమదేశ పరిస్థితుల నేర్పాటు చేసికొనుటకు తనయిష్టము వచ్చినట్లు చేయవచ్చునని వారికి నిత్రడియేమియు గలుగజేయకుండుటకు మిత్రమండలివారు తీర్మానించిరి.

మెసపొటేమియా

మెసపొటేమియా విషయములు.

సింలా, అక్టోబరు 2:—టైగ్రీస్ నైను - సెప్టెంబరు 23, 27 వ తేదీలకు మన విమానములు శత్రు విమాన కాలపై జయప్రథముగ బాంబులు వేసినవి. 27 వ తేదీ సాయంకాలమున తురుష్కులు సిక్ ఆర్, హఫేలా అను స్థలములపై అగ్నివృష్టును గురిపించి 480 మైల్లను వేసి ఒక్క సునిడికి గాయమును గలిగించిరి.

యూఫ్రేటునైను-విశేషములు లేవు.

అమెరికా

ఎన్నికలు.

న్యూయార్కు, అక్టోబరు 2:—బోగ్ ప్రాంతయందు మాట్లాడుచు వ్రెసిడెంట్ పిల్గునుగాను బిట్టు చెప్పిరి. ఎన్నికలయందు ప్రజాసత్తాకవాదుల జయమువలన యూరపులోని కలవరమునందు ఈ దేశమును జేరుట కవకాశము గలుగుచున్నది. ఎన్నికలు పూర్తియగుచుండు విశేష విషయ సందర్భములను జూచుటకు నిలులేదు. అంద్రెస్ వ్యవహారములు పరిష్కారమునకు వైసవెనుకగాని విశేష విషయములను జూచుట అసంభవమని ప్రముఖులందఱు కొప్పుకొనుచున్నారు.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియా విషయములు.

సైన్యము, అక్టోబరు 2:—సెప్టెంబరు సెలలో 5000 మంది సైన్యములు సేవలో చేరిరి. వాణిజ్యసంఘముల ద్వారా బ్యాంకుగాను రాజనామా నిచ్చిండున ప్రధానమంత్రి హ్యూనుగానే ఆపరేషన్లను చేయనున్నారు. 117½ లక్షల డిస్తాల గోనులను 11-9-16 వ తేదీనాటికి ఎగుమతిచేసిరి. మొత్తము అమ్మకమునల 192½ లక్షల సానులు వచ్చినవి.

జర్మనీ

రీప్టాగ్ సభ.

లండను, సెప్టెంబరు 2:—రీప్టాగ్ ప్రాంతమునందు దేశము లోకవారిత్రమునం దింతవఱకును తెలియరాని భవప్రాణవ్యయములనుచేసి హ్యూకో కాధికారము వహింప బ్రయత్నించుచున్నది. ఆదేశమునకుగల అహంకార మువినిశేషము. మనకు ప్రయత్నము. యుద్ధమును త్వలోముగిండుట కీ ప్రయత్నము చేతనేవంతవఱకు సాధించునని గర్భముని ఉట్టియవచ్చు. శత్రువుపై సాధ్యమైనంతవఱకు అన్ని యుధాయములను ప్రయోగమునకు వైసవని చెప్పినవిషయము సత్యముగాను.

బి. ఎన్. భిన్న గారు ఢిల్లీలో నొక ఉరుడువారప
కను తొత్తగా వెట్టుచున్నారు. ఎన్. ఎన్. నామగారు

THE GREAT WAR.

Somme Offensive: Continued Allied Advance.

Air Raid on England: One Zeppelin Brought Down.

CHIEFS OF ABYSSINIA: DEPOSE THEIR EMPEROR.

Grecian Provisional Government: Authority Extended.

PENING OF THE REICHSTAG: CHANCELLOR'S ATTACK ON ENGLAND.

[Reuter's Agency.]

THE SOMME FRONT. OPERATIONS ON THE SOMME. Minor Actions Reported.

Trenches Captured.

PARIS.—Last night's communique reported successful operations on the Somme resulting in the capture of the trenches Rancourt and Merval. Enemy attacks in Champagne the region of Butte Mesnil were effectively prevented by a barrage of fire.

British Attack Described.

PARIS.—A communique from the Balkans describes the British attack on the 1st instant as a brilliant operation which carried fortified villages. The Serbs attacked a strongly held height in the region of Kajmakalan, overpowering the Bulgarians who left numerous corpses and abandoned a battery.

Continued British Advance.

Further Important Gains.

LONDON, October 2.
Last night's communique from General Sir Douglas Haig says: "The afternoon in the centre we attacked and captured the whole objective on a front of three thousand yards between east of Eaucourt and Albert-Bapaume road north-east of Destremont farm. Eaucourt is reported to be in our hands. Further east we pushed our outposts well beyond our original front. Hitherto three hundred prisoners have been taken. Our casualties were small. Enemy troops and transport were repeatedly attacked from the air with machine-guns, and several infantry were dispersed. Since the 18th September we have taken between the Ancre and the Somme 24 field guns and 6 howitzers, and since 1st July 588 officers and 26,117 men. In today's action the new armoured cars did valuable work in clearing the enemy trenches behind infantry. Artillery effectively bombarded transport, and an ammunition depot was blown up. Two enemy aerodromes were successfully bombed yesterday, and at least one machine destroyed. Four enemy machines were brought down in the fighting over the front, and one of ours missing.

Enemy's Counter-Attacks Smashed.

LONDON, October 2.
The British communique says: "There was stubborn fighting north of Courcellette. The enemy counter-attack forced us to relinquish a position of Regina trench. An enemy attack on our advanced positions east of Eaucourt Labbaye was beaten off. We have now established our front there and cleared enemy out of the buildings at Eaucourt Labbaye and farther west. We have also established our line from a point twelve hundred yards north of Courcellette in the direction of the Hessian trench. Successful raids on the enemy's trenches were carried out north of Neuville St. Vast and east of Laventie.

Balkan Theatre.

Allied Gains in the Balkans.

LONDON, October 2.
British official Salonika message says: "Our captures on the Struma on September 30th include two villages against which repeated counter-attacks have been heavily repulsed. We took 250 prisoners.

Serbian Advance.

LONDON, October 2.
Serbian communique says: "We advanced a mile and a half north east of Kajmakalan pursuing the Bulgarians. We have completely beaten eight of their battalions.

RUSSIAN FRONT.

Russians Capture Prisoners.

LONDON, October 2.
Russian communique says: "In the region of Halicz and southward of it stubborn fighting continues. We have taken sixteen hundred prisoners. General Letchitsky captured 2600 prisoners in the wooded Carpathians from 19th to 28th September and considerable war material.

ABYSSINIA.

Abyssinian Emperor.

Deposed by the Chiefs.

LONDON, October 2.
A meeting of Abyssinian Chiefs has deposed the Emperor and appointed Usero Zeodita, daughter of Menelik, as Empress. The reason is not stated.

Allies' Diplomatic Victory.

LONDON, October 2.
ROME.—At a Cabinet meeting M. Sonnino announced that the deposition of the Abyssinian Emperor was a diplomatic victory for the Allies over the German schemes abroad.

Great Britain.

Air Raid on England.

Another Zeppelin Brought Down in Flames.

LONDON, October 2. 2-5 A.M.
It is officially announced that an airship was brought down in flames in the north of London at midnight.

Details of the Raid.

LONDON, October 2.
The official statement regarding last night's air raid is as follows: "Hostile airships crossed the East Coast between 9 o'clock and midnight. A few bombs were dropped near the coast without causing damage. It is reported that the raid continued, and that some airships are in the vicinity of London, where the guns have engaged them." Then follows an addendum which says: "An airship is just reported to have been brought down in flames in the north of London."

The night was starry and quite clear. A Zeppelin was caught by searchlight at midnight and a moment later burst into flames. It fell slowly to the earth, lighting up the country for miles around. Its downfall was greeted by cheers from thousands of spectators.

Zeppelin Fell in Parts.

LONDON, October 2.
Four bodies and a machine-gun have been recovered from the airship. The Zeppelin fell in several parts, and the major portion was impaled on a tree. She was apparently of the large modern type.

Ten Airships Engaged.

LONDON, October 2.
Further official statement regarding the Sunday night's air raid says: "Ten airships crossed the east coast last night one approached north of London but was driven off by gun fire and pursued by our aeroplanes. On attempting to return she was again attacked with guns and aeroplanes and was brought down in flames in the neighbourhood of the potters bar. She caused no casualties nor damage. She was of the latest type.

Another Attempt on London.

LONDON, October 2.
A second airship attempted to attack London from north-east but was driven off. The remainder wandered aimlessly about the Eastern Counties and Lincolnshire. Bombs were dropped promiscuously but mostly in open country.

When the latest Zeppelin was destroyed a small flame was observed, which gradually grew to a tremendous conflagration, the Zeppelin burning from end to end. The flame-work could be seen white-hot against a black sky. The raider dipped perpendicularly. Crowds watching sang "God save the King." The sound of distant firing heralded the approach of the raider, and the population of the neighbouring districts turned out in the streets.

Wheat Trade.

LONDON, October 2.
Eleven and three quarter million bags of wheat were shipped by the wheat board up to September 11th. Overseas and local sales realised thirteen and quarter millions sterling.

WAR AT SEA.

Steamers Sunk.

LONDON, October 2.—Two more Norwegian steamers have been submarined.

Greece.

The Greek Crisis.

Cabinet and the "Entente."

LONDON, October 2.
A telegram from Athens dated yesterday says the Government is still ignorant of the "Entente's" intention and will probably resign on Monday. It seems that the "Entente" is determined to refrain from pressure, with a view to imposing any policy on Greece in which she will be allowed to decide her own course [sic].

TELEGRAMS.

Extention of Authority.

LONDON, October 2.
ATHENS.—The Provisional Government has extended its authority to Choia and Mitylene.

Germany.

German Intention.

To Re-open Reckless Submarine Warfare.

LONDON, October 2.
COPENHAGEN.—The "Politiken" states that Mr. Gerard is proceeding to America to discuss with President Wilson the German intention to re-open reckless submarine warfare. The situation is again grave.

Opening of the Reichstag.

Chancellor's Attack on England.

LONDON, October 2.
In the course of his speech at the opening of the Reichstag Bethmann-Hollweg said that Great Britain was fighting for world supremacy with an expenditure of strength unexampled in history. Great Britain was the most egoistic, the fiercest and most obstinate enemy, and a German statesman who hesitated to use against this enemy every available instrument to shorten the war should be hanged. The Chancellor expressed contempt for the allegations that all means of fighting had not been employed to the fullest possible extent.

Failing German Reserves.

No Rest for the Troops.

LONDON, October 2.
Reuter's representative at headquarters wires:—Having no strategic reserve the Germans are forced to hurl their unhappy soldiers from one battlefield to another without proper time for rest. They are pushing this method to the utmost. The enemy seems to be able to keep a sort of flying reserve of a dozen divisions, appearing now on the Somme, now at Verdun, now in Galicia; but it appears that Austria and Germany have actually a reserve of no more than three divisions each as compared with Germany's eight on the western front alone prior to Verdun.

American Airmen at the Front.

German Protest.

LONDON, October 2.
The death of American airmen in the Allied service in France has hitherto not been commented on in Germany, but now the death in an air fight on the Somme of the American Ruthwell has evoked a concerted and obviously inspired outburst, in many papers denouncing American non-neutrality.

The "Lokalanzeiger" gives prominence to an article expressing surprise that Germany's conciliatoriness towards the United States has been flagrantly abused. The paper accuses the United States of breaking an agreement under which Germany desisted from sacrificing American lives by allowing Americans to fight for the Allies. These comments are significant in view of the agitation in Germany in favour of the resumption of ruthless submarining.

ROUMANIA.

German Onslaught.

LONDON, October 2.
It had been generally expected that General Von Hindenberg would attempt an audacious stroke somewhere in the east as a counter to the Allied offensive in the west, and the outerness of Von Bethmann-Hollweg's references to Roumania are interpreted as indicating that the blow will fall on Roumania. The mention that General Falkenhayn is commanding on the Transylvanian border seems to show that the onslaught for which the Germans have doubtless been accumulating guns and supplies has already begun. The straightest line of advance from Hungary to Roumania lies through Hermannstadt; and the Rutenurm Pass is one of the two main gateways through the Transylvanian Alps. A Roumanian communique has been promulgated in admitting reverse, but it confutes the German version of the retreat of the Roumanians is cut off. It is evident that the Roumanians fought with desperate valour to extricate themselves from a difficult position, and they will be nerved to supreme exertions by a sinister warning conveyed in a sentence in a German "communique." "The German troops fought with the greatest fierceness when they learned that covetous Roumanians had murdered the wounded." Like the falsehood against the British which precluded the use of poison gas, this clearly indicates the most savage warfare against the Roumanians. Apart from the hatred of Roumania, it is clearly in German interest to secure Roumanian grain and oil road east-wards.

Australia.

Recruiting in Australia.

8 Thousand Volunteers in September.

LONDON, October 2.
MELBOURNE.—Eight thousand volunteers enrolled in September. Premier Hughes has taken over Ministry of Trade and Customs owing to the resignation of Tudor.

MESOPOTAMIA.

Operations in Mesopotamia.

British Aerial Activity.

SIMLA, October 2.
TIGRIS LINE.—Our aeroplanes bombed the enemy's aerodrome on the morning of the 23rd September and again on the 27th September, apparently with good effect. During the evening of the 27th September the Turks bombarded Sin Ara and Anahela firing a hundred and eighty shells and wounding one man.
EUPHRATES LINE.—Nothing fresh to report.

TELEGRAMS.

United States.

American Elections.

President Wilson's Speech.

LONDON, October 2.

NEW YORK.—President Wilson, speaking at Longbranch said the success of the Republicans in the elections would bring the country face to face with the certainty of embroilment in the European contest. Until the election it was impossible to handle any critical foreign matter, because statesmen everywhere knew that until the domestic issue was decided, any international settlement would be inconclusive.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

Official War News.

Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 2.

The following telegram, dated the 30th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:

The British have captured a strongly defended farm 500 yards south-west of Le Bars on the Bapaume Road and occupied 500 yards of the enemy trenches east of Lesboeufs. Heavy fighting also occurred north of Thiepval, when the British captured 529 prisoners.

The French made progress between Frigh-court and Morval.

Beyond artillery activity and repulse of repeated Austrian attempts to approach the Italian lines on the Carso, nothing important is reported from the Italian front.

There is no change in the situation on the Russian front.

Fighting has taken place on the whole Rumanian front and was especially severe north of Fogares and north of Stena. The enemy retreated, leaving 200 prisoners. South of Hermanstadt fighting continues. There have been only patrol engagements in the Dobrudja.

Artillery and patrol activity is reported from the British front at Salonika.

The Bulgarians renewed their attacks on the Serbian positions east of the river Cerna but were driven back.

French aeroplanes bombed Monastir.

Constitutional Reforms after War.

Joint Memorandum to Viceroy.

SIMLA, October 2.

It is understood that all the non-official members of the Imperial Legislative Council with the exception of three have submitted a joint memorandum to His Excellency the Viceroy on constitutional reforms to be introduced after the war and also on certain disabilities under which His Majesty's Indian subjects labour at present. The signatories include three ex-Presidents of the Indian National Congress and three ex-Presidents of the All-India Muslim League.

Calcutta.

Calcutta Notes.

CALCUTTA, October 2.

H. E. the Governor who has been paying one of his brief off-season visits to Calcutta, left for Darjeeling this afternoon in company with Captain Vaux, Military Secretary. Among those who saw him off at the station were Mr. J. S. Cumming, I. C. S., Mr. Warren, Agent, Bank of Bengal and the Commissioner of Police.

M. Martineau, Governor of Pondicherry, leaves for Darjeeling to-morrow where he will stay as the guest of H. E. the Governor for a few days. The Governors had met each other already in Madras Presidency where they shared strong mutual interest in the archaeology of Southern India.

Bombay.

Bombay Share Market.

BOMBAY, October 2.

The market in the cotton mill shares kept generally steady and the rates were well maintained. Centrals closed at Rs. 2,590, Fazulbhoy at Rs. 790 (ex div.) Currimbhoy at Rs. 415, Crescents steady at Rs. 260, Indian Bleaching at Rs. 367½, Pearls at Rs. 600 (ex Div.) Indore Malwas at Rs. 515, Tata Mills firm at Rs. 600, Kohinoor at Rs. 780, and Swedehis declined to Rs. 1935. Standards were at Rs. 1635, and Davids were quiet at Rs. 590 (ex div.) In Bank shares the Bank of Bombay were steady at Rs. 1575 and the Bank of India at Rs. 88. In miscellaneous shares Bombay Burmahs were steady at Rs. 1210, Tata Steel and Iron ordinary at Rs. 405 and deferred at Rs. 1390 and Tramways were steady at Rs. 390. Government paper 3½ per cent were at Rs. 78, 4 per cent at Rs. 97-8, 3 per cent at Rs. 67, 4 per cent Conversion loan ex-Warrant at Rs. 91-2.

Rules of Business in Share Market.

Some Changes Decided.

BOMBAY, October 2.

The Board of Directors of the Bombay Brokers Association with a view to bringing the rules of business in the share market into line with those of great markets elsewhere, have decided to adopt certain changes from the 1st of January next. In regard to delivery business transfer and stamp fees will have to be paid by the purchaser instead of by the seller. Payments may be made by cheque, but the buyer will be required to make a declaration that so long as the seller has not received payments of the cheque seller will remain

TELEGRAMS.

owner of the shares though he may have signed the transfer forms. The buyer will not be able to sell or dispose of the shares in any other way until the seller has received his money. In case of the cheque being dishonoured the buyer will have to return the shares at once. He will be allowed to take them up again if he makes payment by two o'clock same day; otherwise the shares will be sold by auction on his account and at the risk of the buyer. Several minor changes have been decided upon to suit the present requirements.

Charge of Wrongful Confinement.

Against a C. I. D. Officer

BOMBAY, October 2.

Mr. B. N. Athavie, Presidency Magistrate to-day delivered judgment in the deportation case in which Khan Bahadur Mahomed Hussain Taki, a C. I. D. Inspector, stood charged with wrongfully restraining and confining Allarakhia Abba alias Allaya. The Magistrate reviewed the history of the case at length and said that he found the evidence in regard to the instructions of the accused under which his Jamadar had restrained the complainant from proceeding to Ajmere, was involved in great obscurity, and therefore he had framed a charge for wrongful confinement only. The accused's defence was that he acted under the express orders of the Police Commissioner in instructing the complainant to be locked up. The defence had also contended that the Police Commissioner was the officer engaged in the defence of the coast and that he had power to arrest persons whom he had reason to believe were about to act in a manner prejudicial to the public safety. The Magistrate, on the evidence, held that the Commissioner of Police had reason to believe that the complainant was about to act in a manner prejudicial to the public safety if he went to Ajmere, and, under the circumstances, had good grounds for ordering his arrest. The accused only carried out the lawful orders of the Police Commissioner, and had in no way acted in excess of his authority. His Worship acquitted the accused.

Burma.

Rangoon Notes.

RANGOON, October 2.

On Saturday owing to heavy floods the railway line between Ngatayaw and Yatung on Sagaing Ahlon section was breached. There will be interruption for some time in through communication.

The same day through communication was interrupted on Southern Shan States Railway by slips in cuttings between Yinmabin and Payangazu causing transshipment of mails and light luggage.

On Sunday the main line was breached at mile 351 between Myiththa and Minzu and at 356-21 to 359-24 between Minzu and Kyaukse. No. 178 Down Goods was passing at the time at the former site then the line was washed away resulting in the engine and sixteen vehicles being capsized, the driver and two firemen were injured. At present transshipment is impossible.

Punjab.

Fifth Batch of Bengali Recruits.

LAHORE, October 2.

The fifth batch of the Bengali Recruits passed through Lahore on Tuesday morning 'en route' to Nowshera. Their arrival was expected here on Monday night at 19-30 p.m. but their train at Ambala missed connection with the fast passenger for Nowshera. There was, however, a fair gathering at the station including Pandit Rambhuj Datta Chowdhry and Mrs. Sarala Devi Chaudhrani and the recruits were given an enthusiastic ovation. They were garlanded by Sreemati Sarala Devi and tea and refreshment were served to them by Pandit Rambhuj. Mr. Rambhuj Datta spoke to the recruits a few words of encouragement and said "remember and convey to your brother soldiers of Bengal that to be true to the British flag is to be true to the motherland."

Sreemati Sarala Devi also gave them motherly counsel and said as the past history of India was filled with heroism of the sons of Rajputana, so future history of India will be filled with heroic deeds of soldiers of Bengal. They, she hoped will uphold the honour of Bengal by their bravery and fidelity in the field of battle and add glory to the name of motherland by winning Victoria Crosses.

The train steamed off the station amid cheers for King Emperor and mother Sarala Devi and shouts of "Bande Mataram."

South India.

The Animal Show.

MYSORE, October 3.

This morning at the animal show entries included polo ponies, Arab and country breeds and English walers and best turn out with single horse and ponies in harness. There were fairly good entries of bullocks. Among judges were Mr. R. H. Campbell, C. I. E. and the Yuvaraja. There were six entries for walers and both prices went to Mysore Horse, Jemadar Thimppa Raj Urs, designer being adjudged first and Jemadar Sivaram Singha sunrise second. Mr. R. H. Campbell's pony in harness was considered best at the show and the prize for the horse in harness went to Mr. Shah. For polo ponies, Mr. K. Subba Rao's country breed obtained first prize.

Last evening the Yuvaraja entertained the delegates to the co-operative Conference at a garden party at the Chamundya race course. Most of the officials of the State were among those who were present.

The P. and O. Steamer "Nagoya," with the homeward mails and about 75 passengers, left Bombay yesterday evening. Among the latter was the Hon'ble Mr. James Best.

TELEGRAMS.

United Provinces.

Released Kut Prisoners.

ALLAHABAD, October 3.

The medical officer who was taken prisoner at Kut a his since been released reports that early in August saw three other I. M. S. officers in Baghdad. They were looking after some of the prisoners who were sick. The Turks treated their prisoners well and the Turkish officers were very friendly and used often to come to the quarters of the prisoner officers and chat in the evening.

BRIEF TELEGRAMS.

It is understood that the Government of India are to address the Secretary of State on general question of imposition of terminal taxes to which exceptions were taken by several important railway companies.

The Government of India will shortly appoint another batch of Assistant Surgeons to temporary commission in Indian Medical Service.

The fifth batch of the Bengali Double Company consisting of ten recruits passed through Delhi yesterday morning 'en route' to Nowshera. The Bengali resident of Delhi gave the recruits a hearty reception. Refreshments were served to them by Dr. A. C. Sen.

The Deputy Commissioner of Lahore has suspended Malik Futeh Khan, Naib Tahsildar of Lahore, against whom a complaint of having criminally assaulted a Mahomedan woman, who had a case in his court, has been made. Investigations are proceeding.

A new Urdu weekly will be brought out at Delhi by Mr. B. N. Khinnu. Mr. S. N. Saz will be the editor.

Latest Telegrams.

LONDON, October 2.

Official statement gives casualties in the air raid as one man killed and one woman injured. The damage was insignificant although raiders covered a wide area and dropped great number of bombs. Four houses were seriously damaged some glass houses demolished and a number of windows broken.

It is reported that a Zeppelin passed over an east coast town very low as if crippled.

Reuter is informed that according to a telegram from Abyssinia there have been no disturbances as the result of the deposition of the Emperor, the latter still being at Harrar.

PARIS.—This afternoon's communique says we carried a trench east of Bouchavesnes.

PETROGRAD.—Pro-to-Popoff who is a progressist has been active member of the Duma Committees of definite commerce and industry. He holds liberal views regarding labour in Jewish and Polish questions and is an advocate of the decentralisation.

AMSTERDAM: The German official communique regarding last night's raid is characterised by mistatements. It asserts that airships successfully pelted bombs on London whereas they never reached the metropolis. It also states that a destroyed Zeppelin fell above London whereas it was fifteen miles from the town.

Norwegian steamer Helfjarl has been sunk.

AMSTERDAM. Three brigades attacked insurgents in Sumatra inflicting losses.

Message from Salonika dated 1st inst says:—The Serbians achieved an important success at Kajmakalam yesterday. After violent artillery preparation which made frightful havoc on Bulgarian ranks, Serbian infantry brilliantly attacked capturing all the remaining points of position. The ground was covered with the Bulgarian dead. The Bulgarian survivors fled panicstricken. The Serbians a captured battery of mountain guns many machine guns and much war material besides a good number of prisoners.

Bulgarians have mutilated Serbian and French wounded.

BUKHAREST.—It is officially announced that on the southern front we have crossed the Danube between Rustchuk and Turtukai.

On north front we have taken 511 prisoners in Tnhurtuhil and Harghitzei mountains.

We have attacked along the whole front in Dobrudja repulsed enemy's centre and right flank.

కాలమహిమ

[మంగిపూడి వేంకటేశ్వరగారు]

శ్రవణ! ఇదియేమి విద్వంసముగో
యమయమ మన పూర్వ లెరుగుదురట
కా రాసు దనా లీ దురాగతాలు
కాల మిటు కాలిపోయెను గాక యిపుడు.
పూర్వ మింతేసి వడ్డీలు పుట్టియున్న
ఇట్టి ఘోరపు మరతులే కట్టియున్న
సేద్య మేరితి కన్నకుల్ చేసినారు
కాపురంబుల నేలాగు గడపినారు.
ధనికులకు నెల్ల ధనకాంత దట్టమయ్యె
పరమ బుద్ధితో మంతట బాదుకొనియె
సర్వ వడ్డీలకాలము తరలిపోయె
తరము గానట్టి వడ్డీలు వెరిగిపోయె.
చెల్లె కనికరంబు చెడె మొగమోటంబు
రూపుమాసె నీలి పాపభీతి
అదురు బెరుగు లేక యన్యాయదేవత
బాధబెట్టుచుండె సాధువులను.
ఎదుటింటి యజమాని నేపథ్యమున నైన
బుణముల పాల్గొని నెంచునొకడు
ఆవాయపరమైన నప్పులో బడద్రోయ
నాపరుల మామోండుచుండు నొకడు
ఁగో నిండ్లన్ని పేరైన చేలన్ని
తా నాక్రమించుకొ దలచు నొకడు
కాపులు కరణాలు ఘనులైన నరదార్లు
అన్నాశ్రయింపగా నెన్న నొకడు
ధన మిడిన దైవమునకు కృతజ్ఞు లగుచు
ధనమునకు ధర్మము నన సాధకతగూర్చి
ధన్యతను గాంచ నొకరైన దలపరమాహ
ధనికు లాశాపిశాచంబు దానులగుచు.
అప్పుకై తమ్ముకేరిన యట్టివారు
మరల లేవకయుండెను మార్గములను
వేయివిధముల జూచి యన్యాయమనక
జనుల వంచించుచున్నార ధనికు లకట.
అర్ధరూపాయి వడ్డీకె అడిగినంత
మొత్తము లభించెడిది ఘెన్న మొన్న దాక
నేడు రూక లొకటి రెండుమాడుదాక
మించియున్నవి వడ్డీలు మేరలేక.
వడ్డీ పొచ్చుట తడవుగా వానితోడ
మరతులవి పొచ్చు మాయలు చాల పొచ్చు
బారువడ్డీలబదులు కాంపొండ్లవచ్చె!
రైతులకు సంతకంతకు శ్రమలు పొచ్చు.
బదులొసంగిన యతడె భావకముకొఱకు
కవిలెనై వ్రాసికొను సత్యకాలమరికె
పద్మవ్రాయించి బిల్లను వైదగిల్చి
వ్రాలుచేయించు సామాన్యకాలమే.
అవల ప్రామిసెరినోటు లనతరించె
బలిసె నానాటికిని కట్టుబాట్లుగొన్ని
పిదప తాకట్టుపత్రాలు వెలసె ను పరి
వెలసెను రిజిస్టరీలు ఖర్చులకుచేటు
నేటి కవియున్నయును పరిపాటియయ్యె
గాని వానిని మించు నిక్కట్లువచ్చె
ధనికులకు మాయలును కులంత్రాలు పొచ్చె
సప్తగోనుటే గృహస్థకు హానియయ్యె.
అప్పిచ్చునప్పుడె యధమర్థ సర్వస్వ
మహరింపగ నాత్మయందు నెంచు
అప్పిచ్చినది మొద లెప్పుడాతని యాస్తి
తనకు దక్కునటంచు తత్తరించు
అప్పుదీర్చెను చింతయతనికి పుట్టెనా
నేర్పుతో జోకొట్టి నిద్రపుచ్చు
అప్పుదీరెడునట్టి యనకాశనుబైనా
యదిశాయశక్తుల నడ్డగించు
కడకువడ్డీకి వడ్డీలు కట్టి నెంచు
ఆస్తివేలము వేయించి యపహరించు
బందిగంబున బెట్టించి నిందపరచు
దుర్గయా పూర్ణుడగు నుత్తమర్థుడొకడు.
వడ్డీయెక్కువగట్టి పాయదాలనుబెట్టి
పాయదానాడు ద్రవ్యమున తేగ

కనుపడకుండి యాగడుపును దాటించి
మరునాడు ద్రవ్యంబు మరల తేగ
గడుపునాటిని దంచు గడుసువాదముచేసి
భరమైనదండన మరతుగట్టి
దమ్మడియైనను తగ్గింపనొప్పుక
యప్పుచేసినవాని యాస్తి నెల్ల
తే. పుచ్చుకొని తృప్తినింద కప్పును మిగిల్చి
దానివడ్డిని నెంచుచు తరతరంబు
సంతతినిగూడ నెడ్డించి సంతసించు
దుర్గయా పూర్ణుడగు నుత్తమర్థుడొకడు.
తే. బదులుచేసినవాడు దధా దధాలు
తెచ్చియిచ్చిన మొత్తంబు పుచ్చుకొనుచు
పుత్రములమీదను వనూలు పరచుచుండి
యించుకొఱంతగా ధన మెల్లచెల్లి
నట్టి పత్రాలుపోయిన వనకు కల్ల
కల్పనలుచేసి వేగ న కల్లుదెచ్చి
పొంగుచును మూడు కోర్టుల పోలికల్చి
అసలుకంటె వడ్డీ కంటె నధికమైన
ఖర్చులనుగట్టి చలపట్టి కరుణ నెట్టి
యిండ్లు నీనాములమ్మించి బుణముగొన్న
వాడు వెండ్లాముబిడ్డల గూడియేడ్వ
మదిని ముదమొందు నొకయుత్త మర్థుడొకట.
తే. బదులుగొనువాడు తాకట్టు పుత్రములను
వ్రాసి యిచ్చెడునపుడె పుత్రములయందు
వ్రాసిన వనూళ్లు తప్ప తా వ్రాసినట్లు
చెప్పెడు రక్షిడు లేరియు చెల్లె వనుచు
నెప్పుడును తా రక్షిడుల నిచ్చువాడ
గానూచు పుత్రములయందె ఖండితముగ
నుత్త మర్థుడువ్రాయించు చుండుకతన
పోయె నన్నట్టి పత్రాల కీయబడిన
సాము కాధార మేరితి చూపగలరు.
నీ. వడ్డీవర్తకువల్ల వ్యవసాయ దారులు
పడుపాటు లింతతో గడువలేదు.
పశువులకొనుటకో పన్ను లకోసమా
కూలికో విత్తులకోఱకో విత్త
యప్పుగావలసిన యక్కఱ గనిపెట్టి
పండింప బోయెడు పంటలోన
బదులుకు సరిపడ్డపంట నిచ్చెడునట్లు
స్వల్పపు ధరలకే జట్టివ్రాసి
తే. యిచ్చినంగాని సామాకారియ్యనగ
వల్లయని జట్టికంట్రాక్టు వ్రాసియిచ్చి
పంట నాటికి ధరయంత ప్రబలియున్న
ప్రాప్తిలేమికి మిక్కిలి పరితపించు.
తే. కాలమొకవేళ తనకునుకూలపడక
యెండలోవానలో పొచ్చిపండకున్న
తిండికేలేక జట్టిలు తీర్పుదారి
బొత్తిగాలేక యేపేతువునమైన
గడుపునాటికి జట్టిప్రకారముగను
జరుపలేకున్న నాటిబారుధరకు
మొత్తమునగట్టి యామొత్తమునకు సగము
లాభమునకేర్చి దానికెల్ల నది మొదలు
వైక మిచ్చెడుదాక రూపాయమీద
తోమ్మరియజాల ఫాయిదాతోడనిచ్చు
నట్లు కంట్రాక్టువ్రాసిన యట్టికతన
పరపతిచెడక యుండంగ భయముతోడ
గొడ్డుగోదల తెగనమ్మి కొద్దివెలకె
బదులుతీరిచి మరుచటితత్సరమున
కష్టములబెందు నిట్టులే కన్నకుండు.
తే. వడ్డీవ్యాపారమును కేయువానియొద్ద
వెట్టుబడికిని కాతాగట్టి రయితు
బదులుచేసినసాము కేర్పడినవడ్డీ
అచ్చుకొనుటయెగాక పై వెచ్చుగాను
తనకు పండిన పంట కంతకును పుట్టి
కొక్క రూపాయకుండున న్యాయమైన
ధరకె యియ్యంగవలయును సరుకు లనగ
కన్నకుం డెట్లు లిక తేలగలదొ చెప్పుడు.
తే. బదులు గొనువేళ నొక్కొక్క పట్టునందు
సామాకారు గుమాస్తారు స్థాంపు విలువ
వైక మియ్యక పత్రంబు వ్రాయ దనగ
అప్పుగొనువాని దైవ్యము నడుగవలెనె?

నీ. ఒకపూట కడుపు మాడ్చుకొని రెండవపూట
గంజితోనే తృప్తి గ నెడు వారు
నాకలజావతో నాకలి చిచ్చును
చల్లార్చుకొని యెట్లా పైచువారు
చోడంబలిని త్రాగి జొన్నన్న మును తిని
కాలంబు నొకరిలి గడుపువారు
పచ్చడి మెతుకులు భక్షించి పరమాన్న
చుట్టి నట్లానంద నుందువారు
కటకటా! యిట్లు కడుపులు గట్టుకొనుచు
చిక్కి శల్యంబు వైవారు సేవ్యకాంక్ష
వెన్నెముక పోవుచున్న దో యన్నలార
కన్నకుల బ్రోచి దేశంబు గాచుకొనుడు.

జర్మనుల దృష్టి.
లండను, అక్టోబరు 2:—పశ్చిమరంగమున మిలిచుండ
లి యువస్కందనమునకు బ్రతిగా హిందెస్టుర్గు తూర్పురంగము
నందు సెప్టెంబరు 25 ను నొకటి తలపెట్టియున్నాడని అనుకొ
నుచున్నారు. కీచ్ ప్లాగ్ సభయందు రొమేనియనుగూర్చి జెఫ్ఫెన్
చెప్పిన వాక్యములను బట్టి ఈ ప్రయత్నము రొమేనియా
వైపుననే యుండునని యూహింపవలసి యున్నది.
జనరలు ఫాల్క్లెం హేను బ్రూస్లిల్స్ నియా రంగమునందు నే
నాధిపతిగానుండి అక్కడికి చూతన సేవలను పరికరములను
దెప్పించుచున్నాడని తెలియుటచే జర్మనుల తీవ్ర ముట్టడి ప్ర
యత్నములు ప్రారంభమైనవనియే చెప్పవచ్చును. హంగరీనుం
డి రొమేనియాకు విజృంభించుటకు తిన్ననిమాగము 'హెన్రీక్
ప్లాట్' నుండియున్నది. రాటన్ టర్క్ మేకనుబ్రూస్లిల్స్ నియా
దలి రుండుపర్వత మాగములలో నొకటి. మేనియను కొంతక
కు వెనుకకు బోయితిమని యెప్పుకొనిరి. కాని జర్మను లనినట్లు
వెనుకకు పోవుటయందును శత్రువులచే నభ్యంతరము గలిగిన
దనుట కేవల నుపత్యము. రొమేనియను లొక కష్టపరిస్థితి
నుండి తమ్ముదాము గాపాడుకొనుటకు అతిశయ్య ప్రతాప
ములతో బోరిరి. జర్మనులు ప్రకటించిన తప్పుడు వాతల నుండ
లింపులను గ్రహించి రొమేనియను లిమగుడించిన శత్రుత్వస్నేహ
ములతో బోరుదురు.

అబిస్సీనియా
చక్రవర్తి పదవ్రాప్తు డగుట
లండను, అక్టోబరు 2:—అబిస్సీనియా దేశ ప్రముఖులు
చక్రవర్తిని పదవ్రాప్తుని తేసి అతనికి బదులు అ
తని కుమార్తెయగు జియోదిత్ అనునామెను సింహాసనము పై
గూర్చుండబెట్టిరి. కానియు తెలియలేదు.

దత్తమండలముయొక్క
చరణకందుక ఫేలనసామర్థ్య ప్రదర్శనము 1916.
వైప్రదర్శనోత్సవము బళ్లారిపుర నిమిత్తమండలి సంఘము
వారిచే, తమ సంఘముయొక్క చరణకందుక నోత్సవమునకు
గాను గానింప బడుచున్నది.
1 ఈ ఫేలన సామర్థ్య ప్రదర్శనము ఒక సంవత్స
రమునుండి సక్రమముగ జరుగుచుండు. చరణకందుక సంఘముల
వారికిగాను ప్రాంధింపబడుచున్నది. సర్వకలా పాఠశాల
లకుచేరిన సంఘములవారు తమ ప్రధానోపాధ్యాయుల మూల
కముగా ప్రాధానాపత్రికలు పంపుకో వలయును. స్వతింత్ర
చరణకందుక ఫేలన సంఘమువారు తమ కార్యదర్శిగారి
నుండియు సంఘాధిపతి నుండియు పంపవలెను. ప్రతి సంఘ
మువారును ప్రవేశరుసుము నాలుగు దినములును తమ
పత్రికతో పంపవలెను. ప్రాధానాపత్రికలును ప్రవేశరుసు
మును అక్టోబరు 12 న తాకిట్లోపల మిత్తమండలి కార్య
దర్శిగారికి చేరునట్లు పంపవలెను. వైకాలమును విడి పండిన
యెడల తీరస్కరింపబడును. 2 తుదకు 'యప్రమమునొందిన
కందుక ఫేలనా' సంఘమునకుగాను ఒక వెండి గిన్నెయున్న
జయమునొందిన ప్రతి సభ్యునకు ఒక వెండి పతకమును బహు
నుతిగా నివ్వబడును. (3) వై ఫేలనములు బళ్లారి పురమునందు
అక్టోబరు మాడన వారమునందు ప్రారంభమగును. 4) కమిటి
వారికలన నిర్ధారించబడు ప్రతివిషయము తుదనిర్ధారములు గా
ఎంచవలయును.

కె. శింగరాచారి. కారదర్శి.
మిత్తమండలి, బళ్లారి.
Magic Cure! Marvellous effect!!
Bathing Oil Price Rs. 0-8-0
Iron tonic pills „1 bottle of 48 pills 2-0-0
Anti Malarial Drops Price 6 Doses 0 8 -0
Discriptive Catalogue free on application
ALLBUTT & Co.,
CHEMISTS BROADWAY MADRAS.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

సవరణ:—శ్రీ రాజారావు మోహనరావులు - కృష్ణా పత్రిక: గత 29వ తేది పత్రికయందలి ఈవ్యాసములో కొన్ని ముద్రణాప్రమాదములున్నవి. ఆంగ్ల అనువాదము క్రింద "కృష్ణాపత్రికా సంపాదకుడు పురాణేలి హాసముల అభిప్రాయమని పొరబడినట్లు" చుచున్న దని పొరబాటుగా ముద్రింపబడినది. దాని నీక్రింది క్లిష్టముగా ఒదువకోరుచున్నాము. కృష్ణాపత్రికా సంపాదకులు పురాణేలి హాసముల అభిప్రాయము శ్రీ రాజారావులవారి అభిప్రాయమని పొరబడినట్లు తోచుచున్నది."

తాత్పర్యము:—గంగాంజిల్లా శ్రీకాకుళం తాలూకా కొల్లూరిలో అనే గ్రామ మందొక యినాం భూమిలో దున్నుచుండగా అయిదు రాగి కేటల నైని నాగరి లిపితో వ్రాయబడియున్న కాగము దొరికినది. ఈ సంగతి భోగట్టా చేయగా క్రీస్తు 1400 లో కలిగిన లిపి అని తెలియుచున్నది. ఈ కేటలు చుట్టూ పుష్పాపుపంతులుగారు అనే మహాత్ముని లోన కనిపెట్టి తెలిపించినవనియున్నది. అని పులుగుర్తి గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు వ్రాయుచున్నారు.

భీమునట్టణము. ది. కొంమాండల్ లెన్ యెస్యూ రెన్సన్ కంపెనీ:— లిక్విడేటరు పక్కి అదినారాయణగారు. వీరి యందు కొన్ని లోపుములు నిరాసణచేయుచు నీరిని లిక్విడేటరు పదవినుండి తొలగించి మరి యొకరిని ఎంపాంట్టు చేయించ నలవినదని సహకారాధిపతి శాఖపట్టణము డి. కొల్లూరి 29-9-16 తేదీన కొంగునంది పోలీస్ థానులు కంతునానుల కలిసి పిటిషను వాఖులు చేసినారు. సదరు పిటిషనునకు తరపు వకీలు చుట్టూ పులిగెడ్డ పట్టణాధ్యక్షులు పంతులు డి. పి. డి. ఎల్. గారు. పిటిషనునవాయిదా ముందుకు తెలియగలను. అని కొండరావు గారు వ్రాయుచున్నారు.

6వ నెల్లూరు మండల సహస్ర:— మై సహస్ర యొక్క సన్మాన సంఘమువారు ఈజ్టోబరు నెల తేది నెల్లూరులో లక్ష్మీనారాయణగారి పురమందిరిమున సమావేశమైరి. గౌరవనీయులగు ఆమంచర్ల కృష్ణారావు పంతులుగారు సభాధ్యక్షతను వహించిరి. గతనెల 28, 29 తేదీలలో 6 వ నెల్లూరు మండల సహస్ర నెల్లూరు పట్టణమున జరుగుచున్న తిర్మానింపబడినది. కె.వి. రాఘవాచార్య, ఎన్. రామమూర్తి, ఎం. రామకృష్ణ రావు, ఎం. శివరామయ్య అనువారునలుగురు కార్యదర్శులుగా నియమింపబడిరి. 13వందల పెద్దమనుష్యులు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. సన్మానసంఘమువారు మరల ఈనెల 9వ తేదీ సమావేశమై సన్మాన సంఘాధ్యక్షుని నెన్నుకొనెదను. మండలసహస్ర సభాగ్రాసనాధిపతి మెనకలకొండకోమందు తెలియజేయుచును. అనికార్య దర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

కమునకల్లి ప్రాణా నామము:—గత నెల 26 తేది సాయంత్రము 4 గంటలకు యీ సమాజమువారు కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావు చుదిరమున గౌరవ భారతాభ్యుదయమునకు మూల పురుషుడగు శ్రీ రాజా రామమోహనరావులవారి 84 వ సాంస్కృతికోత్సవ సభ భీనువరం మైసూరు ప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీయత జయంతి గంగన్నపంతులు డి. పి. ఎల్. డి. గారి యాజమాన్యము క్రింద జయప్రదముగా జరిగిరి. ఈశ్వర ప్రాణాతో సభ ప్రారంభింపబడి రామమోహనరావులవారి జీవిత చారిత్ర సంగ్రహము సాగి అప్పలరాజుగారివలన రామలవారి సాంఘిక ఏకేశ్వరోపాసనల సుసూక్ష్మ భూపతిరాజు రామచంద్రరాజు ఈ తిరుపతిరాజు గాల్గవలన, సహాపురుషుల వర్ణంతులను గురించి పండ్రంగి లింగరాజుగారివలన ఉపన్యసింపబడినది. పిమ్మట పయియంకములను నిలబోయి రామమోహనుని బ్రాహ్మచర్యస్థాపన సూర్యము, ఆత్మగోళము చున్న గు అనే కాంశములను గురించిన పిఠులముగను ముక్తియుక్తముగను అగ్రాసనాధిపతిగారివలన ముచ్చటపడినది. తదుపరి ప్రసిద్ధులుగారికి కృష్ణా ప్రాణి కంఠములతోనూ, ఈశ్వర సంతోషములతోనూ సభ ముగియబడినది. అని భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఒకరు గురు వార్తలు:—కృష్ణా జిల్లా తిరుపతి తాలూకా మారుపేరు గ్రామమునకు గత ఏనిమిది సంవత్సరముల నుండి ప్రజాను రాగముగాను కుర్రాదగాను కరిణికము చేసిన

మరాఠీ వెలవలి వెంకట కరావుగారు తమచార్జీ మైనరు కరణంగారికి నొప్పించి తమ స్వగ్రామము పాలకొల్లు వెళ్లుచున్నయన గ్రామ నివాసులు తమ సానుభూతి వెలుపుటకు మరాఠీ డాక్టరు డి. గోవిందరాజులు గారి అగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద 24-9-1916 తేదీ ఉదయ 7 1/2 గంటలు లగా యతు 10 గంటలవరకు మీటింగుజరిగించి సదరు శ్రీ. శివరావుగారికి సహకార శ్రీకరి చినవెంకటరెడ్డిగారు, కోనాల బాపిరెడ్డిగారు, పులవర్తి సత్యంగారు, సత్తి సుబ్బరెడ్డిగారు, తేతవి కవిరెడ్డిగారు, వెలగల నూరయ్యగారు ఒక్కొక్క ఒంగారుపతకమును, మ. రా. శ్రీ. తిరుపతి లక్ష్మీనరసింహంగారు ఒకబంగారపు సింహంగరమును బహుమానముగా శ్రీ సిన్నంరాజు బలరారు కవిగారి సన్మాన పత్రిక సమేతముగా నొసంగిరి. బాలికలచే చంద్రకాంతనాటకము ప్రదర్శింపబడి అందురత్నమాలపాత్రను ధరించిన చిన్నపద్మం అనే 9 సంవత్సరములు వయస్సుగల బాలిక బహుముద్దుగా ఆత్మచేసి సభాజనంబుల నుల్లంబుల సంతోషముతో రంజింపచేసినందుకు మరాఠీ, తంకనూర్యనారాయణరావు ఆబాలికకు నొక బంగారుపతకము నొసంగిరి. పురజనులతోను, బాలికలతోను పాటగ్రాఫ్ లుతీయబడినవి. అని సుబ్బారెడ్డిగారు వ్రాయుచున్నారు.

విశ్వనాథపురము:—ఇది భర్తవరముతాలూకాలోనిది. మాట్టివారికి జేరిన యొక కుగ్రామము. మేము వీని జూచి తిమి. ఈయారికి దక్షిణమున నొక చిన్న చెలువున్నది. అది లోకతైనది. ప్రకృత మందులో నిండుగా జలమున్నది. చెలువునందలి నిలువునీరు రెండుపంటలకు వచ్చును. ఈ తటాకమున నొక తూముమాత్రమే యున్నది. అదియు గొంచెమెత్త నచోట నుండుటచే జీవరసారి యీ తూమున కందని కారణమున నాలుగు నెలల నీరు వృథాగా నిలిచిపోవుచుండునని నించుచున్నాము. ఈచెలువుకట్ట నింకను పొడిగించిన పక్షమున నీ దళికముగా నిలుచుటకు వీలున్నది. ఈచెలువుక్రింద బ్రకృతము నూ తెకరములకు జైన సాగుచేయబడుచున్నది. ఇంకను గ్రొత్తగా నచ్చుకట్టు వేయవలసినచోటు మిక్కిలముగా నున్నది. చాలమట్టునకు జేటువెడిపోదు. వజుపు సమయములయం దొక్కొక్క సందర్భమున నది వట్టిపోయిన యెడల జైరు పెట్టుటకు మాగ్ధాంతరములు లేవు. కేవలము సేద్యమువలననే జీవించెడి యందలి ప్రజలకును బంటలకును జీవనసౌకర్యములు కల్పించుటకై రాయలవారు మాతుల నెక్కువగా ద్రవ్యింపవలసియున్నారు. ఇందలి నేల నిస్సారముగా నున్నది. రైతులకు తగినసత్తున నెదిగించుచున్నట్లు తోచదు. అట్టిస్థితిలో వారు లేరు. మంచి యెలువుగారి చాలినంతయోగగారి దగ్గర దాపు లభింపదు. బొత్తిగా మైరుపెట్టని మెజక నేల కను చూపు దూరమువఱకు వృథాగా బీడుపడియున్నది. ఈభూమి చెల్లుపెట్టుట కెంతయును దగి యున్నది. ఈపురమునందలి జనులందఱును సేద్యమువలన జీవించువారే. వీరందఱి బ్రతుకు బ్రహ్మశ్రీ మాట్టి రామచంద్రరాయలవారి యధీనమునందున్నది. ఈజహగీరు గ్రామము రామచంద్రరాయల వారిదేను. రామచంద్రరాయలు ఆర్యేలవారు. నియోగిబ్రాహ్మణులు, చాల యోగులు, దయావాక్ష్మిణ్యపరులు, దిక్కులేనివారిని జేరదీసి, యింట్లు కట్టించి, పశువుల కొనియిచ్చి, తిండిగింజల నొసంగి, వారి నున్నతదశకు దెచ్చుట శ్రీవారి ముఖ్యాభివృత్తము. ఇది యెంతయు బ్రశంసనీయును. రాయలవా. శివహోదేశము నింకను గీర్ధనంతులు సాగించుటకై రైతుల కింకొక సాహాయ్యము చేయవలసియున్నారు. పంటభూములు కృషిక దగిన ఫలము నిచ్చునట్లులేదు. కావున నానేలను మిగుల సాగవంతులైనదిగా జేయుట ప్రకృతావసరమున కెంతయు దగి యున్నది. వైస సూచించి మెజక నేలయందంటను విస్తారముగా నాకు చెల్లునంచిన యెడల మాగాణి నేలకు బ్రత్యక్షమైన సత్తున సమకూడగలదు. వైరులు మంచిఫలము నీయగలవు. విశేషించి యీసంగోరు భూములనే సమృద్ధినియుండు బీద జనుల జీవన మింకను సుఖజీవనము కాగలదు. అని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

తిరుపతివాల్లి ఆంధ్రవిద్యాధి సంఘము:—అయ్య గతసంవత్సరము ఈపురమందున్న ఏడవైద్య టెక్నికల్ ఇన్ స్టిట్యూటులో రమారమి 15 గురు ఆంధ్రవిద్యార్థులు చదువుచుండెవారు. వారు అందరు కలసి ఆంధ్ర టెక్నికల్ విద్యాధి సంఘమని పేరుపెట్టి ఒకసంఘముగా సేర్పడినారు. వారువారమునకు ఒకసారి వారికి ఉపయోగమైన సంగతులగురించి చర్చించుచుండెవారు. ఇట్లు ఆసంవత్సరము పూర్తిగా జరిగెను. తరువాత వారిపరీక్షలు అయిపోయినందున మే నెలలో వారి

వారి గ్రామములకు వెళ్లిపోయిరి. తరువాత వైచెప్పిన 1 విద్యార్థులు గాకుండా క్రొత్తగా చదువుటకు ముప్పు ఆంధ్రలు వచ్చిరి వారు వైచెప్పిన ఇన్ స్టిట్యూటులోన కా లేజిలలోను ప్రవేశించిరి. రమారమి నలువదిగుర విద్యార్థు లీపురమందున్నారు మే నెలవరకు ఆయ ఆంధ్ర టెక్నికల్ విద్యాధి సంఘమును తిరిగి ఆ తెచ్చుటకు అందరు ఒకగోజున సమావేశమైరి. గ. రము సెక్రటరీగా నున్న ఎస్. లింగమూర్తిగారు వాడుకలోనున్న నిబంధనలను చదివిరి. వానిలో కొన్ని లు చేయవలసి వచ్చుటచే కొన్ని మార్పులు చేయబడిన నిలో ముఖ్యమైనది సంఘపు పేరు గతసంవత్సరము టెక్నికల్ విద్యార్థులగుటచేత ఈసంఘమునకు ఆంధ్ర కల్ విద్యాధి సంఘమని పేరు పెట్టబ. ఈ సంవత్సరము టెక్నికల్ విద్యా గాకుండా ఇతర విద్యార్థు లుండుట చేత టెక్నిక మాట తీసివేసి ఆంధ్రవిద్యాధి సంఘమని పేరుపెట్ట మార్పులు అయిన తరువాత సంఘమును నడుపుటక నిర్వాహకులకు గాను ఓట్లు ఇవ్వబడెను. కె. రా చారి గారిని సెక్రటరీగాను, కె. పి. రాజుగారిని గాను ఎన్నుకొనిరి. మే నేజింగు కమిటీకిగాను వై ఇద్దరును టి. తిప్పయ్యగారిని ఏ.చద్యనాథంగారిని కె. కాడుడు గారిని వేసిరి. ఈ సంఘముతో కలసి ఒక భాండాగారము కూడగలదు. పుస్తకములకు చేయుచున్నారు. ఇప్పుడు ఆంధ్రపత్రిక, మార్గ మొదలైన దిన పత్రికలును, రెండు మాస పు చున్నవి. హిందూ పత్రిక కొద్ది రోజులలో సంఘమునకు చేతి ఆంధ్ర టెలుగుంటకొ క్లిబ్బుకూడ ను. వీనికి కెప్పటగా వైచెప్పిన కె. పుండరీకాక్షుడు గారిని నియమించినారు. ఈ పురమందు ఆంధ్రవిద్యార్థు లుండుటచేత ఆంధ్ర విద్యాధి సంఘమని ఒక సంఘము నిలిచినది. అని ఒక ఆంధ్ర విద్యాధి వ్రాయుచున్నాడు.

సర్వవృత్తిక విష సంజీవి.

నూరు (100) రూపాయలు బహుమతి.

ఏద్యుచు వచ్చువారు! నవ్యమః బోధురు !!

కేలుకొండపొటు మన, మంట పోట్లకు తగిన పరివరమును బొంద లేక మిగలక వడవడవారలకై మేమి యావధమును గని పెట్టితిమి కట్టిక చోట నీనుండును డైరెక్టర్ లో ప్రకార ముపయోగించిన ఒకటిరెండ. ఎదివములలో మంటల పోటుపో వును ఈయావధమునకు గుణము లేదని ఋజువు చేయు వారల

మా యావధమును మాకు తిరుగపెడి తొడు నెలవైస మొత్తమును రాబట్టుకొనుటయే గాక (100) నూరురూపాయల బహుమతి నండుటకును వర్తలరుదురు నెల 2 నీసాలు గల ప్యాకెట్టు 1-కి 8 ఆ పోస్టేజి ఆటాలు ఒక టేకడవ (2) ప్యాకెట్టు పెప్పించుకొన్న పోస్టేజి ఉచితము 1 డజన్ ప్యాకెట్టులకు పోస్టేజి రూ 5-0-0 1 డజన్ ప్యాకెట్టు కొన్న వారికి (1-8-0), వెలగల ఛాక్ సలర్ ఫోటోటా పేనా ఇనాము స్వాంపిల్ కోరువారు అర్ధజా ప్రాంపు పంపవలెను టి. సీతారామ మొదలియారు. 8. కందప్ప మొదలిసిగి, తిరుపల్లి క్షే.డి, మదరాస్

"ఇందుమతీ పరిణయము" కుమార భూర్జటి ప్రణీతంబగు చక్కని ఆంధ్రకావ్యము తిరుపతి వేంకటేశ్వర పరివృత్తము వెల రు 0-10-0. "అప్పారాయ యశశ్చంద్రోదయము" అణివిళ్ల వేంకట. సోమయాజి మహావి ప్రణీతము సం స్కృతము; అలంకార శాస్త్రము. వెల రు 2-0-0 ఈ రెండు గ్రంథములకు ఏక కాలమందు కొనగోరు విద్యార్థులకును పుస్తకభాండాగారములకును ఈ 1916 : సంవత్సరము అక్టోబరు నెలాఖరు వరకు సగము వెలకొను బడును. వలయువారు — "మేనేజరు" ముఖమునూరు సరిస్థానము, నూజిడు, ఈమెజిల

జాబులు

విలేఖకులకు ప్రకటన

ఎస్. ఆంగ్లమున వ్రాయబడిన యుద్ధములు ప్రకటనలు

మం. క. చ. కా. యథాగతవాది; ఒకసభ్యుడు, దేశా ఒకరైతు, బి. సు. ప్రకటింపలేనందులకు చింతిలుచు

ఎస్. సు. రా—ఈవిషయమున చర్య ఆపి యున్నా

I

భారత యుద్ధము.

శంఖములు పూరించిన తరువాత కృష్ణాక్షులు పైన్యము నిలిచి సుఖపించుచుండిరి. అప్పుడే శ్రీ భగవంతుం యొక్క గీతను ఉపదేశించెను. ఈ యువదేశీయుడున్న న ఎందుచేతను ఈ భయపక్షమువారును శంఖములను నప్పటికిని కారవులు బాణములను ప్రయోగింపలేదు. ఈ సంశయమును ఆంధ్రహాళయులు దయతో రుగాక.

సంశయాస్పదుడు.

II

రోజుకంటే ముత్యం రోజు మంచిదా ?

మానాభివృద్ధిగర్భితమగు కాలమును గూర్చి యిట్లు ప్రశ్నల వ్రాయుచున్నాడు.

(1) ఈశ్వరనిర్మితమగు కాలములో ఈదినము కుభము ఆదినమకుభము. ఈకుడియ మంచిది. ఆకుడియ చెడ్డది. అను విషయము సత్యమా ?

(2) ఈశుభాశుభనిర్ధారణ మానవ నిర్మితమా ? ఈశ్వర నిర్మితమా ?

(3) ఏతన్నియమబద్ధమగు తద్వ్యతిరేకునికంటే యశోభి వృద్ధిని పొందుచున్నాడా ?

మన మ్రోందవాచారములలోని కల్ల పితర్కమునకు, ప్రధానమై యివ్వించుచునుగూర్చి యెవరేనియు, సహేతుక ముగ జనసామాన్యమునకు సుబోధక మగునట్లు సులభతైలిని, ఆంధ్రపత్రికలో వ్రాయుచురుగాక యని వేడుచున్నాడను. అంగూరు.

త్రిపిర్రేని వెంకటాచార్యులు.

III

ఒక న్యాయమున తీర్పు.

వల్లూరు సంస్థానము.

అయ్యా!

మేము ఈ తైరవల్లూరు సంస్థానమునకు తేరిన ప్రజలము. మా గ్రామము లన్నియు మెరకభూములు. ఏమియు పండక కడు నడవలపకుచు కొందరు ఇతరదేశములకు బోవుచున్న సమయ మున మాపాలితి భాగ్యదేవతయొనయన డల్లియు. టి.టి. హువ్రేలి (దొరగారు) అను మహాశయు దురుదెంచి మా గ్రామములకు ఈష్టుభ్యాకనాలో అను కాలమున తెరచి మాయిక్కట్రులు బాపిరి. అన్నము కరవయిన మాకు అన్నముదొరుకు సమయం బయ్యె. 1904 నుండి 1914 వరకులో మాకు మాగాణి ప్రా రంభమయ్యె. కా ను నలు ద్రవ్యం చు కుంటిమి. సాగుచేసితిమి. అప్పుటినుండి భూభూమందులగు మా జమీ దారుగారు మాగాణికిక్కువ ిప్పు కావలయునని తగయిదా చేయమా గయితులు మీరు మాతేమియు సౌకర్యములు చేయ లేదుగాన బా ప్తి నివ్వనవసరములేదని మనవిజేయ వాగందుల కొడంబడక పూర్వమెన్నడో ఉన్న (పాలంభారపు పద్ధతి) అమలులో పెట్టింపవలయునని ఆ ప్రకారము మామీద బావా లువేసిరి. ఆదావాల దిగువ అన్ని కోర్టులలోను కేటు హెచ్చించ బిలు లేదనిరి. కాని మారయతుల దురదృష్ట వశంబుననో? మరియే కాణముననోగాని ఉన్నత న్యాయస్థానంబున చెన్న పురిలో ఎన్నడోపోయిన అసరాపద్ధతికి తీర్పు లిచ్చితితి ఇక గత్యంతరం మేమి?

ఈతీర్పు నిదన మారహితుల గుండె లనిసిపోయె. కొందరు శరణు జొచ్చిరి. కొందరు భయపడిరి. కొందరు పారిపోయిరి. భీభత్సముయిరి. కొందరు కానిమ్ము దేవుడే గలడని ప్రివీకొన్ని లుకు మనివిచేయ వారు విచారించి. ఆ మానిపద్ధతి చేయకూడ

దని తీర్మానించిరి! ప్రభువుతో వ్యాజ్యే మాడలేక డబ్బు దెచ్చుకొనలేక కొన్ని కాలకోష పయినవికూడా నున్నవి. యేమిచేయగలము? అట్లే నిరుత్సాహులుగాక కొందరు సదరు తీర్పును బడయగలిగిరి. అప్పుటినుండి ఆచగా 1914 వరకు లగాయతులు ఈ తీర్పు వచ్చుచున్నది 1-కి 40 పుట్టి (ఖ.తి) రెండుపుట్టుచొప్పున గట్టి అంబారముకు మామీద డిక్రీలుపొంది తీసికొనగలిగిరి. ఆ తీర్పు వచ్చినతరువాత వారికేటు పోను మిగతా మా వలన తీసికొనబడిన మొత్తములకు ఈ జమీదారుగారిమీద బావా బాఖులుచేయ విచారించి, బెజవాడ పర్మిటెంటు సబుకోర్టు న్యాయాధీశుడు వారికి అనవ జమీందారువారికి మామూలుకేటు పోను మిగతా మావ త్తమొత్తం తిరిగి చెల్లించులాగున తీర్మానించినారు. నేటికి మేము కృతార్థులము. మా యట్టిబులో రు 1-కి రు 0-0-8ల చొ" మేరలను సెక్సు అక్రమముగా క నూలు చేయు చుండిరి. కా ననుటకు వారితో వ్యాజ్యములాడలేము. దొర తనమువారు విధించినట్టి సెక్సు శ్రీ జమీందారుగారు కనూలు తేసికొనుటకు హక్కుగలరా? అట్టి అధికారము లేని సెక్సును మనూలు చేసికొనుచుండ న్యాయవిమర్శకులగు దొరతనమువారు మి న్న కుండుట శో చని యము. కావున దొరతనమువారు ఈ విషయమును నీడరయితుల మొనరిని అట్టి సెక్సును తీసివేయించెదరని మా ప్రార్థన.

“వల్లూరు సంస్థానములు”

IV

విద్యార్థుల నసతిగృహము, చోడవరం.

అయ్యా,

విశాఖపట్టణం మండలములోని వీరువల్లి చాలాకా మొత్తమునకు చోడవరమునందు శైకిటరీ పాఠశాల యొకటి గలదు. ఈపాఠశాలలోందు విద్యార్థిభాగమునకై ఈతాలూకా లోని యనేక గ్రామములనుంచి వెళ్ళుచుండి విద్యార్థులు వచ్చుచుండుట యాచారముగా నున్నది. అట్టి విద్యార్థు లలో పేదవారిసంఖ్య హెచ్చుగా నున్నది. ఈ పేద విద్యార్థు లకు తల్లిదండ్రులు కానుకను లమ్మి బడి జీతము చెల్లించుచు భోజనసరికై గృహముల ఇండ్లవాములు ఏర్పాటు చేసుకొనియున్నారు. అట్టి బాలురకు సంరక్షకులు దూరమగుట చేతను పాఠశాలయందున్న అదుపు ఉపాధి శిక్షతప్ప మరి యదుపు ఆజ్ఞలు లేకుండుట చేతను, చుట్టలు జగత్తు కిల్లిలు మొదలగు దురభ్యాసములకు లోనగుటయే గాక విద్యార్థులకు సహజముగా నుండవలసిన పిదమూడ సద్గుణములకు మాగము కాలసిన గతిపట్టుచున్నది. ఇంతియేగాక మన దురదృష్టవశమున విద్యార్థిభాగము పాఠశాలలందు నీతి మతిములు బోధించుటకు తగిన నిబంధనలు నియమించి యుండలేదు. అంగులన అట్టి పేదబాలురు యందుకును పనికి రాక చెనుమిండుటం కనిపెట్టి చోడవరం ని వ్యభాగ సమాజమువారు అట్టి పేదబాలుర నుద్ధరించుటకు పూను కొని ఈవిద్యార్థుల వసతి గృహము 28-8-16 తేదీని ఏర్పా టుచేసిరి. ఈగృహము ప్రకృతము ఆరుగురు బాగుతో ప్రారంభించబడినది. ఈ బాలుర విద్యా విషయము గాని ప్రవర్తన విషయము గాని చక్కచేయుటకు నివ్యభాగసమాజము వారు బాధ్యతవహించి యున్నారు. ముగ్గా కొటికలపూడి వెంకటనరసింహం పంతులుగారు, ముగ్గా కందాళ గారు మూర్తి పంతులుగారు (ముకనపేళ్ళోర్లు గుమాస్తా) ఇగు పురు వార్డుమేన్ గారు నియమించబడి విద్యార్థులలో కలిసి నివసించుచున్నారు నేను జనరలు మాపరంజెంటుగా నియ మింపబడితిని. కావలసిన కర్పణలు నెల 1-కి రు 5.0-0 లు చొప్పున భరించుటకు కొందరు తగు వరులు తమ సహజ బౌద్ధాభ్యుద్ధితో నెల చందాలు ఇచ్చుటకు పూనుకొని యున్నారు. పాఠశాలపాధ్యాదు లందరు తమ చేతనకు సాయ మొనరించుటకు వాదా నము చేసి యున్నారు. క్రమముగా జరుగుటకు కొన్ని నిబంధనలు ఏర్పర్చబడినవి. ఈగృహమునందు చేరు బాలురు ప్రతినిమి మెల్లవారుజాము 5 గంటలకు మేల్కొంచి ప్రార్థన సలిపి పిర్ముట నిత్యకృత్యములు నెరవేర్చుకొని స్నానము త్రికాల సంధ్యాకంధనముచేయుచు సాయంకాలము పురాతనపద్ధతుల ప్రకారము శరీరసాధకము చేయుచు చక్కగా తమపాఠములు చదువుచు రాత్రి 10 గంటలకు తిరిగి ప్రార్థన జరిపి పరుండ వలెను. నీతిమతిములు బోధించుటయే గాక సత్సవర్తనగల వారిగా దిద్ది ఉపాధి శిక్షయం దుంచబడుదురు. బాలుర దేశాశోగ్యము కాపాడబడుచుండును. సంధ్యాకంధనము

వనైరాను చెప్పబడు బ్రహ్మశ్రీ వడలి వెంకటాచార్యుదాసులు గారు అప్రతిఫలముగా పూనుకొనియున్నారు. ఈగృహముందు ఇప్పడున్న బాలురు ఉత్సాహముతులై నిబంధనల ననుసరించి ప్రవర్తించుచున్నారు. ఈబాలుర సత్సవర్తన గ్రహించి ఈయూరియందుగల ఇతర బాలురును ఈగృహమునకు నొప్ప గించుటకు తోచుచున్నారు. విద్యార్థివసతిగృహము ఆశ్వల ప్రవ్యముతో సర్వజన నిలయమగుట మిగుల కుభనూచకము. కాలసహాయము చేకూరినచో గురుకుల విద్యాశాలగా నేర్పాటుచేయు సంకల్పము ప్రబలమగును. దయాచయు డగు ఈశ్వరుడు సర్వదా తోడయి ఇంకను అభివృద్ధిచేయు టకై యాపరాత్మరుని వ్యూహపుర్యకముగా ప్రార్థించు చున్నాను.

వేపా భీమశంకరం,

మాపరంజెంటు.

V

అభినయ కళావిలాససభ- గుంటూరు.

అయ్యా,

ఎన్నియో పోటీపరీక్షలుగలవు. చదువులో పోటీపరీక్ష లున్నవి. సాయులో పోటీపరీక్ష లున్నవి. సంగీతములో పోటీప రీక్ష లున్నవి. ఇటీవల నాటకములలోగూడ పోటీపరీక్షలు జరుగుచున్నవి. కాని. అభినయములో పోటీపరీక్ష గలదని యింతవరకు బూర్యము విని యుండలేదు. నున పురములో కొత్తగా నిట్టి పరీక్షయొకటి యేర్పడినది. ఏక్కడబట్టినను ఈ పరీక్షనుడెల్ల కాగితములు అంటించబడినవి. ఇది లాభ కరమో నష్టకరమో మోచింపుడు. ఇంతవరకు చదువునందు శ్రేద్ధగలిగించు నట్టి, సంగీతములో గుదిపుట్టించు నట్టి, ఆటల యందు ఆసక్తిని అధికముచేయునట్టి పోటీపరీక్షల నెట్టివిమి, గాని నీతిని నిర్మూలముచేయునట్టి, భగమును పాపచేట్లొట్టి మనుష్యులబలమును గ్రంగదీయునట్టి, సంఘమును నాశము చేయునట్టి, విద్యను వృద్ధిచేయుటకై యింతవరకు పోటీ పరీక్షల నెవ్వరును దెట్టి యుండలేదు.

ఈఅభినయ పోటీపరీక్ష మన సంఘమునకు చాలికరము. మనపురమున కపక్షీర్తికరము. ఈహానికరమైన పోటీపరీక్షకు గుంటూరు ధన్యుకంటెని సమాజమువారు గౌరవాగౌముల పాటించక తమనాటకశాల నెట్లు ఇయ్యరలంబిలో మే మా హింపబాలకున్నాము ఈసమాజమున విద్యావంతులు కార్య విగ్నాహులుగ నున్నారని విందుము. వైకిమాదుట కీపరీక్ష మంచిపనిగ నేకమపింపవచ్చును. ఇది మేకనన్నెపులి. తేనె పూ నినకత్తి. ఈపరీక్ష అభినయవిద్య ప్రోత్సాహపరచునట్లు కనఁ బడుచున్నది. ఈపరీక్షకు వచ్చువా రెవ్వరో మాడుడు. ఈ విద్య యెవ్వరిచేతిలో నున్నదో చింతింపుడు. ఈ విద్యను వారందుకు నుపయోగపఱచుచున్నారో ఆలోచింపుడు ఆ విద్య యిప్పుడు భక్తులచేతులలోలేదు. కులశ్రీలచేతిలోలేదు. ఆవిద్యనేర్పడివారు బోగమువారి యెల్లరకునుఁ దేలియును. ఈభోగకాంతల మాయలల్ల నెండలు భగవంతులు దివాలా తీసిగో లెక్కనేయును. వీరలలోబడి యెండలు గలవంతు లు పీనుగలై చనిపోయిగో గణించేయును. వీర మాయమాట లచే మోసపడి యెండలు చిన్నవాండ్రు నిత్యమును తమభా ర్యలను ఏడ్పించుచున్నారో తిండుకును. వీరిమూలమున నెన్ని పండువంటి సంసారములు నాడయ్యెనో మోచింపుడు. సంఘమును కూల్చుచున్న యాభోగకాంతల విద్యను వృద్ధిచే యుటకా యిప్పుడి పోటీపరీక్ష యేర్పడినది. ఈభోగకాంతల ప్రోత్సాహపండుల యనఁగా పాయురు పాలుపోసి మెండుట మృత్యుదేవతను పిలిచి దెచ్చుకొనుట. మాచెప్పమాటలను శింకిం చెదలేమా, పరీక్షలో దరఖాస్తు పెట్టిన శ్రీ లెక్కనో పరీక్షిం పుడు. ఆపరీక్షింపబడుచున్న ము తేమో యిరుక కనుకో నుడు. (నయమిదేగా) యు బావలీలో పరీక్షకుట. ఇది అభినయ విద్యను ప్రోత్సాహపఱచుటో, భోగకాంతలను ప్రోత్సాహపరచుటమో విచారించుడు. విద్యాధికులారా! విద్య యెడ గౌరవమున్న నీతియెడ లక్ష్యమున్న. సంఘము పాగు పడవలెనని కోరికయున్న, యాపరీక్షకు మీరు వెళ్లకుడు. భగ వంతులారా ఈపరీక్షకు పోయి మీదయ్యును పాడుకొనేసికొ నకుడు. మీరునమ్ముచు చెడకొట్టుకొనుకుడు. మీపుత్రులు పడి పోవుటకు మార్గమును చూపకుడు. యువజనులారా. విద్యార్థు లారా. అభినయ మేగదా యని మీరు మోసపోకుడు. నేటి నృత్యము రేపు మృత్యువునకు దాచేయును. మీకైకకొలది ఎవ్వరును ఈపోటీపరీక్షకు పోకుండునట్లు ప్రయత్నింపుడు. సంఘమునకు మేలుచేయుడు. దేశము నుద్ధరింపుడు.

గుంటూరు పోరుడు.

(Baron & Co)

తిప్పడముత్య గానుబుడ్డి 1-కి రు. 0.4-0
మొదటితరం సాదానగ్గం శేరు 1-కి రు. 0.14-0

దబజ్ బుడ్డు 2.8-0
రెండవతరం శేరు 1-కి 0.12-0

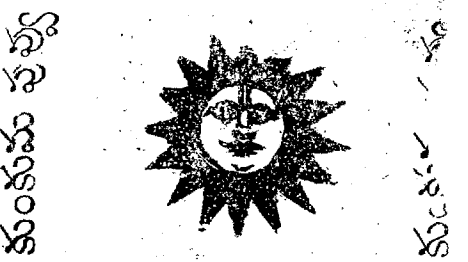
బ్యారన్ అండు కంపెనీ, 18 యె. సెకండు లైఫ్ బీచ్, మదరాసు.

బ్యారన్ అండు కంపెనీ

మేలైన సువాసనపొడి, సాదానగ్గము.

మేము తయారుచేసేది నగ్గము శ్రేష్ఠతరమైన పొగాకుచే తయారుచేసినది. ఇది శిశుభారములు, ఒంటి తలనొప్పి, పీనస్, దీర్ఘపడితములు, నువ్వు ప్రి, మైకములు, ఇత్యాది శిశుభారములను అవలీలగా తుడుచుచుండియే గాక, యిదియుపయోగించుచున్న, శరీర కుతూహలము, బుద్ధిప్రకాశము, నాములకు ఉత్సాహము కలుగును. ఇది ఒకతూరి యుపయోగించినవారు ఇతర నగ్గములను అపేక్షించరు. సర్వజనల యుపయోగ నిమిత్తమై ఈ నగ్గమును సామాన్య ధరకే విక్రయించుచున్నాము. దీనిని ఒకతూరి పరిశీలించి దీనియొక్క సుగుణములను గ్రహింపవలయునని మాయొక్క శోధిక.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమాలి గమనింపుడు. కరస్పాడ్ డెన్సు మొదల ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్ నారాయణ అండు కం (53) 21. హమ్మింగ్స్, బొంబాయి

బాధాపడితులకు వరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసజర్ణి

అపరిశుభ్రపు కత్తములన జనించుబాధ్యములకు కీరీటుకంటి మందు. కురుపులను, చుచ్చలను గండములను పుండ్లను, సాతినోప్పలను అన్ని విధములన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (82)

కనోపధిసారసజర్ణి గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యకచ్చిగను అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి సాదరసరోపములను, వలబద్ధకమును క్షాంతబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరును. శరీరాశోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 డెన్సుల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రొప్రైటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No 144 No 2 BOMBAY.

ప్రపంచ చరిత్ర

(నాల్గవసంకక మొదటిసారి)

గ్రంథకర్త గా వాసిస్వోత్తమరావుగారు, ఎం.ఎ. లోకములో ఎన్ని గాఢములలో కలిగినది. గతించినది. ఎందరో రాజులు పుట్టివారు, గిట్టివారు. ఎన్ని మోహములు మనిషి, చనినది. ఎందరో మహానుభావులు జన్మించినారు. నిర్యాణ మందినారు. జరిగిన యుద్ధములకు లెక్క లేదు. ప్రభవించిన మనుషులకు మిలిలేదు. అయిన మాన్యులకు అంకితము లేదు. పట్టణములు పట్టెలైనవి. పల్లెలు పట్టణములయినవి. రాజ్యములు అధిపులైనవి. అడవులు రాజ్యములైనవి. అనారోగ్యము నాగరికులైనారు, నాగరికులైనారు. ప్రభువులు అంకితులైనారు, అంకితులు ప్రభువులైనారు. ధనవంతులు దరిద్రులైనారు, దరిద్రులు ధనవంతులైనారు. జ్ఞానవంతు లంధకారమునబడినారు, అంధకారముననున్న వారు జ్ఞానవంతులైనారు. ఈ యంతిలేకిని రెండే కారణములు కాలము, మానవుడు. 6 సంకీర్ణ 2.0.0.

ఎవ్వడెప్పుడు ఎచ్చటెచ్చట ఏవి విధముగా ఉండెను? కాణములు పరిచేసివో తెలిసివారును ఎవ్వరికి ఇవ్వ ముందరు? ఎవ్వరికి కుతూహల ముందరు?

యివ్వమును పూర్తి చేయునది మా ప్రపంచ చరిత్ర. ఆ కుతూహలమును సంతృప్తిపరచునది మా ప్రపంచ చరిత్ర.

ప్రపంచచరిత్రా కార్యాలయము

145, టంకసాల రోడ్, మద్రాసు

శారదాంబ
శ్రీనివాసరామచంద్రయ్య ప్రణేతము.
సంఘము గావారీ సంస్కరణమునకు మార్గ మొందు జూపబడినది. అందురును జదివి తీరవలయును.
8 పామునెలగలది 4 పాములకు హావబడును.
పోస్టేజ్ ప్రత్యేకము.
అంధప్రదేశ్ క కావ్యాలయము,
7, తింబు శ్రీనివాస,
మద్రాసు

కల్యాణి - ప్రతితుడు

ఇది శ్రేష్ఠియైన నీను ఇంగ్లీషు మహాకవి, నాటకము రచయించి పోటే తెలుగునక్షత్రమును బాలకులకు తెలియజేయు రచింపబడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చమత్కారములు, చమత్కారములతో తెలుగువారునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చమత్కారమును రచయిత అద్భుతములు.

కల్యాణి ఆ 1. ప్రతితుడు ఆ 2.

ధైర్యకవచము

మనజాతకుం గల పాము గుణములలో ధైర్యము ప్రధానము. ధైర్యమనగా అపదలయందు మనస్సు చలించకుండుట. మనజాతకు ధైర్యపడిగిన యిన్ని కవచములును అస్త్ర శస్త్రములచే భేదింపబడగలవి. ఈ ధైర్య మనెడి కవచమో యస్త్ర శస్త్రములకు అభేద్యము. ఈ ధైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై "అన్యత్రభీష్మత్ గాంధీయాత్ ఆన్యత్రచ మానవతే" అనెడి ఆ తేంద్రియోద్దేశ భీష్మనియొక్క చరిత్రము నతి సులభమైనది తెలిపియున్నది. వెల 6 అణాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,

ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు

త్రివర్గపదీవిక ధర్మకాండము

టీకా తాత్పర్య విశేషాన్వితము
అరమమునండి భావాంతరీ కరింపబడినది. గార్వశ్శ్రమ దయాగుణప్రసంగ, ఆతిథ్యము, శివకారుణ్యము. మాంసభోజనార్హము మున్నగు 36 విషయములు తాళిక దృష్టాంతములతో తెలుపబడినవి. 23౮ పుటలు. వెల ౧౦.౦౦.

డిల్కో అర్థకాండము.

ఈ గ్రంథమునందు మనభూతముల రాజ్యవ్యవస్థను ఎల్లవిషయములందు ఆయుధములకు వలయునంది, నైస్వాధిపత్యమున్నగు వారల తరీకీదు చేసగులసిగిరితి మున్నగు భిక్షుభిక్షు విషయములు వాదాపు 2౨ ప్రకరణములుగ వివరింపబడి యున్నవి. ఇప్పటి రాజ్యవ్యవస్థ కంటే ఎన్నియో మృదుంగులు మనవారలు నాగరికులయి ఉండిన పరమమును ఈ గ్రంథమును చదివినవారు గ్రహింపవలగుదురు. 33౬ పుటలు వెల ౧౪.౦౦.

మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని గుంటూరు అనివాసేడి.

గ్యాలీన్ మోటారు సారశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని భాగుచేయ గలుగుటకును తిరిగియును నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎల్లు నడుచునో యేయేభాగములు యేయేపనులుచేయునో విచారించి పోయిపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంకిముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈ సారశాలలో, యూగోపెయిన్ దొరగల్గ నేర్పించబడును. ఇది రెండవమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారిపద్ధతులలై సెన్సు యిప్పించిపంపాడున అంగులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు అక్టోబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభ మగును. క్లాసులో చేరవలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 30 వ తేదీన గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును పొరుగుారి విద్యార్థులు కోరినచో నికసింపుటకు తావొసంగ బడును. ఈ క్రింద నుదాహరించు వారికి వ్రాసికొనుదు

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు
Galley & Co., 149, Broadway Madras

తేలుమందు వెలసిసా - కి 0-8-0

ప్రతియింటి నుండదగినది.

తేలుకాటుపలన అపాయములేదు గాని విశేష బాధగలదు. తేలుకాటు విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు బాధనరములవెంట పెన్సనరముదగ్గర నుండి లాగుట ప్రారంభించును.

కుట్టిన చోటును క్షుద్ధగునటులుచేసిన బాధతగును. అమృతాంజనంబిచో, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

